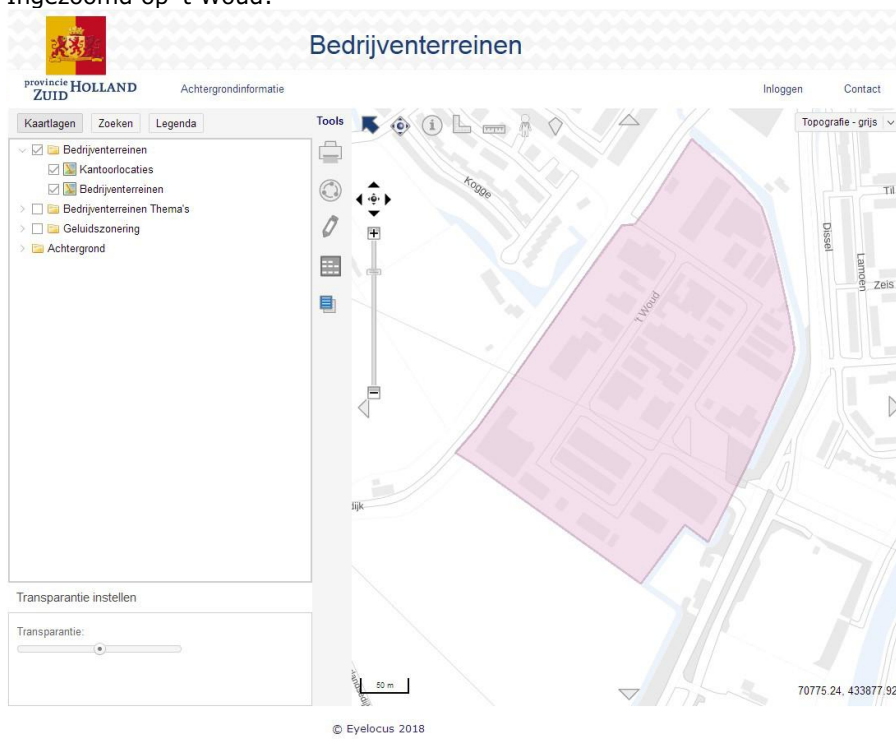

Industrieterrein 't Woud in zijn omgeving

Ingezoomd op 't Woud:

Aanvraagformulier Projectsubsidie Planvorming Bedrijventerreinen

Let op: na opslaan van het document zijn de in te vullen velden niet meer te bewerken.

A Algemeen

Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	51392380
Naam organisatie	:	Gemeente Brielle
Rechtsvorm	:	overheid
Naam en voorletters contactpersoon	:	art.5.1-2e
Functie	:	milieubeleidsmedewerker
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e
Mobiel nummer	:	
E-mailadres	:	art.5.1-2e @brielle.nl
Bezoekadres	:	Slagveld 36, 3231 AP Brielle
Correspondentieadres	:	Postbus 101
Postcode en plaats	:	3230 AC Brielle
Rekeningnummer IBAN	:	NL71 BNGH 02850.01.469 BICcode : BNGHNL2G
Tenaamstelling rekening	:	het college van B&W van de gemeente Brielle
Wordt de aanvrager in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?	:	☐ Ja / ☒ Nee
Naam project	:	Industrierrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal
Tijdvak activiteiten	:	20-08-2018 tot 31-03-2019
Gevraagd subsidiebedrag	:	9.000,00

Een subsidieaanvraag van minder dan € 1.000,- wordt geweigerd.

Het ingevulde aanvraagformulier met bijlagen kunt u toesturen naar:
 Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
 t.a.v. Bureau Subsidies
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag

B Projectgegevens

B.1 Gegevens bedrijventerrein

Naam bedrijventerrein : Industrierrein 't Woud

Gemeente waarin dit bedrijventerrein ligt : Brielle

Ligt het bedrijventerrein waarop de activiteit betrekking heeft in provincie Zuid-Holland? Ja / Nee

Actueel bestemmingsplan (naam) : bestemmingsplan " 't Woud"

Status bestemmingsplan : vastgesteld op 11 juni 2013

Grootte bedrijventerrein in ha (netto) : 6,3 ha

Is er op het bedrijventerrein een ondernemersvereniging dan wel een stichting als bedoeld in artikel 7 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones actief? Ja / Nee

Naam en adres/webgegevens van de ondernemersvereniging of stichting :

Is er een (vorm van) parkmanagement aanwezig? Ja / Nee

Licht toe : bedrijven zijn niet verenigd

Is ten behoeve van het bedrijventerrein waarop de aanvraag betrekking heeft, reeds een subsidie op grond van een in dezelfde aanvraagperiode ingediende aanvraag op grond van deze regeling verleend? Ja / Nee

Licht toe : geen andere aanvragen gedaan

Is ten behoeve van het betreffende bedrijventerrein voor een soortgelijke activiteit in de afgelopen 3 jaren voorafgaand aan de aanvraag reeds subsidie op grond van deze regeling dan wel op grond van paragraaf 2 van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties Zuid-Holland verleend? Ja / Nee

Licht toe : geen eerdere subsidie verkregen

B.2. Gegevens Project

Het project heeft betrekking op (aankruisen wat van toepassing is):

- A. Het opstellen van een meerjarenprogramma voor het opstarten en verder ontwikkelen van een ondernemersvereniging.
- B. Het uitvoeren van een oriënterend vooronderzoek, gericht op het doen van een in voldoende mate ondersteund verzoek aan een gemeente tot het vaststellen van een verordening als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones.
- C. het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek of het maken van een businesscase voor:
- 1° energiebesparing bij bedrijven op het bedrijventerrein;
 - 2° het opwekken van duurzame energie op het bedrijventerrein;
 - 3° de aanleg van een collectief glasvezelnet op het bedrijventerrein;
 - 4° collectieve camerabeveiliging op het bedrijventerrein;
 - 5° het verbeteren van de verkeersveiligheid en/of de parkeermogelijkheden op het bedrijventerrein;
 - 6° collectief woon- werkverkeer voor op het bedrijventerrein werkzame werknemers;
- Nummer: 2 (invullen keuze uit 1 tot en met 6)
- D. het door een gebiedsmanager laten maken van een analyse van kansen en verbeterpunten voor het bedrijventerrein op het gebied van kwaliteit en verduurzaming

Beoogd resultaat van het project : Rapport met meest kansrijke maatregelen rondom energiebesparing en duurzame energie op 't Woud.

Uitgewerkte businesscases voor minimaal 3 maatregelen.

Toegenomen bewustwording rondom klimaatverandering en mogelijkheden om dit tegen te gaan bij alle bedrijven op het terrein.

Welke andere partijen, behalve de aanvrager, ondersteunen het project?

Bedrijven zijn niet verenigd. Wel hebben 6 bedrijven via een commitmentbrief aangegeven de aanvraag te ondersteunen. Het betreft: Vakgarage Jos Enthoven, De Bruin Piping & Constructie, Noordzij Brielle, Automobiel- en garagebedrijf Boekestijn, Van Roon, Reijtenbagh & Van Leth VOF

C Financiën

Kunt u de BTW op dit project verrekenen of de BTW compenseren? Ja Nee Gedeeltelijk

Indien nee of gedeeltelijk, toelichting:

Begrote totale projectkosten incl. BTW : excl. BTW : 10.000,00

Indien u de BTW voor dit project wel kunt compenseren of verrekenen, is de BTW niet-subsidiabel. U vraagt de subsidie dan exclusief BTW aan. Kunt u de BTW voor dit project niet compenseren of verrekenen, dan is de BTW wel subsidiabel. U vraagt de subsidie dan inclusief BTW aan.

D Verplichte bijlagen

NB: zorg ervoor dat uw aanvraag volledig is! Subsidie wordt verdeeld op volgorde van datum van binnenkomst van de subsidieaanvragen, waarbij de datum waarop de subsidieaanvraag volledig is, geldt als datum van binnenkomst!

1. Projectplan. Het activiteitenplan omvat een overzicht van de uit te voeren activiteiten en de te beantwoorden onderzoeksvragen waarvoor subsidie wordt gevraagd en de daarmee nagestreefde doelstellingen

Geef in het projectplan aan wat de verschillende uit te voeren activiteiten zijn en de te beantwoorden onderzoeksvragen zijn van de door u uit te voeren activiteit als aangekruist bij vraag B2. Laat deze onderzoeksvragen aansluiten bij de in de begroting genoemde kosten.

U vindt een format projectplan op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

2. Sluitende begroting met onderbouwing. Bij de aanvraag wordt een sluitende projectbegroting ingediend op basis waarvan de subsidiehoogte kan worden bepaald. Met 'sluitend' word bedoeld dat de begroting wordt voorzien van een financieringsplan waaruit kan worden opgemaakt op welke wijze en door wie de kosten van het project worden gedekt. Hierbij dient de eigen bijdrage van de aanvrager te worden vermeld alsmede het totaal gevraagd subsidiebedrag, zodat het financieringsplan uitkomt op 100% dekking van de totale projectkosten. Zorg ervoor dat de in deze begroting genoemde kosten aansluiten bij de in het projectplan genoemde activiteiten en te beantwoorden onderzoeksvragen. De begroting dient te worden onderbouwd. Als er voor de onderbouwing offertes, bestekken of prijsopgaven beschikbaar zijn, dienen deze te worden meegestuurd. U vindt een format van een begroting op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

Let op: Voor subsidie komen uitsluitend de kosten voor de inhuur van derden voor het verrichten de bij vraag B2 genoemde activiteiten voor subsidie in aanmerking, zulks voor zover deze noodzakelijk en adequaat zijn in relatie tot het doel van deze activiteiten. Investeringskosten en kosten van uitvoering van maatregelen voor het in stand houden en verhogen van de kwaliteit en duurzaamheid van een bedrijventerrein komen niet voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking.

De hoogte van de subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 35.000,-. Als de subsidiabele kosten maximaal € 10.000,- bedragen, bedraagt de hoogte van de subsidie 90% van de subsidiabele kosten.

3. Een kaartje van het bedrijventerrein in zijn omgeving, waaruit duidelijk blijkt waar het bedrijventerrein ligt en hoe groot het is. U kunt hiervoor gebruik maken van bijvoorbeeld www.ruimtelijkeplannen.nl of <http://pzh.eyelocus.com>
4. Een schriftelijke verklaring van elke partij die het project ondersteunt, minimaal bestaande uit:
 - A. als de subsidie wordt aangevraagd door een ondernemersvereniging of een stichting: een commitmentbrief van de gemeente waarin het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, ligt en vijf commitmentbrieven van op dat bedrijventerrein gevestigde ondernemers die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen; of
 - B. als de subsidie aangevraagd wordt door de gemeente waarin het bedrijventerrein ligt: een commitmentbrief van de ondernemersvereniging en stichting en vijf commitmentbrieven van ondernemers die op het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, zijn gevestigd en die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen.

U vindt een voorbeeldcommitmentbrief op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen. Indien ondernemers met meerdere ondernemingen op een bedrijventerrein zijn gevestigd of tussen meerdere op een bedrijventerrein gevestigde ondernemingen van verschillende ondernemers een economische dan wel organisatorische samenhang bestaat, telt maximaal één al dan niet gezamenlijke commitmentbrief van deze ondernemers mee.
5. De meest recente versie van een afschrift van de statuten of oprichtingsakte van de ondernemersvereniging of stichting.
Deze dient u bij te voegen, tenzij deze al in bezit is van de provincie of de aanvrager van de subsidie een gemeente is.
6. Laatste opgemaakte jaarrekening/ financieel verslag en verklaring accountant.
Deze dient u bij te voegen indien u, voorafgaande aan het subsidiejaar, geen subsidie hebt aangevraagd bij de provincie. Niet van toepassing voor gemeenten.
7. Uittreksel van het KvK, maximaal 2 jaar oud.
Niet van toepassing voor gemeenten.
8. Machtiging (indien van toepassing, zie onderdeel M)

E Ondertekening

Ondergetekende verklaart:

- Alle gegevens in het aanvraagformulier en de bijlagen naar waarheid en beste weten te hebben verstrekt;
- Niet in surseance van betaling of in staat van faillissement te zijn;
- Dat niet de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen op hem/haar van toepassing is verklaard of dat daartoe een verzoek bij de rechtbank is ingediend;
- Zich bereid alle gewenste informatie te verschaffen aan de functionarissen die door de subsidieverstrekker daartoe aangewezen zijn en mee te zullen werken aan controles;
- De Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 en de subsidieregeling Planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017 te hebben gelezen
- Bevoegd te zijn tot het indienen van de subsidieaanvraag;
- Ermee akkoord te gaan dat persoonsgegevens kunnen worden geregistreerd ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies.*

* De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geeft u bij registratie van uw gegevens het recht op inzage. Dit houdt in dat u kunt opvragen welke gegevens er van u zijn geregistreerd en voor welke doeleinden die gegevens worden gebruikt. Algemene informatie over de Wbp en het aanvragen van de brochure Handleiding Wet bescherming persoonsgegevens kunt u vinden op de algemene website van de Rijksoverheid of krijgen via de infolijn van de Rijksoverheid, telefoonnummer 1400 (lokaal tarief).

Plaats	:	Baerle
Datum	:	art.5.1-2e 14-3-2018
Naam	:	W. Lakerveld
Handtekening	:	
Functie	:	afdelingshoofd RO

Optioneel ondergetekende 2 :

Plaats	:	
Datum	:	
Naam	:	
Handtekening	:	
Functie	:	

Optioneel ondergetekende 3 :

Plaats	:	
Datum	:	
Naam	:	
Handtekening	:	
Functie	:	

M Machtiging

Indien u een andere organisatie of persoon wilt machtigen, dient u onderstaande machtiging in te vullen. Deze dient door beide partijen te worden ondertekend.

Rechtsvorm	:	Stichting
Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	41133987
Burgerservicenummer (indien de gemachtigde een particulier is)	:	
Naam organisatie	:	Stichting Stimular
Naam en voorletters contactpersoon gemachtigde	:	art.5.1-2e [redacted] + A.B van Engelen
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e [redacted]
E-mailadres	:	art.5.1-2e @stimular.nl + A.VANEngelen@stimular.nl
Correspondentieadres	:	Scheepmakershaven 27c
Postcode en woonplaats	:	3011 VA Rotterdam

Is de gemachtigde ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

Ja Nee

Rekeningnummer IBAN-nummer	:	BICcode :
Tenaamstelling bank	:	

Ondertekening volmachtgever

Naam	:	W. Lakerveld
Plaats	:	Brielle
Handtekening	:	art.5.1-2e [redacted]

Ondertekening gemachtigde

Naam	:	art.5.1-2e [redacted] A.B. van Engelen
Plaats	:	Rotterdam Rotterdam
Handtekening	:	art.5.1-2e [redacted]

Begroting Planvorming Bedrijventerreinen: kosten NB: let op dat de kosten aansluiten bij de activiteiten uit het projectplan.

Prestaties /activiteiten	Kosten inhuur derden	Aantal uur	Tarief	Btw (alleen invullen als deze niet compensabel of niet verrekenbaar is)	projectkosten per prestatie/activiteit	Kosten 2018	Kosten 2019
Activiteit 1: Verzamelen van informatie	Stichting Stimular	art 5 1-1c	art 5 1-1c		art 5 1-1c	art 5 1-1c	art 5 1-1c
Activiteit 2: Informeren bedrijven	Stichting Stimular						
Activiteit 3: Bezoeken bedrijven	Stichting Stimular						
Activiteit 4: Uitwerken kansrijke plannen en opstellen eindrapportage	Stichting Stimular						
				<u>Totale kosten:</u>	€10.000	art 5 1-1c	

* Kosten 'onvoorzien' zijn niet subsidiabel, kosten dienen te zijn geoormerkt.

** Indien het om een meerjarig project gaat, splitst u de kosten over de jaren. Let op: de activiteit moet binnen 2 jaar na de subsidieverlening zijn uitgevoerd.

Voor subsidie komen uitsluitend de kosten voor de inhuur van derden voor subsidie in aanmerking, voor zover deze noodzakelijk en adequaat zijn in relatie tot het doel van de activiteiten.

Begroting Planvorming Bedrijventerreinen: baten/ inkomsten

	Activiteit 1 Verzamelen informatie	Activiteit 2 Informereren bedrijven	Activiteit 3 Bezoeken bedrijven	Activiteit 4 Rapportage	Totaal:
Eigen bijdrage	art 5 1-1c				
Opbrengsten	-	-	-	-	€
Bijdragen van derden	-	-	-	-	€
Subsidie/ cofinanciering Rijk	-	-	-	-	€
Subsidie / cofinanciering gemeente	-	-	-	-	€
Overig	-	-	-	-	€
Gevraagde provinciale subsidie	art 5 1-1c				
				Totaal:	€10.000

NB: Indien u voor dezelfde activiteit eveneens subsidie heeft aangevraagd of zal aanvragen bij Gedeputeerde Staten of bij een ander bestuursorgaan, vermeldt u dit bij de toelichting op de begroting alsmede de stand van zaken met betrekking tot de beoordeling van de aanvraag.

Toelichting op de begroting:

Bij de aanvraag wordt een sluitende projectbegroting ingediend op basis waarvan de subsidiehoogte kan worden bepaald. Met 'sluitend' wordt bedoeld dat de begroting wordt voorzien van een financieringsplan waaruit kan worden opgemaakt op welke wijze en door wie de kosten van het project worden gedekt. Hierbij dient de eigen bijdrage van de aanvrager te worden vermeld alsmede het totaal gevraagde subsidiebedrag, zodat het financieringsplan uitkomt op 100% dekking van de totale projectkosten. Zorg ervoor dat de in deze begroting genoemde kosten aansluiten bij de in het projectplan genoemde deelactiviteiten. Als er voor de onderbouwing offertes, bestekken of prijsopgaven beschikbaar zijn, dienen deze te worden meegestuurd.

De hoogte van de subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 35.000,-.

Als de subsidiabele kosten maximaal € 10.000,- bedragen, bedraagt de hoogte van de subsidie 90% van de subsidiabele kosten.

Subsidie Aanvraag

Postadres
 Provincie Zuid-Holland
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag
 T 070 - 441 6611
subsidies@pzh.nl

Datum
 donderdag 15 maart 2018

Bijlagen (incl. deze samenvatting)
 5

Hieronder vindt u de samenvatting van het door u ingevulde formulier.

Subsidie Aanvraag

Vraagt u deze subsidie aan als particulier of namens een organisatie?

Subsidieregeling:

Is de begunstigde in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?

Gemachtigde

Doet u de aanvraag namens een particulier of namens een (de eigen) organisatie?

Gegevens gemachtigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Vestigingsnummer:
 Achternaam :
 Voorletters :
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

Organisatie

Planvorming Bedrijventerreinen en Greenportlocaties, onderdeel Planvorming Bedrijventerreinen

Ja

Organisatie

**Stichting Stimular
 stichting
 41133987**

**Van Engelen
 A.B
 Directeur
 0102382828
 A.vanEngelen@stimular.nl**

Correspondentieadres

Postcode:
 Huisnummer:
 Huisnummer toevoeging:
 Straatnaam:
 Plaats:
 Bent u ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

**3011VA
 27
 C
 Scheepmakershaven
 Rotterdam
 Nee**

Gegevens begunstigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Achternaam van contactpersoon:
 Voorletters van contactpersoon:
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

**Gemeente Brielle
 gemeente
 51392380**

art 5 1-2e

Milieubeleidsmedewerker

art 5 1-2e

art 5 1-2e **ubrielle.nl**

Correspondentieadres

Postcode: **3230AC**
 Huisnummer: **101**
 Straatnaam: **Postbus**
 Plaats: **Brielle**
 Is dit tevens het bezoekadres? **Nee**
 Postcode: **3231AP**
 Huisnummer: **36**
 Straatnaam: **Slagveld**
 Plaats: **Brielle**
 IBAN nummer: **NL71BNGH0285001469**
 Tenaamstelling rekening: **Het college van B&W van de gemeente Brielle**

Algemene projectgegevens

Betreft uw aanvraag een project of boekjaarsubsidie? **Project**
 Naam project: **Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal**
 Startdatum: **20-8-2018**
 Einddatum: **31-3-2019**
 Subsidiebedrag (€): **€ 9.000,00**

Bijlagen

Toegevoegde bijlage(n) **Projectplan Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal.docx, begroting_en_financieringsplan_planvorming_bedrijventerrain_Woud.doc, Aanvraagformulier t Woud Brielle met handtekeningen.pdf, steunverklaringen bedrijven.pdf**

Ik geef toestemming dat mijn e-mailadres gebruikt wordt voor correspondentie over deze aanvraag.

Ja

Alle gegevens zijn correct en volledig ingevuld.

Akkoord

Heeft u nog vragen? U vindt een toelichting op onze website: www.zuid-holland.nl.

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam: art.5.1-2e

Bedrijf: Noordzij - Brielle BV

Adres: 't Woud 45

Han: art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e

Naam:

Bedrijf:

Adres:

Handtekening

art.5.1-2e

Keijtenlaagh & van hetk v.o.f.

't Woud 19.

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

Automobiël- en garagebedrijf

BOEKESTIJN

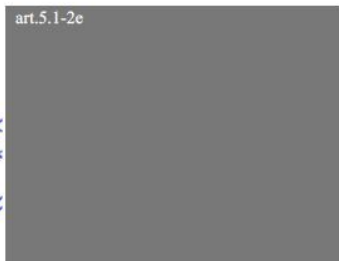
Bedrijf:

't Woud 3 3232 LN Brielle
Tel. 0181-414002
OB 17.83.47802.B01 K.v.K. 24246643

Adres:

art.5.1-2c

Handtekening

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

Bedrijf:

Adres:

Handtekening

't Woud 18 Brielle
0181 - 417775

www.josenthoven.nl

art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e

Naam:

Bedrijf:

de Bruijn Pijping & Constructie BV.

Adres:

't Woud 1 Brielle

Handtekening

art.5.1-2e

22/2/2018

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 22 februari 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam: art.5.1-2e

Bedrijf: A.en J. van Roon bv.

Adres: 't Woud 4a

Handtekening art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

Bedrijf:

Adres:

Handtekening

art.5.1-2e

art.5.1-2e

BIB Brielle
Namens Ondernemersvereniging Seggelant

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam: art.5.1-2e

Bedrijf: DCB DANK

Adres: Seggelant Zuid 1

Handtekening art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e
Naam:

Bedrijf: *Auto van Burgh, Brielle*

Adres: *Seggelant - oost 8*

art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e
Naam:

Bedrijf: Vollebragt trade & service / Ewell

Adres: Seggelant-West 7b

Handtekening
art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e

Naam:

Bedrijf:

Adres:

Team Jas BV
Seggelant Noord 1 3237 MG Vierpolders.

Handtekening

art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

art 5 1-2e

Bedrijf: Troxycoat B.V.

Adres: Seggelant Zuid 12i, 3237ME, Vierpolders

Handtekening

art 5 1-2e

TROXYCOAT
Seggelant Z 12i
3237ME Brielle

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Nu er een ondernemersvereniging op het terrein is zien wij hernieuwde kansen om samen aan de slag te gaan met klimaatneutraal ondernemen.
- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- We zoeken concrete handvaten, waarmee wij aan de slag kunnen met energiebesparing en opwekking van duurzame energie.
- Wij verwachten dat het collectief organiseren van een aantal zaken drempels wegneemt, zodat wij op termijn zelf in onze eigen energiebehoefte kunnen voorzien.

Met vriendelijke groeten,

Naam

Bedrijf: JVMachines

Adres: Seggeweg 61 3237 MK Vierpolders

Handtekening

Subsidie Aanvraag

Postadres
 Provincie Zuid-Holland
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag
 T 070 - 441 6611
subsidies@pzh.nl

Datum
 vrijdag 19 oktober 2018

Bijlagen (incl. deze samenvatting)
 7

Hieronder vindt u de samenvatting van het door u ingevulde formulier.

Subsidie Aanvraag

Vraagt u deze subsidie aan als particulier of namens een organisatie?

Organisatie

Subsidieregeling:

Planvorming Bedrijventerreinen

Is de begunstigde in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?

Ja

Gemachtigde

Doet u de aanvraag namens een particulier of namens een (de eigen) organisatie?

Organisatie

Gegevens gemachtigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Vestigingsnummer:
 Achternaam :
 Tussenvoegsel :
 Voorletters :
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

**Stichting Stimular
 stichting
 41133987**

**Engelen
 van
 A.E
 Directeur
 0102382828
 a.vanengelen@stimular.nl**

Correspondentieadres

Postcode:
 Huisnummer:
 Straatnaam:
 Plaats:
 Bent u ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

**3011HE
 177
 Botersloot
 Rotterdam
 Nee**

Gegevens begunstigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Achternaam van contactpersoon:
 Voorletters van contactpersoon:
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

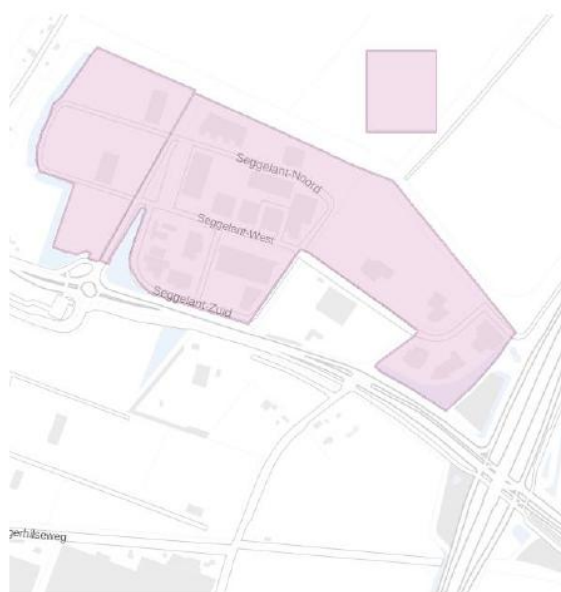
**Gemeente Brielle
 gemeente
 51392380
 art 5 1-2e
 milieubeleidsmedewerker
 art 5 1-2e
 art 5 1-2e)brielle.nl**

Correspondentieadres

Postcode:	3231AP
Huisnummer:	101
Straatnaam:	Postbus
Plaats:	Brielle
Is dit tevens het bezoekadres?	Nee
Postcode:	3231AP
Huisnummer:	36
Straatnaam:	Slagveld
Plaats:	Brielle
IBAN nummer:	NL71BNGH0285001469
Tenaamstelling rekening:	Het college van B&W van de gemeente Brielle
Algemene projectgegevens	
Betreft uw aanvraag een project of boekjaarsubsidie?	Project
Naam project:	Industrieterrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal
Startdatum:	3-12-2018
Einddatum:	31-10-2019
Subsidiebedrag (€):	€ 10.000,00
Bijlagen	
Toegevoegde bijlage(n)	Aanvraagformulier Projectsubsidie Planvorming Bedrijventerreinen versie okt 2018.pdf, Ondertekend aanvraagform en machtiging Seggelant.pdf, commitmentbrieven.pdf, Seggelant op de kaart.docx, Projectplan Bedrijventerrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal.docx, Offerte Bedrijventerrein Seggelant op weg naar klimaatneutraal.pdf
Ik geef toestemming dat mijn e-mailadres gebruikt wordt voor correspondentie over deze aanvraag.	Ja
Alle gegevens zijn correct en volledig ingevuld.	Akkoord
Heeft u nog vragen? U vindt een toelichting op onze website: www.zuid-holland.nl .	

Stimular →*De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen*

Offerte Industrieterrein Seggelant

Brielle, september 2018

Oprichtgever
Gemeente Brielle

art 5 1-2e

Postbus 101
3230 AC BRIELLE

t art 5 1-2e

art 5 1-2e [bri_elle.nl](http://brielle.nl)

Uw adviseur
Stichting Stimular

art 5 1-2e

Botersloot 177
3011 HE Rotterdam

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor MKB-bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

I N H O U D S O P G A V E

1	INLEIDING	5
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
3	DOEL	5
4	ONDERZOEKSVRAGEN	5
5	BEOOGDE RESULTATEN	7
6	WERKWIJZE	7
7	PLANNING.....	8
8	BEGROTING.....	8

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren.

In 2017 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar kansen voor collectief energie besparen op Seggelant. Destijds werd weinig animo geconstateerd voor samenwerking. Inmiddels staan bedrijven op Seggelant wel open voor verdergaande samenwerking, zoals ook blijkt uit de oprichting van ondernemersvereniging Seggelant op 17 april 2018. Veel bedrijven zijn lid en er liggen al plannen om een BIZ status te verkrijgen. Dit biedt ook nieuwe kansen voor samenwerking aan verduurzaming van het terrein. De gemeente Brielle heeft Stimular gevraagd offerte uit te brengen voor nieuw onderzoek naar specifieke kansen voor opwekken van duurzame energie, met als einddoel om op termijn tot een klimaatneutraal Seggelant te komen.

2 LOCATIEBESCHRIJVING

Het project richt zich op Industrierrein Seggelant, een industrierrein van 20,4 hectare (netto) in Vierpolders (gemeente Brielle). Het oorspronkelijke terrein Seggelant beslaat 15,4 hectare, Seggelant 2 (5 hectare) is nog in ontwikkeling, maar er zijn inmiddels al meerdere bedrijven gevestigd. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd (o.a. autobedrijven, metaalbewerking, bouwmarkt, ingenieursbureaus). Samen bieden zij ongeveer 370 arbeidsplaatsen.

3 DOEL

Doel van het project is om kansen voor opwekking van duurzame energie in kaart te brengen. Concreet betekent dit dat de mogelijkheden voor opwekking voor duurzame elektriciteit (in ieder geval zonnepanelen, mogelijk ook wind) en van duurzame warmte (bijvoorbeeld biovergister, warmtepompen, restwarmte) worden onderzocht, inclusief de mogelijkheden tot opslag van opgewekte energie. Doel is om tot een collectief plan te komen, waarmee het voor ondernemers eenvoudig wordt om de stap richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering te gaan maken.

4 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het eerdere onderzoek is al een beeld geschetst van het huidige verbruik en het theoretisch potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Voor zonnepanelen ligt de focus op het bepalen van een aanpak om de daken ook daadwerkelijk vol te leggen

Het nieuwe plan brengt kansen voor duurzame energieopwekking en het potentieel daarvan in kaart. In het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Het theoretisch potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken is eerder al onderzocht. Het nieuwe onderzoek richt zich op de vraag hoe dit potentieel in de praktijk kan worden behaald.
 - Welke bedrijven zijn bereid tot het plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan financieringsvormen als lease, postcoderoosregeling etc?
 - Willen bedrijven individueel aan de slag met zonnepanelen of is er behoefte aan collectieve realisatie?
 - Is er behoefte aan ontzorging?

- Hoe ziet de businesscase eruit voor de verschillende gewenste vormen (zelf investeren, lease, postcoderoos etc)?
- 2. Zijn er naast bedrijfsdaken andere locaties beschikbaar voor opwekken van duurzame energie?
 - Kan er een carport met zonnepanelen worden gerealiseerd op grote parkeerplaatsen op Seggelant? (o.a. bouwmarkt, vrachtwagenparkeerplaats)
 - Is er ruimte op de dijk voor een zonnepark?
 - Zijn er mogelijkheden voor (kleine) windmolens, is daar ook draagvlak voor?
 - Voor de kansrijke maatregelen: wat is de businesscase daarvan en hoe kan deze worden gerealiseerd?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan complete ontzorging, inclusief financiering van maatregelen?
- 3. Op de langere termijn zal ook Seggelant van het aardgas af gaan. Welke alternatieven zijn kansrijk om de komende 5 jaar de aardgasvraag al drastisch te verminderen?
 - Kan er restwarmte worden gebruikt voor verwarmen van bedrijfspanden?
 - Is er bruikbare restwarmte beschikbaar op het terrein of daarbuiten?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor toepassing van restwarmte?
 - Kan er biogas worden gemaakt uit groen afval?
 - Komt er voldoende groen afval vrij op het terrein of kan dit elders worden verkregen?
 - Is er een locatie voor een biovergister aanwezig en is dit technisch gezien haalbaar?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor een biovergister?
 - Is een WKO-installatie (of meerdere) mogelijk op Seggelant?
 - Is de bodem geschikt voor toepassing van WKO?
 - Is er voldoende vraag naar koude voor een goede balans?
 - Voor welke bedrijven zou een WKO geschikt zijn?
 - Hoe ziet de businesscase eruit?
 - Welke kansen zijn er voor individuele warmtepompen bij bedrijven?
 - Zijn er andere kansen voor inzet van duurzame warmte?
- 4. Zijn er mogelijkheden voor experimenten met energie opslag?
 - Opslag van elektriciteit in accu's of via laadpalen elektrisch vervoer
 - Opslag van warmte

5 B E O O G D E R E S U L T A T E N

Het project levert de volgende resultaten:

1. Rapportage over haalbaarheid van diverse vormen van duurzame energieopwekking
2. Uitgewerkte businesscases voor de kansrijke vormen van duurzame energieopwekking.
3. Toegenomen bewustwording bij alle bedrijven op het terrein over klimaatverandering en de mogelijkheden om hier zelf iets tegen te doen, ook bij degenen die niet direct tot grootschalige maatregelen overgaan.

6 W E R K W I J Z E

De gemeente Brielle is opdrachtgever. De werkzaamheden worden grotendeels uitgevoerd door Stichting Stimular. Voor specifieke vraagstukken wordt mogelijk een deel uitbesteed aan specialisten (bijvoorbeeld voor businesscase biovergister of energie opslag).

De activiteiten bestaan uit:

1. Verzamelen van relevante informatie over het terrein (actualiseren informatie uit eerdere onderzoek, aanvullende informatie verzamelen over duurzame energiebronnen in de omgeving, bodemgeschiktheid, biomassa-bronnen in de omgeving, beschikbare vrije ruimte t.b.v. duurzame energie installaties e.d).
2. Informeren van de bedrijven over de start van het project, inclusief een aankondiging van het bezoek door Stimular (via de ondernemersvereniging). Bedrijven kunnen zich bij Stimular melden als zij een specifieke voorkeur hebben voor een bezoekmoment.
3. Stimular bezoekt het terrein enkele dagen en bezoekt dan zoveel mogelijk bedrijven. Stimular stapt ook binnen bij bedrijven die zich niet hebben aangemeld, de ervaring leert dat veel bedrijven dan alsnog open staan voor een gesprek (eventueel op een later moment). Een bezoek duurt maximaal 1 uur, zodat ondernemers niet onnodig worden belast. Tijdens het bezoek vinden de volgende activiteiten plaats:
 - Bewustwording creëren over de route richting klimaatneutrale bedrijfsvoering
 - In beeld brengen huidig energieverbruik
 - In beeld brengen kansrijke maatregelen duurzame energieopwekking (individueel of collectief te realiseren)
 - In beeld brengen van belangrijke randvoorwaarden van maatregelen
 - Bespreken van wensen en behoeften van ondernemer (draagvlak, wijze van financieren etc).

De bezoeken zijn nadrukkelijk geen quick-scans waar allerlei kleine besparingsmaatregelen in beeld worden gebracht: de focus ligt op duurzame energie maatregelen die nodig zijn om klimaatneutraal te worden, zoals aardgasloze oplossingen voor verwarming en plaatsen van zonnepanelen. Daarbij wordt gekeken naar welke oplossingen bij diverse bedrijven op het terrein mogelijk zijn, zodat hier collectieve kansen kunnen worden uitgelicht.

4. Uitwerking meest kansrijke plannen en opstellen van een eindrapportage bestaande uit de volgende punten:
 - Uitwerken kansrijke maatregelen
 - Opvragen offertes voor prijsindicaties
 - Doorrekenen besparingen en subsidies
 - Opstellen heldere businesscases
5. Na uitvoering van dit project: delen van resultaten met de ondernemers, via de ondernemersvereniging. In gesprek blijven met de bedrijven om de businesscases daadwerkelijk uit te gaan voeren.

7 PLANNING

Het onderzoek start binnen 4 weken na toekenning van subsidie door de provincie Zuid-Holland. De verwachting is dat dit eind 2018 zal zijn. Er wordt dan gestart met stap 1 en 2. De bedrijven worden in het eerste kwartaal van 2019 bezocht (stap 3). In kwartaal 2 worden de maatregelen en businesscases uitgewerkt en wordt de eindrapportage in concept opgesteld. Uiterlijk in het derde kwartaal van 2019 wordt het definitieve eindrapport opgeleverd en worden resultaten met de ondernemers gedeeld.

8 BEGROTING

De tijdsbesteding en kosten van Stimular zijn weergegeven in de volgende begroting.

	Activiteit	Uren	Uurtarief (€)	Kosten (€)
1	Verzamelen van informatie	art 5.1-1c		
2	Informereren bedrijven			
3	Bezoeken bedrijven			
4	Uitwerken kansrijke plannen en opstellen eindrapportage			
	TOTAAL	art 5.1-1c		15.000

Opgenomen kosten zijn exclusief btw. Stimular brengt btw in rekening bij de gemeente. De gemeente kan btw verrekenen.

Aanvraagformulier Projectsubsidie Planvorming Bedrijventerreinen

Let op: na opslaan van het document zijn de in te vullen velden niet meer te bewerken.

A Algemeen

Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	51392380
Naam organisatie	:	Gemeente Brielle
Rechtsvorm	:	overheid
Naam en voorletters contactpersoon	:	art.5.1-2e
Functie	:	milieubeleidsmedewerker
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e
Mobiel nummer	:	
E-mailadres	:	art.5.1-2e @brielle.nl
Bezoekadres	:	Slagveld 36, 3231 AP Brielle
Correspondentieadres	:	Postbus 101
Postcode en plaats	:	3230 AC Brielle
Rekeningnummer IBAN	:	NL71 BNGH 02850.01.469 BICcode : BNGHNL2G
Tenaamstelling rekening	:	Het college van B&W van de gemeente Brielle
Wordt de aanvrager in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?	:	☒ Ja / ☐ Nee
Naam project	:	Industrieterrein Seggelant op weg naar klimtneutraal
Tijdvak activiteiten	:	03-12-2018 tot 31-10-2019
Gevraagd subsidiebedrag	:	10.000,00

Een subsidieaanvraag van minder dan € 1.000,- wordt geweigerd.

Het ingevulde aanvraagformulier met bijlagen kunt u toesturen naar:
 Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
 t.a.v. Bureau Subsidies
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag

B Projectgegevens

B.1 Gegevens bedrijventerrein

Naam bedrijventerrein : Industrierrein Seggelant

Gemeente waarin dit bedrijventerrein ligt : Brielle

Ligt het bedrijventerrein waarop de activiteit betrekking heeft in provincie Zuid-Holland? Ja / Nee

Actueel bestemmingsplan (naam) : bestemmingsplan Seggelant

Status bestemmingsplan : in werking getreden op 27 mei 2014

Grootte bedrijventerrein in ha (netto) : 20,4 ha

Is er op het bedrijventerrein een ondernemersvereniging dan wel een stichting als bedoeld in artikel 7 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones actief? Ja / Nee

Naam en adres/webgegevens van de ondernemersvereniging of stichting : Er is wel een ondernemersvereniging met intentie tot BIZ

Is er een (vorm van) parkmanagement aanwezig? Ja / Nee

Licht toe : Recent opgerichte ondernemersvereniging Seggelant heeft eerste stappen gezet o.a met enkele bijeenkomsten rondom duurzaamheid en glasvezel.

Ook is een aanbod m.b.t glasvezel gedaan.

Is ten behoeve van het bedrijventerrein waarop de aanvraag betrekking heeft, reeds een subsidie op grond van een in dezelfde aanvraagperiode ingediende aanvraag op grond van deze regeling verleend? Ja / Nee

Licht toe :

Is ten behoeve van het betreffende bedrijventerrein voor een soortgelijke activiteit in de afgelopen 3 jaren voorafgaand aan de aanvraag reeds subsidie op grond van deze regeling dan wel op grond van paragraaf 2 van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties Zuid-Holland verleend? Ja / Nee

Licht toe : Wel eerder een onderzoek gedaan door Enerless. Conclusie toen was dat er weinig draagvlak was voor samenwerking. De opgerichte ondernemersvereniging biedt nieuwe kansen, duurzaamheid is 1 van hun speerpunten. Focus nieuwe onderzoek ligt op wat er vanuit deze vereniging mogelijk is. Ook meer inhoudelijke focus op aardgasloos en duurzame energie.

B.2. Gegevens Project

Het project heeft betrekking op (aankruisen wat van toepassing is):

- A. Het opstellen van een meerjarenprogramma voor het opstarten en verder ontwikkelen van een ondernemersvereniging.
- B. Het uitvoeren van een oriënterend vooronderzoek, gericht op het doen van een in voldoende mate ondersteund verzoek aan een gemeente tot het vaststellen van een verordening als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones.
- C. het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek of het maken van een businesscase voor:
- 1° energiebesparing bij bedrijven op het bedrijventerrein;
 - 2° het opwekken van duurzame energie op het bedrijventerrein;
 - 3° de aanleg van een collectief glasvezelnet op het bedrijventerrein;
 - 4° collectieve camerabeveiliging op het bedrijventerrein;
 - 5° het verbeteren van de verkeersveiligheid en/of de parkeermogelijkheden op het bedrijventerrein;
 - 6° collectief woon- werkverkeer voor op het bedrijventerrein werkzame werknemers;
- Nummer: 2 (invullen keuze uit 1 tot en met 6)
- D. het door een gebiedsmanager laten maken van een analyse van kansen en verbeterpunten voor het bedrijventerrein op het gebied van kwaliteit en verduurzaming

Beoogd resultaat van het project : 1. Rapportage over haalbaarheid van diverse vormen van duurzame energieopwekking

2. Uitgewerkte businesscases voor de kansrijke vormen van duurzame energieopwekking

3. Toegenomen bewustwording bij alle bedrijven op het terrein over klimaatverandering en de mogelijkheden om hier zelf iets tegen te doen, ook bij degenen die niet direct tot grootschalige maatregelen overgaan.

Welke andere partijen, behalve de aanvrager, ondersteunen het project?

Ondernemersvereniging Seggelant plus 6 bedrijven hebben via een commitmentbrief aangegeven de aanvraag te ondersteunen. Het betreft de bedrijven: DCB Tank, Auto vd Burgh Brielle, Ewell, Team Jos, Troxycoat, JVMachines.

C Financiën

Kunt u de BTW op dit project verrekenen of de BTW compenseren? Ja Nee Gedeeltelijk

Indien nee of gedeeltelijk, toelichting:

Begrote totale projectkosten incl. BTW : excl. BTW : 15.000,00

Indien u de BTW voor dit project wel kunt compenseren of verrekenen, is de BTW niet-subsidiabel. U vraagt de subsidie dan exclusief BTW aan. Kunt u de BTW voor dit project niet compenseren of verrekenen, dan is de BTW wel subsidiabel. U vraagt de subsidie dan inclusief BTW aan.

D Verplichte bijlagen

NB: zorg ervoor dat uw aanvraag volledig is! Subsidie wordt verdeeld op volgorde van datum van binnenkomst van de subsidieaanvragen, waarbij de datum waarop de subsidieaanvraag volledig is, geldt als datum van binnenkomst!

1. Projectplan. Het activiteitenplan omvat een overzicht van de uit te voeren activiteiten en de te beantwoorden onderzoeksvragen waarvoor subsidie wordt gevraagd en de daarmee nagestreefde doelstellingen

Geef in het projectplan aan wat de verschillende uit te voeren activiteiten zijn en de te beantwoorden onderzoeksvragen zijn van de door u uit te voeren activiteit als aangekruist bij vraag B2. Laat deze onderzoeksvragen aansluiten bij de in de begroting genoemde kosten.

U vindt een format projectplan op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

2. Sluitende begroting met onderbouwing. Bij de aanvraag wordt een sluitende projectbegroting ingediend op basis waarvan de subsidiehoogte kan worden bepaald. Met 'sluitend' word bedoeld dat de begroting wordt voorzien van een financieringsplan waaruit kan worden opgemaakt op welke wijze en door wie de kosten van het project worden gedekt. Hierbij dient de eigen bijdrage van de aanvrager te worden vermeld alsmede het totaal gevraagde subsidiebedrag, zodat het financieringsplan uitkomt op 100% dekking van de totale projectkosten. Zorg ervoor dat de in deze begroting genoemde kosten aansluiten bij de in het projectplan genoemde activiteiten en te beantwoorden onderzoeksvragen. De begroting dient te worden onderbouwd. Als er voor de onderbouwing offertes, bestekken of prijsopgaven beschikbaar zijn, dienen deze te worden meegestuurd. U vindt een format van een begroting op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

Let op: Voor subsidie komen uitsluitend de kosten voor de inhuur van derden voor het verrichten de bij vraag B2 genoemde activiteiten voor subsidie in aanmerking, zulks voor zover deze noodzakelijk en adequaat zijn in relatie tot het doel van deze activiteiten. Investeringskosten en kosten van uitvoering van maatregelen voor het in stand houden en verhogen van de kwaliteit en duurzaamheid van een bedrijventerrein komen niet voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking.

De hoogte van de subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 35.000,-.

Als de subsidiabele kosten maximaal € 10.000,- bedragen, bedraagt de hoogte van de subsidie 90% van de subsidiabele kosten.

3. Een kaartje van het bedrijventerrein in zijn omgeving, waaruit duidelijk blijkt waar het bedrijventerrein ligt en hoe groot het is. U kunt hiervoor gebruik maken van bijvoorbeeld www.ruimtelijkeplannen.nl of <http://pzh.eyelocus.com>
4. Een schriftelijke verklaring van elke partij die het project ondersteunt, minimaal bestaande uit:
 - A. als de subsidie wordt aangevraagd door een ondernemersvereniging of een stichting: een commitmentbrief van de gemeente waarin het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, ligt en vijf commitmentbrieven van op dat bedrijventerrein gevestigde ondernemers die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen; of
 - B. als de subsidie aangevraagd wordt door de gemeente waarin het bedrijventerrein ligt: een commitmentbrief van de ondernemersvereniging en stichting en vijf commitmentbrieven van ondernemers die op het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, zijn gevestigd en die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen.

U vindt een voorbeeldcommitmentbrief op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen. Indien ondernemers met meerdere ondernemingen op een bedrijventerrein zijn gevestigd of tussen meerdere op een bedrijventerrein gevestigde ondernemingen van verschillende ondernemers een economische dan wel organisatorische samenhang bestaat, telt maximaal één al dan niet gezamenlijke commitmentbrief van deze ondernemers mee.
5. De meest recente versie van een afschrift van de statuten of oprichtingsakte van de ondernemersvereniging of stichting.
Deze dient u bij te voegen, tenzij deze al in bezit is van de provincie of de aanvrager van de subsidie een gemeente is.
6. Laatst opgemaakte jaarrekening/ financieel verslag en verklaring accountant.
Deze dient u bij te voegen indien u, voorafgaande aan het subsidiejaar, geen subsidie hebt aangevraagd bij de provincie. Niet van toepassing voor gemeenten.
7. Uittreksel van het KvK, maximaal 2 jaar oud.
Niet van toepassing voor gemeenten.
8. Machtiging (indien van toepassing, zie onderdeel M)

E Ondertekening

Ondergetekende verklaart:

- Alle gegevens in het aanvraagformulier en de bijlagen naar waarheid en beste weten te hebben verstrekt;
- Niet in surseance van betaling of in staat van faillissement te zijn;
- Dat niet de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen op hem/haar van toepassing is verklaard of dat daartoe een verzoek bij de rechtbank is ingediend;
- Zich bereid alle gewenste informatie te verschaffen aan de functionarissen die door de subsidieverstrekker daartoe aangewezen zijn en mee te zullen werken aan controles;
- De Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 en de subsidieregeling Planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017 te hebben gelezen
- Bevoegd te zijn tot het indienen van de subsidieaanvraag;
- Ermee akkoord te gaan dat persoonsgegevens kunnen worden geregistreerd ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies.*

* De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geeft u bij registratie van uw gegevens het recht op inzage. Dit houdt in dat u kunt opvragen welke gegevens er van u zijn geregistreerd en voor welke doeleinden die gegevens worden gebruikt. Algemene informatie over de Wbp en het aanvragen van de brochure Handleiding Wet bescherming persoonsgegevens kunt u vinden op de algemene website van de Rijksoverheid of krijgen via de infolijn van de Rijksoverheid, telefoonnummer 1400 (lokaal tarief).

Plaats : Breda
 Datum : 11-10-18
 Naam : [Redacted]
 Handtekening : [Redacted] art.5.1-2e
 Functie : afdelingshoofd RO

Optioneel ondergetekende 2 :

Plaats :
 Datum :
 Naam :
 Handtekening :
 Functie :

Optioneel ondergetekende 3 :

Plaats :
 Datum :
 Naam :
 Handtekening :
 Functie :

M Machtiging

Indien u een andere organisatie of persoon wilt machtigen, dient u onderstaande machtiging in te vullen. Deze dient door beide partijen te worden ondertekend.

Rechtsvorm	:	Stichting
Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	41133987
Burgerservicenummer (indien de gemachtigde een particulier is)	:	
Naam organisatie	:	Stichting Stimular
Naam en voorletters contactpersoon gemachtigde	:	art.5.1-2e en A.B van Engelen
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e
E-mailadres	:	art.5.1-2e @stimular.nl
Correspondentieadres	:	Botersloot 177
Postcode en woonplaats	:	3011 HE Rotterdam

Is de gemachtigde ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

Ja Nee

Rekeningnummer IBAN-nummer	:	BICcode :
Tenaamstelling bank	:	

Ondertekening volmachtgever

Naam	:	W. Lakoveld
Plaats	:	Buella
Handtekening	:	art.5.1-2e

Ondertekening gemachtigde

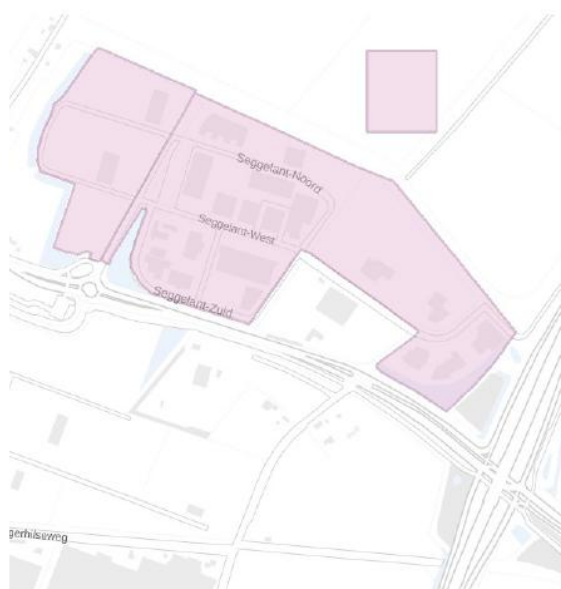
Naam	:	
Plaats	:	
Handtekening	:	

Stimular →

De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen

Projectplan
Industrieterrein Seggelant
op weg naar klimaatneutraal

Brielle, september 2018

Aanvrager
Gemeente Brielle
art 5 1-2e
Postbus 101
3230 AC BRIELLE
t art 5 1-2e
e art 5 1-2e [@brielle.nl](mailto:info@brielle.nl)

Uitvoering
Stichting Stimular
art 5 1-2e
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor MKB-bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

I N H O U D S O P G A V E

1	INLEIDING.....	5
2	LOCATIEBESCHRIJVING.....	5
3	DOEL.....	5
4	ONDERZOEKSVRAGEN.....	5
5	BEOOGDE RESULTATEN.....	7
6	WERKWIJZE.....	7
7	PLANNING.....	8
8	BEGROTING.....	8

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren.

In 2017 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar kansen voor collectief energie besparen op Seggelant. Destijds werd weinig animo geconstateerd voor samenwerking. Inmiddels staan bedrijven op Seggelant wel open voor verdergaande samenwerking, zoals ook blijkt uit de oprichting van ondernemersvereniging Seggelant op 17 april 2018. Veel bedrijven zijn lid en er liggen al plannen om een BIZ status te verkrijgen. Dit biedt ook nieuwe kansen voor samenwerking aan verduurzaming van het terrein. In dit nieuwe onderzoek worden enkele specifieke kansen voor opwekken van duurzame energie onderzocht, met als einddoel om op termijn tot een klimaatneutraal Seggelant te komen.

2 LOCATIEBESCHRIJVING

Het project richt zich op Industrierrein Seggelant, een industrierrein van 20,4 hectare (netto) in Vierpolders (gemeente Brielle). Het oorspronkelijke terrein Seggelant beslaat 15,4 hectare, Seggelant 2 (5 hectare) is nog in ontwikkeling, maar er zijn inmiddels al meerdere bedrijven gevestigd. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd (o.a. autobedrijven, metaalbewerking, bouwmarkt, ingenieursbureaus). Samen bieden zij ongeveer 370 arbeidsplaatsen.

3 DOEL

Doel van het project is om kansen voor opwekking van duurzame energie in kaart te brengen. Concreet betekent dit dat de mogelijkheden voor opwekking voor duurzame elektriciteit (in ieder geval zonnepanelen, mogelijk ook wind) en van duurzame warmte (bijvoorbeeld biovergister, warmtepompen, restwarmte) worden onderzocht, inclusief de mogelijkheden tot opslag van opgewekte energie. Doel is om tot een collectief plan te komen, waarmee het voor ondernemers eenvoudig wordt om de stap richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering te gaan maken.

4 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het eerdere onderzoek is al een beeld geschetst van het huidige verbruik en het theoretisch potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Voor zonnepanelen ligt de focus op het bepalen van een aanpak om de daken ook daadwerkelijk vol te leggen

Het nieuwe plan brengt kansen voor duurzame energieopwekking en het potentieel daarvan in kaart. In het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Het theoretisch potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken is eerder al onderzocht. Het nieuwe onderzoek richt zich op de vraag hoe dit potentieel in de praktijk kan worden behaald.
 - Welke bedrijven zijn bereid tot het plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan financieringsvormen als lease, post-coderoosregeling etc?
 - Willen bedrijven individueel aan de slag met zonnepanelen of is er behoefte aan collectieve realisatie?
 - Is er behoefte aan ontzorging?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor de verschillende gewenste vormen (zelf investeren, lease, postcoderoos etc)?

2. Zijn er naast bedrijfsdaken andere locaties beschikbaar voor opwekken van duurzame energie?
 - Kan er een carport met zonnepanelen worden gerealiseerd op grote parkeerplaatsen op Seggelant? (o.a. bouwmarkt, vrachtwagenparkeerplaats)
 - Is er ruimte op de dijk voor een zonnepark?
 - Zijn er mogelijkheden voor (kleine) windmolens, is daar ook draagvlak voor?
 - Voor de kansrijke maatregelen: wat is de businesscase daarvan en hoe kan deze worden gerealiseerd?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan complete ontzorging, inclusief financiering van maatregelen?

3. Op de langere termijn zal ook Seggelant van het aardgas af gaan. Welke alternatieven zijn kansrijk om de komende 5 jaar de aardgasvraag al drastisch te verminderen?
 - Kan er restwarmte worden gebruikt voor verwarmen van bedrijfspanden?
 - Is er bruikbare restwarmte beschikbaar op het terrein of daarbuiten?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor toepassing van restwarmte?
 - Kan er biogas worden gemaakt uit groen afval?
 - Komt er voldoende groen afval vrij op het terrein of kan dit elders worden verkregen?
 - Is er een locatie voor een biovergister aanwezig en is dit technisch gezien haalbaar?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor een biovergister?
 - Is een WKO-installatie (of meerdere) mogelijk op Seggelant?
 - Is de bodem geschikt voor toepassing van WKO?
 - Is er voldoende vraag naar koude voor een goede balans?
 - Voor welke bedrijven zou een WKO geschikt zijn?
 - Hoe ziet de businesscase eruit?
 - Welke kansen zijn er voor individuele warmtepompen bij bedrijven?
 - Zijn er andere kansen voor inzet van duurzame warmte?

4. Zijn er mogelijkheden voor experimenten met energie opslag?
 - Opslag van elektriciteit in accu's of via laadpalen elektrisch vervoer
 - Opslag van warmte

5 BEOOGDE RESULTATEN

Het project levert de volgende resultaten:

1. Rapportage over haalbaarheid van diverse vormen van duurzame energieopwekking
2. Uitgewerkte businesscases voor de kansrijke vormen van duurzame energieopwekking.
3. Toegenomen bewustwording bij alle bedrijven op het terrein over klimaatverandering en de mogelijkheden om hier zelf iets tegen te doen, ook bij degenen die niet direct tot grootschalige maatregelen overgaan.

6 WERKWIJZE

De gemeente Brielle is opdrachtgever. De werkzaamheden worden grotendeels uitgevoerd door Stichting Stimular. Voor specifieke vraagstukken wordt mogelijk een deel uitbesteed aan specialisten (bijvoorbeeld voor businesscase biovergister of energie opslag).

De activiteiten bestaan uit:

1. Verzamelen van relevante informatie over het terrein (actualiseren informatie uit eerdere onderzoek, aanvullende informatie verzamelen over duurzame energiebronnen in de omgeving, bodemgeschiktheid, biomassa-bronnen in de omgeving, beschikbare vrije ruimte t.b.v. duurzame energie installaties e.d).
2. Informeren van de bedrijven over de start van het project, inclusief een aankondiging van het bezoek door Stimular (via de ondernemersvereniging). Bedrijven kunnen zich bij Stimular melden als zij een specifieke voorkeur hebben voor een bezoekmoment.
3. Stimular bezoekt het terrein enkele dagen en bezoekt dan zoveel mogelijk bedrijven. Stimular stapt ook binnen bij bedrijven die zich niet hebben aangemeld, de ervaring leert dat veel bedrijven dan alsnog open staan voor een gesprek (eventueel op een later moment). Een bezoek duurt maximaal 1 uur, zodat ondernemers niet onnodig worden belast. Tijdens het bezoek vinden de volgende activiteiten plaats:
 - Bewustwording creëren over de route richting klimaatneutrale bedrijfsvoering
 - In beeld brengen huidig energieverbruik
 - In beeld brengen kansrijke maatregelen duurzame energieopwekking (individueel of collectief te realiseren)
 - In beeld brengen van belangrijke randvoorwaarden van maatregelen
 - Bespreken van wensen en behoeften van ondernemer (draagvlak, wijze van financieren etc).

De bezoeken zijn nadrukkelijk geen quick-scans waar allerlei kleine besparingsmaatregelen in beeld worden gebracht: de focus ligt op duurzame energie maatregelen die nodig zijn om klimaatneutraal te worden, zoals aardgasloze oplossingen voor verwarming en plaatsen van zonnepanelen. Daarbij wordt gekeken naar welke oplossingen bij diverse bedrijven op het terrein mogelijk zijn, zodat hier collectieve kansen kunnen worden uitgelicht.

4. Uitwerking meest kansrijke plannen en opstellen van een eindrapportage bestaande uit de volgende punten:
 - Uitwerken kansrijke maatregelen
 - Opvragen offertes voor prijsindicaties
 - Doorrekenen besparingen en subsidies
 - Opstellen heldere businesscases
5. Na uitvoering van dit projectplan: delen van resultaten met de ondernemers, via de ondernemersvereniging. In gesprek blijven met de bedrijven om de businesscases daadwerkelijk uit te gaan voeren.

7 PLANNING

Het onderzoek start binnen 4 weken na toekenning van subsidie door de provincie Zuid-Holland. De verwachting is dat dit eind 2018 zal zijn. Er wordt dan gestart met stap 1 en 2. De bedrijven worden in het eerste kwartaal van 2019 bezocht (stap 3). In kwartaal 2 worden de maatregelen en businesscases uitgewerkt en wordt de eindrapportage in concept opgesteld. Uiterlijk in het derde kwartaal van 2019 wordt het definitieve eindrapport opgeleverd en worden resultaten met de ondernemers gedeeld.

8 BEGROTING

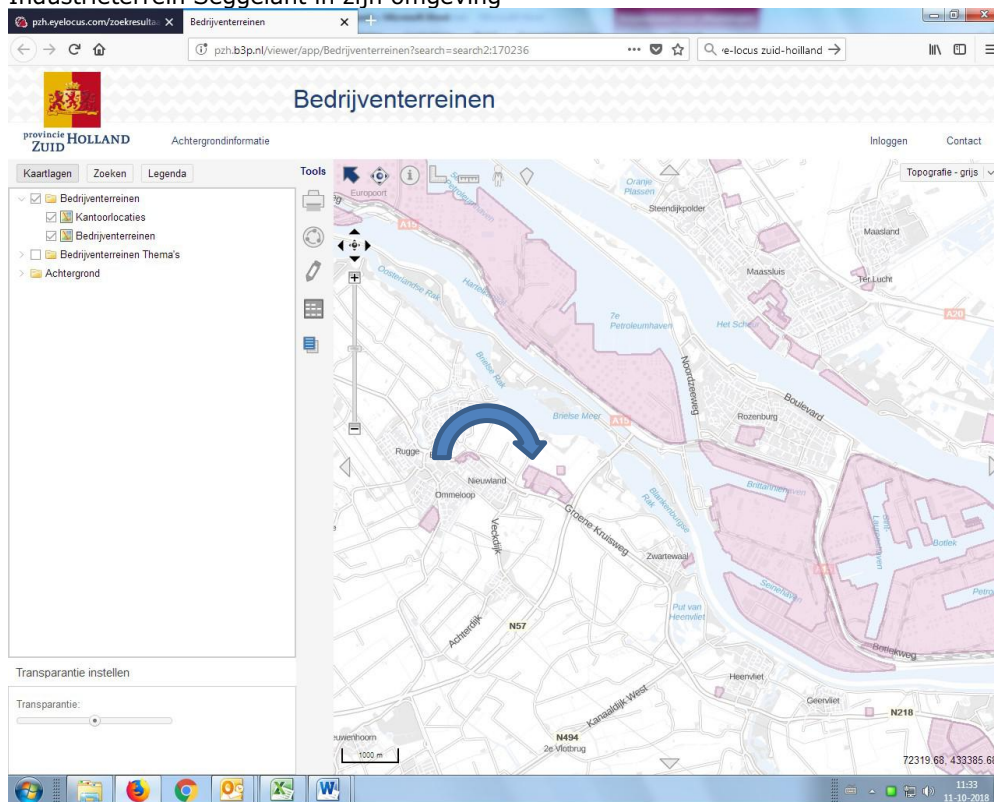
De gemeente Brielle huurt Stichting Stimular in voor uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden. De tijdsbesteding en kosten van Stimular zijn weergegeven in de volgende begroting.

	Activiteit	Uren	Uurtarief (€)	Kosten (€)
1	Verzamelen van informatie	art 5 1-1c	art 5 1-1c	art 5 1-1c
2	Informereren bedrijven			
3	Bezoeken bedrijven			
4	Uitwerken kansrijke plannen en opstellen eindrapportage			
	TOTAAL			15.000

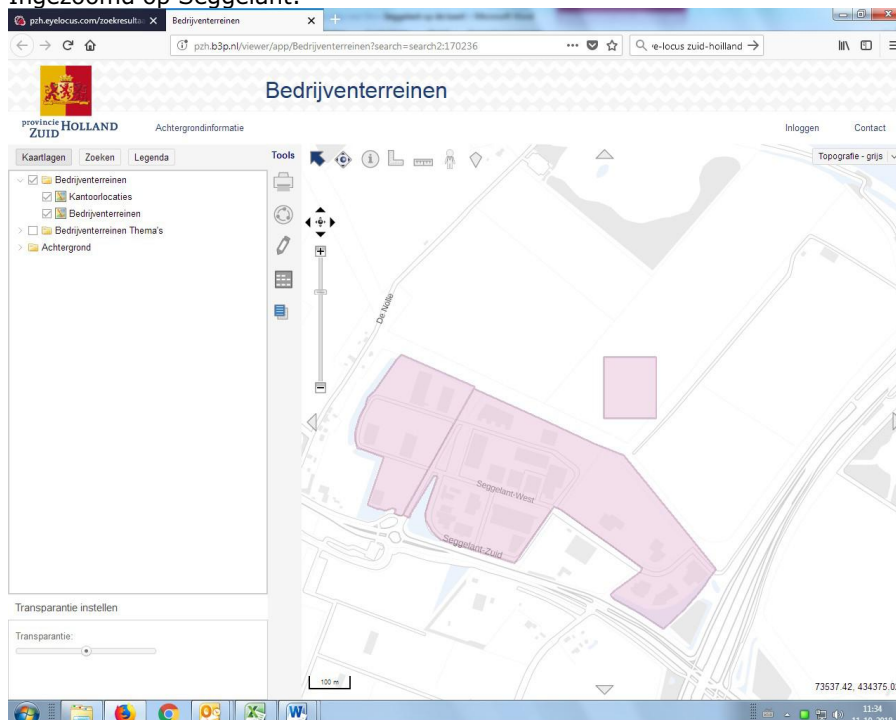
Opgenomen kosten zijn exclusief btw. Stimular moet btw wel in rekening brengen bij de gemeente. De gemeente kan btw verrekenen.

De gemeente vraagt € 10.000 subsidie aan bij de provincie en neemt de overige € 5.000 voor eigen rekening.

Industrieterrein Seggelant in zijn omgeving

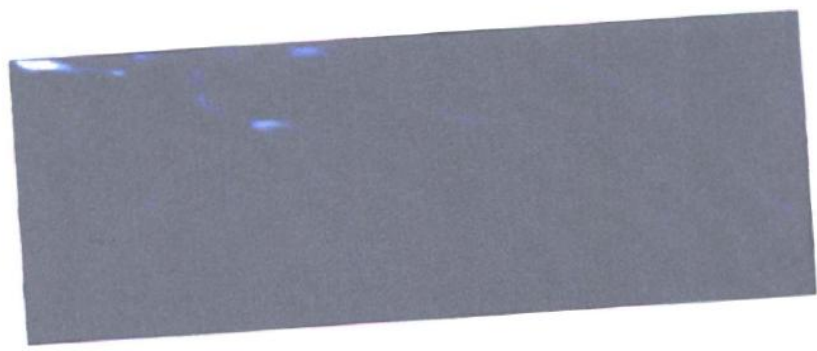

Ingezoomd op Seggelant:

GEMEENTE Brielle

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Ontvangst Scanstraat
- 9 JUNI 2020

Provincie Zuid - Holland
- 9 JUNI 2020
Datum Ontvangst

RX3CC #XS3DXDX#00#0000#

Postbus 101
3230 AC Brielle

Ons kenmerk
DOS-2018-0007605

Evaluatie- en controleformulier voor subsidies tot € 125.000,00 planvormingsubsidies

Vragenlijst

Wij verzoeken u deze vragenlijst naar waarheid in te vullen en het volledig ingevulde formulier rechtmatig ondertekend binnen vier weken aan ons te retourneren.

Datum beschikking	: 22-11-2018
Kenmerk brief	: PZH-2018-670621552
DOS-nummer	: DOS-2018-0007605
Naam van het project / de activiteit	: Samenkomst op weg naar klimaatneutraal

I. Algemene gegevens (alleen in te vullen als deze gewijzigd zijn)

Naam aanvrager :
Adres :
Postcode en woonplaats :
Website organisatie :
Contactpersoon :
Functie contactpersoon :
Telefoonnummer :

Afschrift aan:
Stichting Stimular, Botersloot 177, 3011 HE Rotterdam

II. Projectgegevens

1. Wat heeft het rapport dat u moet leveren voor uzelf opgeleverd? Wat heeft u ermee kunnen bereiken inmiddels?	- inzicht in hoe tot een klimaatneutrale fase te komen - stimulatie bij ondernemers - via klimaatcoach worden ondernemers nu geholpen om maatregelen uit te voeren, dit is zelfs meer dan repanelen op de...
1a. Door welk extern bureau is het onderzoek uitgevoerd en het rapport geschreven?	Stichting Stimular
1b. Wat is de ureninzet voor dit project?	Graag een urenverantwoording conform beschikking tot subsidieverlening bijvoegen.
2a. Geplande projectperiode	Start: 3-12-2018 Einde: 31-10-2019
2b. Werkelijke projectperiode	Start: 3-12-2018 Einde: 15-11-2019
3. Gelieve bewijsstukken te overhandigen waaruit blijkt dat het rapport daadwerkelijk is geschreven (in ieder geval het rapport maar denk ook aan krantenberichten, CD, verslag van gemeenteraad waarin rapport is besproken enzovoorts).	Kunt u aangeven welke bewijsstukken u als bijlage(n) meestuurt: rapport

Ondergetekende(n) verklaart (verklaren) hierbij de vragenlijst te hebben gelezen en volledig naar waarheid te hebben ingevuld en te hebben voorzien van de bijlagen, zoals vermeld bij vraag 4, waaruit blijkt dat de activiteit heeft plaatsgevonden.

Plaats: Brielle
 Datum: 4-6-2020
 Naam: W. Lakerveld
 Functie: oefeningsoverste ruimtelijke ontwikkeling

art 5 1-2e

Afschrift aan:
 Stichting Stimular, Botersloot 177, 3011 HE Rotterdam

Van: [art 5 1-2e] <[redacted]@stimular.nl>
Verzonden: donderdag 19 december 2019 14:17
Aan: [art 5 1-2e]
Onderwerp: Rapportage onderzoek Industrierrein Seggelant op weg naar
 klimaatneutraal
Bijlagen: Rapportage Industrierrein Seggelant op weg naar
 klimaatneutraal.pdf

Goedemiddag,

Hierbij het eindrapport van het onderzoek dat wij, met planvormingssubsidie, hebben uitgevoerd op Seggelant (gemeente Brielle).

Als jullie hier vragen over hebben, hoor ik het graag!

Met vriendelijke groet,

[art 5 1-2e]
 Stichting Stimular

werkdagen ma. di. wo. don.

t 010 - [art 5 1-2e]
 e [art 5 1-2e] [\[redacted\]@stimular.nl](mailto:[redacted]@stimular.nl)

Botersloot 177
 3011 HE Rotterdam
 t 010 - 238 28 28 (algemeen)

www.stimular.nl
www.duurzaamMKB.nl - www.milieubarometer.nl - www.kansenbijverkassen.nl - www.MVObalans.nl -
www.DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Rapportage Industrieterrein Seggelant Op weg naar klimaatneutraal

Rotterdam, november 2019
Projectnummer Stimular: 751

Gemeente Brielle

art 5 1-2e
Postbus 101
3230 AC BRIELLE
t art 5 1-2e
e art 5 1-2e bri elle.nl

Uitvoering:
Stichting Stimular
art 5 1-2e
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam

Looptijd project:
Januari – november 2019

Dit project is mede mogelijk gemaakt door:

provincie HOLLAND
ZUID

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

SAMENVATTING

De gemeenten op Voorne-Putten willen in 2040 energieneutraal zijn. Voor Industrierrein Seggelant is onderzocht wat nodig en mogelijk is om invulling te geven aan deze doelstelling. Seggelant is een zichtlocatie en kan daarmee een belangrijke rol vervullen om de inwoners en ondernemers in Brielle te inspireren om ook te verduurzamen.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn:

- Veel ondernemers willen zelfstandig stappen zetten met verduurzamen. Al tijdens het onderzoek werden door meerdere ondernemers concrete stappen gezet, onder begeleiding van de klimaatcoach. De klimaatcoach ontzorgt ondernemers bij het voorbereiden van duurzame maatregelen, onder andere door hulp bij beoordelen van offertes en aanvragen van subsidies. De hulp die de klimaatcoach in opdracht van de gemeente Brielle biedt, wordt gewaardeerd door de ondernemers.
- Hoewel er een ondernemersvereniging aanwezig is, zijn veel ondernemers individueel ingesteld. Diverse ondernemers wilden niet meewerken aan het onderzoek en staan (nog) niet open voor collectieve verduurzaming.
- Veel ondernemers zijn al bezig met energiebesparing. Dit resulteert in een beperkt besparingspotentieel voor elektriciteitsverbruik en warmtegebruik. Het is essentieel om panden te isoleren, om op termijn de alternatieven voor aardgas in te kunnen zetten voor verwarming. Isoleren levert echter een kleine besparing op verbruik van warmte, aangezien de verbruiken nu al vrij laag zijn.
- Voor de lange termijn is geothermie de meest geschikte optie voor verwarming van Seggelant. Geothermie is alleen rendabel mogelijk, als dit in combinatie met omliggende woonwijken gerealiseerd kan worden. Voor de korte termijn kan het gasverbruik worden verminderd met (hybride) warmtepompen en infraroodpanelen.
- Met zonnepanelen op daken kan vijf maal het huidige elektriciteitsverbruik op Seggelant worden opgewekt. Ook bij toenemend elektriciteitsverbruik voor verwarmen en rijden, kan er genoeg elektriciteit worden opgewekt voor heel Seggelant. Dan is het noodzakelijk dat alle daken volledig worden benut. Niet alle ondernemers staan nu open voor zonnepanelen op hun daken en pandeigenaren die het pand verhuren zeker niet. Ook zijn de dakconstructies mogelijk niet bij alle panden geschikt. Dit betekent dat het een enorme uitdaging wordt, om het potentieel ook daadwerkelijk te benutten.

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Vanwege het individuele karakter van de bedrijven, is het essentieel om verduurzaming te blijven aanjagen. Zet daarom de werkzaamheden van de klimaatcoach voort, waarbij ondernemers worden geholpen bij het uitvoeren van maatregelen. De klimaatcoach kan daarnaast de rol oppakken om collectieve acties voor te bereiden, waar mogelijk in samenwerking met de ondernemersvereniging. Borgen van continuïteit is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Op de lange termijn kan worden toegewerkt naar een regionaal energiebedrijf (marktinitiatief) als paraplu voor de verduurzaming.
- Onderzoek de haalbaarheid van een warmtenet op basis van geothermie voor Seggelant en omliggende woonwijken. Onderzoek een WKO-installatie indien zich op Seggelant een bedrijf vestigt met een hoge koelvraag. Stimuleer tot die tijd gasloze oplossingen zoals (hybride) warmtepompen en infraroodpanelen.
- Creëer een sneeuwbaaleffect met het plaatsen van zonnepanelen. Meerdere ondernemers hebben al zonnepanelen en enkele ondernemers volgen op korte termijn. Gebruik deze goede voorbeelden om ondernemers die nog geen interesse hebben, te overtuigen dat zonnepanelen een goede en rendabele investering zijn.
- Blijf pandeigenaren, die daken zelf niet of niet volledig gebruiken, benaderen met het aanbod om hun daken te huren. Een andere optie is stimuleren dat huurders en verhuurders hun huurcontracten aan passen waardoor het voor hen beiden interessant wordt om zonnepanelen te plaatsen.
- Ga op het moment dat er grotere aantallen zonnepanelen zijn geplaatst, in gesprek met ondernemers met zonnepanelen over de mogelijkheden om tot een buurtbatterij te komen voor opslag van opgewekte elektriciteit.

- Organiseer collectieve activiteiten om duurzame mobiliteit te stimuleren, bijvoorbeeld de inzet van (elektrische) deelauto's, gezamenlijke trainingen zuinig rijden, gezamenlijke afvalinzameling of promotie van de elektrische fiets bij medewerkers van bedrijven.
- Verbeter de infrastructuur voor fietsers en voetganger en enkele kruispunten, om de verkeersveiligheid te verbeteren en gebruik van duurzaam vervoer te stimuleren.
- Combineer maatregelen voor klimaatadaptatie met maatregelen die de biodiversiteit versterken.

De huidige gebouwgeboden CO₂-uitstoot is bijna 900 ton CO₂. De uitstoot zal nog toenemen vanwege de nieuwbouw op Seggelant 2, hoewel het streven is om nieuwbouw zo veel mogelijk energieneutraal te realiseren. Het besparingspotentieel voor de komende 5 jaar is bijna 330 ton CO₂. Dit betekent een reductie van ongeveer 37% CO₂ eind 2024. Indien het potentieel wordt waargemaakt, is Seggelant hiermee goed op weg met de landelijke doelstelling van 49% CO₂-reductie in 2030.

In onderliggende rapportage zijn de resultaten, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek verder onderbouwd en uitgewerkt.

I N H O U D S O P G A V E

1	INLEIDING	4
	1.1 Doel	4
	1.2 Onderzoeksvragen	4
	1.3 Uitgevoerde activiteiten	5
	1.4 Locatie	5
	1.5 Bezochte bedrijven	5
2	INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE	6
	2.1 Bedrijfspannen	6
	2.2 Gebouwgebonden Energieverbruik	6
	2.3 Mobiliteit	7
	2.4 Interesses en behoeften ondernemers	7
3	ROUTE KLIMAATNEUTRAAL BEDRIJVENTERREIN	8
4	MINDER ELEKTRICITEIT GEBRUIKEN	9
	4.1 Samenvatting besparingspotentieel	9
	4.2 Maatregelen	9
	4.3 Aanbevelingen	10
5	MINDER WARMTE GEBRUIKEN	11
	5.1 Samenvatting besparingspotentieel	11
	5.2 Maatregelen	11
	5.3 Aanbevelingen	12
6	DUURZAME WARMTE	13
	6.1 Samenvatting potentieel	13
	6.2 Maatregelen	13
	6.3 Aanbevelingen	19
7	DUURZAME ELEKTRICITEIT	20
	7.1 Samenvatting potentieel	20
	7.2 Maatregelen	21
	7.3 Aanbevelingen	25
8	DUURZAME MOBILITEIT	26
	8.1 Samenvatting besparingspotentieel	26
	8.2 Maatregelen en aanbevelingen	26
9	KLIMAATADAPTATIE EN BIODIVERSITEIT	29
10	AANBEVELINGEN ALGEMEEN	30
	BIJLAGE 1: BEDRIJVEN SEGDELANT	31
	BIJLAGE 2: NET-IMPACT ZONNEPANELEN	33

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren. In de afgelopen maanden is onderzoek gedaan naar kansen voor het opwekken van duurzame energie, met als einddoel om op termijn tot een klimaatneutraal Seggelant te komen.

1.1 DOEL

Doel van het project was om kansen voor opwekking van duurzame energie in kaart te brengen. Concreet betekent dit dat de mogelijkheden voor opwekking voor duurzame elektriciteit en van duurzame warmte zijn onderzocht, inclusief de mogelijkheden tot opslag van opgewekte energie. Doel is om tot een collectief plan te komen, waarmee het voor ondernemers eenvoudig wordt om de stap richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering te gaan maken.

1.2 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Het theoretisch potentieel voor zonnepanelen op bedrijfsdaken is eerder al onderzocht. Het nieuwe onderzoek richt zich op de vraag hoe dit potentieel in de praktijk kan worden behaald.
 - Welke bedrijven zijn bereid tot het plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan financieringsvormen als lease, postcoderoosregeling etc?
 - Willen bedrijven individueel aan de slag met zonnepanelen of is er behoefte aan collectieve realisatie?
 - Is er behoefte aan ontzorging?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor de verschillende gewenste vormen (zelf investeren, lease, postcoderoosregeling etc)?
2. Zijn er naast bedrijfsdaken andere locaties beschikbaar voor opwekken van duurzame energie?
 - Kan er een carport met zonnepanelen worden gerealiseerd op grote parkeerplaatsen op Seggelant? (o.a. bouwmarkt, vrachtwagenparkeerplaats)
 - Is er ruimte op de dijk voor een zonnepark?
 - Zijn er mogelijkheden voor (kleine) windmolens, is daar ook draagvlak voor?
 - Voor de kansrijke maatregelen: wat is de businesscase daarvan en hoe kan deze worden gerealiseerd?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan complete ontzorging, inclusief financiering van maatregelen?
3. Op de langere termijn zal ook Seggelant van het aardgas af gaan. Welke alternatieven zijn kansrijk om de komende 5 jaar de aardgasvraag al drastisch te verminderen?
 - Kan er restwarmte worden gebruikt voor verwarmen van bedrijfspanden?
 - Is er bruikbare restwarmte beschikbaar op het terrein of daarbuiten?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor toepassing van restwarmte?
 - Kan er biogas worden gemaakt uit groen afval?
 - Komt er voldoende groen afval vrij op het terrein of kan dit elders worden verkregen?
 - Is er een locatie voor een biovergister aanwezig en is dit technisch gezien haalbaar?
 - Hoe ziet de businesscase eruit voor een biovergister?

- Is een WKO-installatie (of meerdere) mogelijk op Seggelant?
 - Is de bodem geschikt voor toepassing van WKO?
 - Is er voldoende vraag naar koude voor een goede balans?
 - Voor welke bedrijven zou een WKO geschikt zijn?
 - Hoe ziet de businesscase eruit?
 - Welke kansen zijn er voor individuele warmtepompen bij bedrijven?
 - Zijn er andere kansen voor inzet van duurzame warmte?
4. Zijn er mogelijkheden voor experimenten met energie opslag?
- Opslag van elektriciteit in accu's of via laadpalen elektrisch vervoer
 - Opslag van warmte

1.3 UITGEVOERDE ACTIVITEITEN

Tijdens het project zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Deskstudie, waarbij relevante informatie over het terrein is verzameld.
- Overleg met Ondernemersvereniging Seggelant.
- Brief verstuurd aan de bedrijven op het terrein met een aankondiging van het onderzoek en het bezoek door Stimular.
- Bezoek aan de meeste bedrijven op het terrein. Tijdens het bezoek is een interview afgenomen, waarbij Stimular de huidige bedrijfsvoering heeft besproken met de ondernemer. Er is per bedrijf in kaart gebracht welke maatregelen mogelijk zijn om energie te besparen en om energie op te wekken. Daarnaast is gekeken welke ondersteuning bedrijven nodig hebben om aan de slag te gaan met energie besparen en (collectief) energie op te wekken.
- Contact met lokale en regionale aanbieders gezocht die een rol kunnen spelen bij het uitvoeren van maatregelen.
- Maatregelen uitgewerkt.
- Rapportage opgesteld.

1.4 LOCATIE

Seggelant is een industrieterrein van 20,4 hectare (netto) in Vierpolders (gemeente Brielle). Het oorspronkelijke terrein Seggelant beslaat 15,4 hectare, Seggelant 2 (5 hectare) is nog in ontwikkeling, maar er zijn inmiddels al meerdere bedrijven gevestigd. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd (o.a. autobedrijven, metaalbewerking, bouwmarkt, ingenieursbureaus). Samen bieden zij ongeveer 370 arbeidsplaatsen. Sinds 2018 is Ondernemersvereniging Seggelant actief.

1.5 BEZOCHTE BEDRIJVEN

Stimular heeft vrijwel alle bedrijven op het terrein bezocht. Er is uiteindelijk een uitgebreid gesprek gevoerd met 38% van de bedrijven. De overige bedrijven wilden niet meewerken of waren niet aanwezig.

Bij de panden waar geen uitgebreid gesprek is gevoerd, was dit om uiteenlopende redenen:

- Ondernemer huurt het pand en kan zelf weinig actie ondernemen
- Nooit iemand aanwezig (veelal zzp'ers die bedrijfspand enkel voor opslag gebruiken)
- Nu geen tijd, door recente opstart bedrijf of zieke medewerkers
- Geen interesse, de ondernemer vindt duurzaamheid onbelangrijk
- Geen interesse, de ondernemer vindt duurzaamheid wel belangrijk, maar geeft aan dit zelfstandig te kunnen realiseren of heeft dat al gedaan
- Reageert niet op terugbelverzoek, reden onbekend.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de bezochte bedrijven.

2 INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie op het bedrijventerrein. Eerst een overzicht van de situatie bij de bedrijfspanden, dan van het energieverbruik op het terrein, dan voor de mobiliteit op het terrein en vervolgens de interesses en behoeftes van de bedrijven op het gebied van verduurzaming.

2.1 BEDRIJFSPANDEN

Tijdens de bezoeken is gebleken dat de situatie betreffende energiebesparing bij de bedrijven zeer verschillend is. Hierbij zijn vooral grote verschillen tussen het oorspronkelijk deel van Seggelant en de nieuwbouw op Seggelant 2.

Seggelant 1 (oorspronkelijke terrein)

- Afgelopen jaren hebben veel bedrijven al hoogfrequente TL- of ledverlichting geplaatst.
- De panden zijn over het algemeen beperkt geïsoleerd (wel dubbel glas, maar geen hoge isolatiewaarden voor dak en wanden). Er zijn veel loodsen met roldeuren waardoor warmte verloren gaat bij opening.
- Twee bedrijven hebben al zonnepanelen op het dak liggen en wekken daarmee hun volledige elektriciteitsverbruik zelf op. Het betreft de volgende bedrijven:
 - Ewell Energy & Wellness (circa 40 panelen)
 - Schoonmaakbedrijf De Meeuwenplaat (circa 30 panelen)
- De panden zijn vrijwel allemaal aangesloten op het aardgasnet. Ewell verwarmt het pand volledig met energiezuinige infraroodpanelen. Enkele kleine bedrijven verwarmen het pand vrijwel nooit en hebben daarvoor een energie-onzuinige elektrische vorm van verwarmen.

Seggelant 2

- In deze panden is overal 100% led-verlichting aanwezig.
- De panden zijn zeer goed geïsoleerd.
- Op twee panden zijn zonnepanelen aanwezig, waarmee het volledige eigen elektriciteitsverbruik wordt opgewekt:
 - Enigma (direct bij de bouw), levert per saldo elektriciteit aan het net (circa 900 zonnepanelen)
 - JVMachines (naar aanleiding van dit onderzoek zijn 84 panelen geplaatst)
- Bijna alle panden worden nog verwarmd met aardgas. Alleen het pand van Enigma heeft geen aardgasaansluiting en is, in combinatie met de zonnepanelen, dus energieneutraal.
- Er staat nog meer nieuwbouw op de planning op Seggelant 2, de laatste kavels zijn (vrijwel) verkocht. Deze nieuwe panden zullen, conform wetgeving, allen goed geïsoleerd worden en geen aardgasaansluiting meer krijgen. Minimaal 2 nieuwe panden worden energieneutraal: Interfilter en bedrijfsverzamelgebouw Tichelarij IV hebben beiden aangegeven volledig energieneutrale panden te realiseren.

2.2 GEBOUWGEBONDEN ENERGIEVERBRUIK

Aangezien sinds 2019 geen energiecijfers op postcodeniveau meer worden gepubliceerd op Energie in Beeld, is het niet mogelijk om het totale energieverbruik op Seggelant te bepalen. Bij een eerder onderzoek (Haalbaarheidsonderzoek collectief energie besparen op bedrijventerrein Seggelant, Enerless, 2018) is het energieverbruik op Seggelant nog wel in kaart gebracht. Destijds werd ongeveer 755.000 kWh (490 ton CO₂) en 211.600 m³ gas (400 ton CO₂) per jaar verbruikt. Dit komt neer op een uitstoot van 890 ton CO₂ voor het energieverbruik in de panden (exclusief vervoer). Ondanks diverse uitgevoerde maatregelen, zal het verbruik en de uitstoot in 2019 zijn toegenomen, als gevolg van nieuwbouw op Seggelant 2.

2.3 MOBILITEIT

Mobiliteit is besproken met de ondernemers. Cijfers over gebruikte brandstof of gereden kilometers waren bij veel ondernemers niet (eenvoudig) beschikbaar, waardoor de CO₂-uitstoot niet kan worden bepaald. De meeste bedrijven hebben een klein wagenpark of maken gebruik van privé voertuigen. Bij deze bedrijven is weinig aandacht voor duurzame mobiliteit. Bij bedrijven met een eigen wagenpark wordt bij vervanging in de meeste gevallen gekozen voor schone en zuinige voertuigen. Dit is mede ingegeven doordat de bedrijven ook op plaatsen werken waar strenge eisen worden gesteld aan de voertuigen die het gebied betreden (Maasvlakte, milieuzones Rotterdam).

Mobiliteit werd door ondernemers vooral aangehaald in het kader van veiligheid:

- Op sommige kruispunten ontstaan opstoppingen en gevaarlijke situaties door laden en lossen aan de openbare weg. Dit speelt met name op het kruispunt Seggeweg – Seggelant-Noord. Ondernemers vrezen toenemende overlast vanwege de nieuwbouw bij Seggelant 2.
- Er is geen voetpad tussen de bushalte en Seggelant. Dit belemmert medewerkers van de bezochte bedrijven om met openbaar vervoer naar het werk te komen.
- Er is ook geen fietspad naar en op het terrein, terwijl er veel fietsers (vooral scholieren) over Seggelant fietsen. Dit zorgt soms voor gevaarlijke situaties.

2.4 INTERESSES EN BEHOEFTE N ONDERNEMERS

Uit de gesprekken met de ondernemers kwamen de volgende punten naar voren:

- Ondernemers waren zich nog weinig bewust van de mogelijkheden om te verduurzamen. Bedrijven die meer dan 50.000 kWh per jaar verbruiken, bleken niet op de hoogte van de Informatieplicht energiebesparing, waar zij wel aan moeten voldoen.
- De ondernemers zijn ook niet op de hoogte van alle subsidies die er zijn voor energiematregelen. Voor zonnepanelen verwachten de meesten wel dat er subsidies zijn, maar voor isolatie of energiezuinige verlichting is dit minder het geval, terwijl daar ook subsidies voor zijn. Hierdoor blijven deze energiebesparingsmaatregelen liggen.
- Bedrijven hebben niet altijd voldoende tijd en kennis om maatregelen uit te voeren. Ze willen bijvoorbeeld subsidie aanvragen voor zonnepanelen, maar weten niet waar ze moeten zijn om dit aan te vragen.
- Ondernemers gaven aan behoefte te hebben aan hulp bij het voorbereiden en uitvoeren van duurzame maatregelen. Deze hulp kon Stimular als klimaatcoach direct bieden tijdens het bezoek. De klimaatcoach denkt mee over maatregelen, vraagt offertes op en beoordeelt deze, werkt individuele businesscases uit en vraagt subsidies aan. De directe hulp werd zeer op prijs gesteld.
- Ondernemers op Seggelant zijn op zichzelf en hebben beperkt contact met andere bedrijven op het terrein. Er is weinig behoefte aan samenwerking, ook niet om bijvoorbeeld duurzame maatregelen in te kopen. Mogelijk komt hier wel verandering in. De in 2018 gestarte Ondernemersvereniging Seggelant is in ontwikkeling en kan een belangrijke rol spelen bij meer samenwerking op het terrein.
- Twee ondernemers hebben interesse in alternatieve financieringsvormen. De overige ondernemers gaven allen aan zelf te willen investeren, eventueel via een lening bij de eigen bank.

3 ROUTE KLIMAATNEUTRAAL BEDRIJVENTERREIN

Een klimaatneutraal bedrijventerrein is een bedrijventerrein waar geen CO₂-uitstoot plaatsvindt en waar de verbruikte energie volledig zelf wordt opgewekt. Om te komen tot een klimaatneutraal bedrijventerrein zijn de volgende stappen noodzakelijk:

1. Elektriciteitsvraag minimaliseren
Maximaal besparen van gebouw- en procesgebonden elektriciteitsverbruik door voorkomen van onnodig verbruik (gedrag, efficiënt werken) en vervangen van niet efficiënte energieverbruikers. Deze maatregelen zullen bedrijven in het eigen bedrijfspand moeten uitvoeren.
2. Warmtevraag minimaliseren
Verminderen van de warmtevraag door beperken van warmteverlies (niet onnodig verwarmen, isoleren van pand, instellingen verwarming). Deze maatregelen zullen bedrijven in het eigen bedrijfspand moeten uitvoeren.
3. Duurzame warmte gebruiken
Vervangen van aardgasgestookte verwarming door duurzamere alternatieven. Deze maatregel kan individueel worden geregeld (bijvoorbeeld warmtepomp) maar kan ook collectief worden georganiseerd (bijvoorbeeld warmtenet of geothermie).
4. Duurzame elektriciteit opwekken
Zelf duurzaam opwekken van elektriciteit door middel van PV-panelen of (kleine) windturbines. Deze maatregel kan zowel individueel (eigen dak) als collectief (huren van daken, PV in de openbare ruimte, grote windturbine) worden georganiseerd.
5. Uitstoot van vervoer richting nul
Maatregelen om minder te reizen, met duurzamer vervoer te reizen, zuiniger te rijden en door keuze van voertuigen zonder (directe) uitstoot.

Bovenstaande stappen worden in de volgende hoofdstukken nader uitgewerkt voor Seggelant.

4 MINDER ELEKTRICITEIT GEBRUIKEN

4.1 SAMENVATTING BESPARINGSPOTENTIEEL

Het besparingspotentieel voor elektriciteit voor de komende 5 jaar is beperkt. Er is weinig sprake van onnodig verbruik, het zijn veel kleine bedrijven waar de eigenaar zelf toeziet op het uitzetten van apparatuur na gebruik, reparatie van persluchtlekkages e.d. Het verbruik dat er is, is vaak noodzakelijk voor de bedrijfsvoering en kan vooral op natuurlijke momenten worden verminderd. Er komen nieuwe bedrijven bij (Seggelant 2) en bij enkele bedrijven is sprake van groei, waardoor het elektriciteitsvraag ook nog zal stijgen. Per saldo zal het elektriciteitsverbruik over 5 jaar ongeveer gelijk zijn aan het huidige verbruik.

Maatregel	Besparingspotentieel	Mogelijk op korte termijn	Financieel haalbaar	Technologisch haalbaar
4.2.1 Ledverlichting	+/-	++	++	++
4.2.2 Zuinige machines	+	-	+	++

++ zeer positief
 + positief
 +/- neutraal
 - negatief
 -- zeer negatief

4.2 MAATREGELEN

Hieronder worden een aantal maatregelen beschreven die de elektriciteitsvraag op het terrein verminderen.

4.2.1 Vervangen van TL-verlichting

Vervangen van TL-verlichting door ledverlichting bespaart veel energie. Vervanging door led levert een besparing op van 40 tot 60% op het verbruik van verlichting. De maatregel verdient zich gemiddeld in 3 jaar terug. In 2019 is voor led-verlichting extra aftrek van de fiscale winst mogelijk via de EIA-regeling. De meeste bezochte bedrijven hadden de verlichting al vervangen door led. Stimular heeft de bezochte bedrijven die nog geen led hadden, direct geholpen met vervanging (door hulp bij offertes opvragen en beoordelen en aanvraag van EIA). Dit betekent dat alle bezochte bedrijven inmiddels (grotendeels) van led zijn voorzien en resterende verlichting op korte termijn ook zullen vervangen. De verwachting is dat een aantal bedrijven die niet deelnamen aan het onderzoek nog wel conventionele verlichting hebben. Deze zijn lastig te bereiken en hebben geen behoefte aan hulp.

Omdat veel ondernemers verlichting op een natuurlijk moment vervangen, de hoeveelheden lampen beperkt zijn en het type lampen bij ieder bedrijf weer anders is, is een collectieve inkoop niet haalbaar.

Er zijn (beperkte) mogelijkheden om de branduren van verlichting te verminderen door het installeren van bewegingsmelders (met name in opslagruimtes en toiletten) en door het toepassen van daglichtregeling (in hallen met daklichten).

4.2.2 Vervangen van machines

Nieuwe machines worden steeds efficiënter en verbruiken minder energie. Dit betekent dat vervanging van machines vaak voor een forse energiebesparing zorgt, mits de ondernemer hier aandacht voor heeft bij aanschaf van apparatuur. Dit is een proces dat op natuurlijke

vervangingsmomenten plaats vindt en bedrijfsspecifiek is. Deze maatregel zal door bedrijven individueel opgepakt moeten worden.

4.3 AANBEVELINGEN

Stimular adviseert de volgende stappen:

- Neem regelmatig contact op met de ondernemers op Seggelant, zodat natuurlijke momenten van vervanging niet worden gemist. De ondernemers kunnen dan geholpen worden met het beoordelen van offertes, subsidies aanvragen e.d. Deze hulp en aanjaagfunctie past binnen de werkzaamheden van de klimaatcoach.
- Handhaaf via DCMR de energiewetgeving bij de achterblijvers. Vervanging van conventionele TL-verlichting is voor diverse branches een Erkende Maatregel en daarmee verplicht voor bedrijven die meer dan 50.000 kWh per jaar verbruiken.
- Voor bedrijven met een lager verbruik is geen stok achter de deur beschikbaar. De bedrijven die nu nog conventionele TL-verlichting hebben lijken vooralsnog niet open te staan voor een bezoek van de klimaatcoach. Blijf deze groep bedrijven informeren via (nieuws)brieven, media en de ondernemersvereniging. De klimaatcoach kan deze communicatie ondersteunen.

5 MINDER WARMTE GEBRUIKEN

5.1 SAMENVATTING BESPARINGSPOTENTIEEL

Vanwege de hoge mate van isolatie in veel panden en de beperkte vraag in diverse loodsen, is het besparingspotentieel beperkt. Het besparingspotentieel voor de komende 5 jaar komt uit op ongeveer 5% van de warmtevraag. Dit komt neer op een besparing van ongeveer 10.000 m³ aardgas per jaar, een CO₂-reductie van 19 ton per jaar.

Maatregel	Besparingspotentieel	Mogelijk op korte termijn	Financieel haalbaar	Technologisch haalbaar
5.2.1 Isoleren	+/-	--	+/-	++
5.2.2 WTW	+/-	--	+/-	++
5.2.3 Infrarood	+/-	++	++	+/-

++ zeer positief
 + positief
 +/- neutraal
 - negatief
 -- zeer negatief

5.2 MAATREGELEN

Hieronder worden een aantal maatregelen beschreven die de warmtevraag op het terrein verminderen.

5.2.1 Isoleren

De panden op Seggelant 2 zijn gebouwd vanaf 2016 en er worden komende periode nog nieuwe panden gebouwd. Al deze panden voldoen aan hoge normen voor isolatie. Hier zijn nauwelijks mogelijkheden voor verdere isolatie.

Het oudste deel van Seggelant is eind jaren 90 gebouwd, diverse panden zijn gebouwd tussen 2000 en 2008 en enkele panden zijn in de afgelopen jaren gerealiseerd. Dit betekent dat ook in het oudere deel van Seggelant veel panden al voldoende zijn geïsoleerd (conform bouwnormen). Met name in de oudste panden zijn verbeteringen mogelijk en zinvol.

Alle aanwezige spouwmuren zijn geïsoleerd. Bij een aantal panden is dakisolatie een geschikte maatregel en bij diverse panden kan het dubbel glas vervangen worden door HR++glas. Loodsen voor opslag of met werkplaatsen, worden zo beperkt verwarmd dat isoleren niet snel rendabel zal zijn. Dakisolatie en dubbel glas zijn wel rendabel in panden met een kantoor- of showroomfunctie, waar veel wordt verwarmd. De maatregelen zijn pas rendabel op een natuurlijk moment, bij een verbouwing of als de beglazing aan vervanging toe is. De maatregel verdient zich in deze situatie dan binnen 5 jaar terug. De ervaring leert echter dat ondernemers in dit type bedrijfspanden niet snel overgaat tot een grootschalige renovatie, waardoor het natuurlijke moment voor veel bedrijven in de verre toekomst ligt, als dit ooit al komt. Hiermee is het een knelpunt, aangezien de vervanging van de ketel meestal eerder aan de orde is en isoleren echt noodzakelijk is voor diverse alternatieven voor verwarmen zonder aardgas. Isoleren leent zich niet voor een collectieve aanpak, vanwege de variatie in planning en in type panden.

5.2.2 Warmteterugwinning

Veel bedrijven hebben natuurlijke ventilatie (ramen, deuren en/of ventilatieroosters boven de ramen), meestal in combinatie met beperkte afzuiging. De nieuwere panden hebben een uitgebreider systeem voor lucht aan- en afvoer (klimaatbeheersing), daar is meestal ook al warmteterugwinning toegepast. Om warmteterugwinning mogelijk te maken, zijn grote

ingrepen nodig in de klimaatbehandeling. Hierdoor is warmteterugwinning voor de meeste bedrijven niet rendabel, tenzij dit op een natuurlijk moment (renovatie) kan worden aangebracht. Installatie van warmteterugwinning kan niet collectief worden georganiseerd.

5.2.3 Infrarood panelen voor ruimtes met beperkt gebruik

Warmtevraag kan ook worden verminderd met infraroodpanelen: deze (gasloze) oplossing zorgt er namelijk voor dat er minder lang en tot lagere temperaturen verwarmd hoeft te worden.

Infraroodpanelen verminderen de warmtevraag in ruimtes die niet continu verwarmd hoeven te worden. Een voorbeeld bij meerdere bedrijven is het kantoor naast de werkplaats. Bij deze bedrijven is het kantoor vaak slechts enkele uren per week in gebruik. De ruimte wordt niet meer continu verwarmd via een gasgestookt systeem, maar alleen nog via infrarood op het moment van aanwezigheid. De infraroodverwarming geeft direct warmte af en hoeft daarom pas aangezet te worden bij het betreden van de ruimte.

Infraroodverwarming warmt niet de lucht op, maar voorwerpen en personen. Infraroodstraling verhoogt de thermische behaaglijkheid, zodat met een lagere ruimtetemperatuur wordt volstaan. Dit effect is het sterkst als je in de buurt van de infraroodpanelen aanwezig bent (direct boven een bureau, een vaste werkplek bij een machine op de werkplaats etc) en de ruimte verder niet verwarmd hoeft te worden.

Voorbeeld businesscase

Het huidige gasverbruik op een klein kantoor naast een werkplaats wordt geschat op ongeveer 750 m³ aardgas (€ 415) per jaar. Met 1 infraroodpaneel kan de ruimte voldoende worden verwarmd. Een infraroodpaneel (1.000 Watt) kost ongeveer € 500 (inclusief installatie). Het infraroodpaneel hoeft alleen aan te staan als er iemand aanwezig is in die ruimte, gemiddeld 15 uur per week. Een uur verwarmen kost maximaal 1 kWh. Verwarming staat ongeveer 6 maanden per jaar aan, maximaal 15 uur per week. Dit komt neer op 360 uur per jaar. Het elektriciteitsverbruik is 360 kWh (€ 55) per jaar. De besparing is daarmee € 360 per jaar, waarmee de investering zich binnen 2 jaar terugverdient.

5.3 AANBEVELINGEN

Stimular doet de volgende aanbevelingen:

- Herhaal regelmatig de boodschap dat isoleren belangrijk is in (nieuws)brieven, krantenartikelen en via de ondernemersvereniging.
- Houd contact met bedrijven, zodat de verbouwingmomenten tijdig worden gesignaleerd, zodat voordat een bedrijf concrete plannen heeft, het bedrijf gewezen wordt op het belang en de mogelijkheden van isolatie, inclusief beschikbare subsidies.
- Volg de verkoop en koop van panden op het terrein en treed snel in contact met nieuwe gebouweigenaren. Informatie hierover is te verkrijgen via de gebruikersvergunning of de omgevingsvergunning. Verhuizingen zijn een ideaal moment om het pand goed te isoleren en overige duurzame maatregelen uit te voeren.

De klimaatcoach kan invulling geven aan de bovenstaande aanbevelingen.

6 DUURZAME WARMTE

6.1 SAMENVATTING POTENTIEEL

Het potentieel voor de lange termijn (2040) is 100% minder aardgas. Tegen die tijd zal er op het terrein waarschijnlijk geen aardgas meer worden gebruikt. De CO₂-reductie daarvan is afhankelijk van de gekozen oplossing: bij geothermie gaat de CO₂-reductie richting de 340 ton of, indien de benodigde elektriciteit duurzaam wordt opgewekt, 400 ton per jaar. Indien voor elektrische alternatieven, zoals warmtepompen of infrarood wordt gekozen, is de CO₂-reductie lager, zolang de benodigde elektriciteit niet duurzaam wordt opgewekt. Het elektriciteitsverbruik neemt dan toe met circa 500.000 kWh per jaar (sterk afhankelijk van type warmtepomp, WKO kost bijvoorbeeld minder energie dan warmtepomp o.b.v. buitenlucht). Hierdoor is per saldo de CO₂-reductie nog slechts 75 ton per jaar. Bij duurzame opwekking van benodigde elektriciteit is de CO₂-reductie wel ongeveer 400 ton.

De verwachting is dat grootschalige opties als geothermie niet binnen 5 jaar zijn gerealiseerd. Een reëler potentieel op basis van sneller realiseerbare opties als warmtepompen en infraroodpanelen is een besparing van circa 25 ton CO₂ voor de komende 5 jaar. Dit is een beperkt potentieel voor de korte termijn, verduurzaming van warmte is echter wel een essentiële stap naar een klimaatneutraal terrein op de langere termijn.

Maatregel	Besparingspotentieel	Mogelijk op korte termijn	Financieel haalbaar	Technologisch haalbaar
6.2.1 Geothermie	++	--	-	+
6.2.2 WKO	+	-	+/-	+/-
6.2.3 Hybride warmtepompen	+/-	+	+	++
6.2.4 Infraroodverwarming	+/-	+	+	++

++ zeer positief
 + positief
 +/- neutraal
 - negatief
 -- zeer negatief

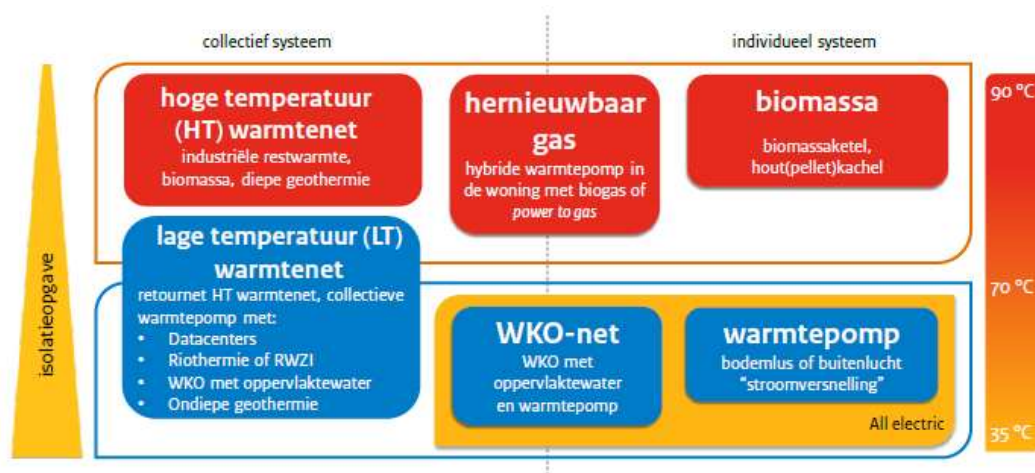
6.2 MAATREGELEN

De gemeente Brielle werkt, samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten aan een regionale warmtevisie. Deze zal in 2020 of 2021 gereed zijn. In deze warmtevisie wordt voor wijken aangegeven welke warmtevoorziening gewenst is ter vervanging van het huidige aardgasnet. Seggelant ligt nabij de wijken Nieuwland en Vierpolders. Indien in 1 van die wijken voor een collectieve warmtevoorziening wordt gekozen, kan Seggelant hier mogelijk ook bij aansluiten. Hiermee hoeven bedrijven geen eigen warmtevoorziening te realiseren.

Er zijn geen bedrijven die aardgas gebruiken in het productieproces, aardgas wordt alleen voor verwarming en warm water gebruikt. Om aardgasvrij te worden, zijn dus alleen alternatieven voor verwarming en warm water nodig.

Duurzaam verwarmen van panden

Er zijn verschillende duurzame alternatieven om te verwarmen. Deze kunnen worden ingedeeld naar collectieve en individuele systemen en naar de bijbehorende isolatieopgave. Aardgas levert hoge temperatuur warmte, diverse alternatieven leveren lage temperatuur warmte. Deze vragen om betere isolatie en een ander afgiftesysteem voor warmte. Zie onderstaand schema (RVO, 2017).

De verschillende opties zijn onderzocht, inclusief enkele opties die niet in bovenstaand schema voorkomen. Hierbij is gebruik gemaakt van de Nationale Energie Atlas en informatie uit de bezoeken aan het terrein.

Collectieve of individuele opties

Bij collectieve warmteopties zal in één keer een groep bedrijven worden aangesloten op een nieuwe warmtebron. Een knelpunt hierbij is dat de ketels bij de bedrijven verschillende bouwjaren hebben, waardoor het lastig is om aan te sluiten op een natuurlijk moment. Een aantal ketels is zeer recent vervangen of geplaatst. Andere bedrijven zullen op korte termijn de ketel moeten vervangen. Bedrijven die binnenkort de ketel moeten vervangen zijn op een kortere termijn al geïnteresseerd in een collectieve optie, dan bedrijven waarvan de ketel nog vrij nieuw is. De groep die de ketel binnenkort moet vervangen zal echter ook niet te lang kunnen wachten tot een collectieve optie gereed is. Zij kunnen eventueel voor een tijdelijke oplossing kiezen. Enkele opties vragen ook om grootschaligere renovatie van ieder pand.

Individuele opties kunnen bedrijven direct en zelfstandig uitvoeren. Hierdoor zijn bedrijven niet afhankelijk van elkaar en kunnen eigen natuurlijke momenten worden benut. Een nadeel is dat kosten voor individuele oplossingen mogelijk hoger zijn en dat ondernemers zelf meer moeten organiseren.

6.2.1 Geothermie

Geothermie (ook wel aardwarmte genoemd) is een vorm van duurzame energie, die kan worden geproduceerd door warm water van 45-120°C op te pompen uit watervoerende aardlagen op 1,5 tot 4 km diepte. Om de aardwarmte op te halen wordt grondwater opgepompt van deze diepte en wordt de warmte eruit gehaald. Het afgekoelde water wordt vervolgens weer teruggepompt en warmt vanzelf weer op door de hitte uit de aardkern. Geothermie is een collectieve optie.

Voor geothermie gelden de volgende randvoorwaarden en aandachtspunten:

- De bodem moet geschikt zijn. Dit is op Seggelant en in de omgeving het geval. Op Seggelant zelf is 30 tot 50% kans om meer dan 5 MW warmte op te halen, richting Vierpolders en Nieuwland is deze kans zelfs 50%. Zie de figuur.
- Er is weinig aanpassing in panden nodig. Geothermie levert warmte op hoge temperaturen, vergelijkbaar met de huidige temperaturen die met aardgas bereikt worden. Daarom is extra isolatie niet noodzakelijk en hoeft het warmteafgiftesysteem niet aangepast te worden. De eigen gasgestookte ketel verdwijnt, hier komt een aansluiting op een warmtenet voor terug.
- Warmte wordt nu bij het bedrijf zelf opgewekt door middel van het verbranden van gas. De gasleidingen en gasaansluiting zijn dan niet meer nodig. Wel is er een aansluiting

nodig op een warmtenet die verbonden is met de geothermie installatie. Dit warmtenet moet dan voor het bedrijventerrein en mogelijk ook een aantal woonwijken worden aangelegd. Dit betekent dat het bedrijventerrein langere tijd hinder zal ondervinden voor werkzaamheden aan de infrastructuur.

- De investering is hoog. Vooraf is een dure proefboring nodig, om de werkelijke haalbaarheid te onderzoeken. Daarna is ook de aanleg van een energiecentrale erg duur. Deze kosten zullen de ondernemers niet voor hun rekening nemen, de investeerder kan de investering uiteindelijk terugverdienen met de verkoop van warmte.
- Geothermie neemt ruimte in: grofweg 20 * 20 meter voor het gebouw met de installaties erin, daarnaast is vaak nog een kleinere installatie nodig voor ontgassing of affakkelen. Mogelijke locaties daarvoor zijn het grasveld tussen Pontmeyer en Seggelant Zuid, de grasvelden aan beide zijden aan de achterkant van de vrachtwagenparkeerplaats en het grasveld tussen Van Adrighem en Breeland. Let op: dit gaat dan wel ten koste van openbaar groen en is alleen wenselijk als de locatie zo groen mogelijk wordt gehouden en ter compensatie de andere grasvelden biodiverser worden ingericht (zie hoofdstuk 9).
- Tijdens de bouw van een geothermie installatie is nog veel meer ruimte nodig, een gebied van 1 tot 1,5 hectare. Een dergelijk (onbebouwd) oppervlak is alleen achter Seggelant beschikbaar (bij talud en achtergelegen landbouwgebied).

Figuur: Potentieel geothermie omgeving Seggelant (bron: Nationale Energie Atlas)

Conclusie en businesscase

Geothermie is een geschikte optie voor Seggelant. De bodem is geschikt en er zijn mogelijke plekken om de installaties te plaatsen. De kosten zullen het grootste struikelblok vormen: de warmtevraag op Seggelant is beperkt, waardoor de investering zich niet snel terug zal verdienen. Een combinatie met een naastgelegen woonwijk is daarom kansrijker. De installatie zou dan bij Seggelant gerealiseerd kunnen worden, aangezien er in woonwijken vaak minder ruimte beschikbaar is. De definitieve haalbaarheid, in combinatie met een woonwijk, en de bijbehorende businesscase vraagt om nader onderzoek door een specialist op het gebied van geothermie.

6.2.2 Warmte-Koude Opslag

Warmte-koudeopslag (WKO) is een methode om energie in de vorm van warmte en koude op te slaan in een water voerende zandlaag (aquifer) in de bodem. Deze bevindt zich doorgaans op 30 tot 150 meter diepte. Er bestaan open systemen, waarbij de bronnen in open verbinding staan met de watervoerende pakketten en gesloten systemen, waarbij geen open verbinding is met het grondwater.

Bedrijven met een grote warmte- en koudevraag kunnen individueel een WKO realiseren. WKO-systemen die dicht bij elkaar staan kunnen elkaar storen. Collectieve systemen hebben daarom de voorkeur. Hiermee kunnen ook bedrijven met een beperkte warmte- en/of koudevraag aansluiten op het systeem.

Voor WKO gelden de volgende randvoorwaarden en aandachtspunten:

- De bodem moet geschikt zijn voor opslag van koude en warmte. Dat is op Seggelant het geval. Er is potentieel voor koude opslag van 420-440 GJ/ha.jaar (bij gesloten systeem) tot 2000-3000 GJ/ ha.jaar (open systeem). Voor warmte is het potentieel 1550-1700 GJ/ha.jaar (bij gesloten systeem) tot 3000-4000 GJ/ha.jaar (open systeem).
- Een WKO is pas efficiënt als er zowel een grote warmtevraag als een grote koudevraag is. De bedrijven op Seggelant hebben een zeer beperkte koudevraag. Slechts 1 bedrijf (Mr. Fish) heeft meerdere productkoelingen staan. Daarnaast zijn er bij een aantal bedrijven airco's aanwezig, deze worden ad hoc gebruikt, op warme dagen. Hierdoor is een WKO op Seggelant momenteel niet rendabel. Indien er op Seggelant bedrijven vestigen die wel een grote koudevraag hebben, wordt WKO wel een goede optie.
- Een WKO vereist forse aanpassingen aan de bedrijfspanden: deze zullen beter geïsoleerd moeten worden en het warmteafgiftesysteem moet worden aangepast. Op Seggelant 2 zijn de meeste panden wel geschikt voor WKO.
- De doorlooptijd om een WKO te realiseren is lang: er is een proefboring nodig en er moet vergunning worden aangevraagd.
- Een WKO-systeem kan goed gecombineerd worden met zonnecollectoren. De zonnecollectoren slaan in de zomermaanden warmte in het WKO-systeem op, die er in de winter weer wordt uitgehaald.

Conclusie en businesscase

De bodem is geschikt voor WKO. Vanwege de beperkte koudevraag op het oudere deel van Seggelant is een WKO daar niet haalbaar. Wel zijn er mogelijkheden op Seggelant 2, vooral als er een bedrijf vestigt met een flinke koudevraag. Indien dit het geval is, is een uitgebreidere haalbaarheidsstudie nodig, inclusief proefboring. De huidige terugverdientijd voor gesloten WKO-systemen ligt tussen de 7 en 11 jaar op een natuurlijk moment (als huidige ketel en koelingen toch al aan vervanging toe zijn). Na een haalbaarheidsonderzoek kan de businesscase worden bepaald.

Alternatief voor WKO

Een alternatief voor WKO is verwarmen en koelen met ijs of met PCM (Phase Changing Materials). Hier is geen bron nodig in de bodem, maar een gesloten buffervat met ijs of PCM in de grond. Hiervoor is geen vergunning nodig, waardoor de installatie sneller te realiseren is. Regenereren van warmte gebeurt meestal via zonnecollectoren. In Nederland wordt deze manier van warmte opslaan nog niet veel gebruikt, maar in Duitsland wel. Voor deze methodiek gelden dezelfde randvoorwaarden voor het bedrijfspand als bij WKO, namelijk goede isolatie en een systeem voor lage temperatuur verwarming.

6.2.3 Individuele warmtepompen

Lucht-warmtepompen of bodem-warmtepompen halen warmte uit de buitenlucht of bodem en verwarmen water (radiatoren of vloerverwarming) of lucht (luchtverwarming). De warmtepomp bestaat uit een buiten-unit (op dak of langs gevel) of een warmtewisselaar in de bodem en een binnen-unit (meestal op de plek van de huidige ketel). Het voordeel van een bodem-warmtepomp is dat deze efficiënter werkt door een constantere temperatuur in de bodem in vergelijking met de temperatuur van de buitenlucht en het systeem ook stiller is. Het nadeel is dat een bodem-warmtepomp meer kost en dat de installatie meer ruimte in beslag neemt. De warmtepomp is een individuele optie.

Voor warmtepompen gelden de volgende randvoorwaarden en aandachtspunten:

- Warmtepompen vereisen goede isolatie van het gebouw en een systeem voor lage temperatuur verwarming. De panden in het oudere deel van Seggelant zullen hiervoor moeten worden aangepast, op Seggelant 2 zijn de meeste panden wel geschikt voor warmtepompen.
- Een overweging voor de oudere panden is een hybride constructie. Er wordt dan een warmtepomp geplaatst, die het merendeel van het jaar voor de warmte zorgt plus een cv-ketel die bijspringt op de koudste dagen van het jaar. Hiermee wordt de

- aardgasvraag al drastisch verminderd (tot wel 70%). Met een hybride constructie wordt de (uiteindelijk noodzakelijke) aanpassing van het pand uitgesteld.
- De hybride constructie is ook interessant voor bedrijven met een ketel die voorlopig niet is afgeschreven. Er kan dan een warmtepomp worden bijgeplaatst, die een groot deel van het jaar de warmtevraag overneemt. Hiermee wordt direct fors bespaard op gasverbruik en kosten. Hiermee wordt de (uiteindelijk wel noodzakelijke) aanpassing van het pand uitgesteld. Een hybride constructie is goedkoper in aanschaf, omdat met een warmtepomp met een lager vermogen kan worden volstaan en er zijn geen verbouwingen nodig. Met een hybride warmtepomp worden er minder eisen gesteld aan de gebouwisolatie. Het nadeel is dat een aardgasaansluiting nodig blijft, met bijbehorende vaste kosten.

Conclusie en businesscase

Warmtepompen zijn een geschikte oplossing voor individuele bedrijven die het aardgasverbruik naar nul willen brengen en niet willen wachten op een collectieve oplossing. Hiervoor zijn er (met uitzondering van de panden op Seggelant 2) flinke ingrepen nodig in de panden (isolatie en warmteafgifte) waardoor er geen rendabele businesscase is voor het volledig verwarmen met warmtepompen. Daarom zal in de meeste gevallen een hybride constructie voor de hand liggen. Hiermee kan ongeveer 70% van het aardgasverbruik worden bespaard. Daar komt echter wel elektriciteitsverbruik voor terug. De kosten voor het elektriciteitsverbruik zijn lager dan voor het aardgasverbruik, zeker nu de energiebelasting op aardgas komende jaren blijft stijgen. Hierdoor gaan de energiekosten per saldo omlaag.

Businesscase bijplaatsen warmtepomp (hybride constructie)

Uitgangspunt: Een bedrijfspand met een ketel van 60 kW een gasverbruik van 10.000 m³ per jaar. Een warmtepomp met 30% van het vermogen van de huidige ketel, levert een gasbesparing van circa 70%. Dit komt neer op een warmtepomp van circa 18 kW. Deze kost ongeveer € 15.000. De gasbesparing is 7.000 m³ (€ 4.550) per jaar. Hier komt ongeveer 16.500 kWh per jaar aan elektriciteit (€ 2.640) voor terug. De netto besparing is € 1.910. De investering verdient zich in ongeveer 8 jaar terug. Hier is nog geen rekening gehouden met (beperkte) kosten voor onderhoud van de warmtepomp.

In 2019 is er een bijdrage mogelijk vanuit de ISDE-subsidieregeling OF zijn er mogelijkheden voor extra aftrek van de fiscale winst via EIA. De verwachting is dat deze mogelijkheden komende jaren blijven bestaan, om aardgasvrij maken van panden te stimuleren. Door gebruik te maken van 1 van deze regelingen neemt de terugverdientijd met 1 tot 2 jaar af.

Businesscase 100% verwarmen met warmtepomp (natuurlijk moment)

Als op een natuurlijk moment wordt gekozen (als ketel toch aan vervanging toe is) de ketel wordt vervangen door een warmtepomp, wordt bespaard op de inkoop van een nieuwe ketel. De terugverdientijd wordt dan bepaald door de meerkosten van de warmtepomp t.o.v. een nieuwe ketel. De investering in de warmtepomp zal ongeveer gelijk zijn aan de warmtepomp uit de hybride situatie, aangezien het hier panden betreft met zeer goede isolatie en een geschikt warmteafgiftesysteem: met dezelfde warmtepomp kan meer warmte worden gemaakt. Indien een bedrijfspand eerst nog geschikt gemaakt moet worden, brengt dit forse extra kosten met zich mee. Voor isolatie hangen de kosten af van welke gebouwdelen geïsoleerd moeten worden (dak, vloer, wanden, beglazing). Aanbrengen van LTV (Lage Temperatuur verwarming, geschikt voor warmtepompen) kost circa € 30 per m² vloeroppervlak.

De besparing is hoger dan in de hybride situatie, omdat 100% op het gasverbruik wordt bespaard en op de vaste kosten voor de gasaansluiting (circa € 150 per jaar). Aardgas afsluiten kost eenmalig circa € 650. Ook zal de elektriciteitsaansluiting in veel gevallen vergroot moeten worden. De meerkosten voor de warmtepomp verdienen zich in 6 a 7 jaar terug, mits geen aanpassingen in het pand nodig zijn. Zijn de aanpassingen wel nodig, dan verdubbelt de terugverdientijd al snel.

Subsidies

In 2019 is er een bijdrage mogelijk vanuit de ISDE-subsidieregeling OF zijn er mogelijkheden voor extra aftrek van de fiscale winst via EIA. De verwachting is dat deze mogelijkheden komende jaren blijven bestaan, om aardgasvrij maken van panden te stimuleren. Door gebruik te maken van 1 van deze regelingen neemt de terugverdientijd met ongeveer een jaar af.

6.2.4 Infraroodverwarming als hoofdverwarming

Een individuele optie met beperkte consequenties voor gebouw is toepassing van infraroodverwarming als hoofdverwarming.

Voor infraroodpanelen als hoofdverwarming gelden de volgende randvoorwaarden en aandachtspunten:

- Enige mate van isolatie is vereist. Infraroodpanelen verhogen het comfort, maar bij veel kieren wordt dit comfort snel verstoord.
- De straling kan via ramen naar buiten verdwijnen. Dit kan worden voorkomen met speciale coatings op de ramen.
- Hoewel infraroodpanelen een relatief zuinige vorm van elektrisch verwarmen zijn, is het elektriciteitsverbruik nog steeds hoog. Het is daarom belangrijk om het gebruik zoveel mogelijk te beperken, door de panelen uit te schakelen bij afwezigheid (eventueel via een bewegingsmelder) en door via thermostaten te voorkomen dat ruimte onnodig veel wordt verwarmd. Infraroodverwarming is een onverstandige keuze voor ruimtes, waar continu (24 uur per dag) verwarmd moet worden.
- Infraroodpanelen kunnen ook worden gecombineerd met airco's die de ruimte ook kunnen verwarmen (dat zijn in feite ook warmtepompen).
- Vanwege het hoge elektriciteitsverbruik is infraroodverwarming pas duurzaam, als de benodigde elektriciteit duurzaam wordt opgewekt (met zonnepanelen of eventueel inkoop van 100% groene stroom). Anders is de CO₂-uitstoot mogelijk hoger dan bij aardgasgestookte verwarming.

Businesscase infraroodpanelen

Uitgangspunt: Een bedrijfspand met klein kantoor en werkplaats, een oppervlak van circa 230 m² en een verbruik van 3.500 m³ gas per jaar. Er worden circa 15 infraroodpanelen geïnstalleerd met een vermogen van 360-720 Watt, een investering van circa € 2.500 (excl. installatie) voor de panelen en circa € 5.000 installatiekosten (inclusief arbeid, vernieuwen groepenkasten, thermostaten). Hiermee wordt 3.500 m³ gas bespaard, hier komt 8.000 kWh aan elektriciteitsverbruik voor terug. Er wordt ook op vaste kosten bespaard voor de gasaansluiting, aangezien deze kan worden afgesloten. Gas afsluiten kost eenmalig circa € 650. De jaarlijkse besparing komt uit op circa € 1.550. De investering verdient zich in ongeveer 5 jaar terug.

In 2019 is er extra aftrek van de fiscale winst mogelijk via EIA. De verwachting is dat deze mogelijkheid komende jaren blijft bestaan, om aardgasvrij maken van panden te stimuleren. Door gebruik te maken van deze regeling neemt de terugverdientijd met 1 tot 2 jaar af.

6.2.5 Afgevalen opties voor duurzaam verwarmen

De volgende opties voor duurzaam verwarmen zijn afgevalen:

- Warmtenet o.b.v. industriële restwarmte: er is onvoldoende industriële restwarmte beschikbaar op Voorne-Putten. In theorie kan de restwarmte van buiten het eiland worden gehaald. Hier hebben de gemeente en ondernemers echter maar zeer beperkte invloed op.
- Warmtenet o.b.v. restwarmte RWZI (rioolwaterzuiveringsinstallatie): de dichtstbijzijnde RWZI's zijn in Heenvliet en Hellevoetsluis. Door de lange afstand gaat veel warmte verloren, terwijl deze warmte dichterbij de locatie wel nuttig gebruikt kan worden.

- Biovergister: Er is onvoldoende aanvoer van lokale biomassa (voedselresten uit horeca) om een biovergister te laten draaien in Brielle.
- Pelletkachel: deze optie is niet CO₂-neutraal, vanwege de aanvoer van pellets. Ook is er veel ruimte nodig voor opslag van pellets, die bij de meeste bedrijven niet aanwezig is.
- Zonnewarmte: De warmtevraag is voornamelijk in de wintermaanden aanwezig. Juist in de wintermaanden leveren zonnecollectoren weinig warmte. Dit betekent dat in de zomermaanden grote hoeveelheden warmte opgeslagen moeten worden in buffervaten. De benodigde ruimte daarvoor is bij de meeste bedrijven niet beschikbaar. Dit maakt zonnewarmte als op zichzelf staande maatregel ongeschikt. Wel zijn er mogelijkheden om zonnecollectoren te combineren met WKO of PCM (zie 6.2.2).

6.3 AANBEVELINGEN

Stimular doet de volgende aanbevelingen:

- Voor de lange termijn is een warmtenet op basis van geothermie het meest voor de hand. Dit kan alleen in samenwerking met 1 of meer omliggende woonwijken worden gerealiseerd. Neem deze mogelijkheid mee in de warmtevisie die voor Voorne-Putten wordt opgesteld en laat een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar een warmtenet op basis van geothermie.
- Onderzoek de mogelijkheden voor een WKO-installatie indien er op Seggelant 2 bedrijven vestigen met een grote koudevraag (een bedrijf met meerdere grote productkoelingen of een zeer goed geïsoleerd kantoorpand).
- Geothermie en WKO zijn oplossingen voor de langere termijn. Het is mogelijk om op korte termijn al flink gas te besparen met individuele (hybride) warmtepompen of infraroodpanelen. De klimaatcoach kan ondernemers hierbij ondersteunen.

7 DUURZAME ELEKTRICITEIT

7.1 SAMENVATTING POTENTIEEL

Het theoretisch potentieel is ongeveer 13.500 zonnepanelen, waarvan 2.500 op de huidige daken op Seggelant 2. Het aantal daken op Seggelant 2 zal komende jaren nog uitbreiden. Uitgaand van zonnepanelen van 325 kWp, komt het maximale vermogen uit op 4.388 kWp. Hiermee kan bijna 4 miljoen kWh per jaar worden opgewekt. Dit is vijf maal het huidige verbruik op Seggelant. Indien alle daken worden benut wordt, wordt dus een overschot opgewekt dat elders kan worden gebruikt, bijvoorbeeld in de binnenstad waar zonnepanelen niet mogelijk zijn. Ook biedt dit ruimte voor elektrische vormen van verwarming en elektrisch rijden, waardoor het elektriciteitsverbruik zal toenemen. Het is echter een theoretisch potentieel, dat in de praktijk waarschijnlijk niet zal worden behaald om de volgende redenen:

- De daken zijn getoetst op lichtinval, niet op dakconstructie. De ervaring leert dat veel daken van loodsen e.d. een ongeschikte dakconstructie hebben. Hierdoor zijn zonnepanelen niet mogelijk, zijn minder panelen mogelijk dan het maximum of zijn (dure) ingrepen nodig om het dak alsnog geschikt te maken.
- Meerdere bedrijven gaven aan geen interesse te hebben in het plaatsen van zonnepanelen. Dit beeld kan uiteraard in de toekomst veranderen, zeker als men ziet dat veel andere bedrijven op Seggelant wel de stap zetten.
- Een deel van de panden wordt gehuurd. Enkele verhuurders staan open voor financiële constructies om de daken vol te leggen. Het merendeel van de verhuurders weigerde echter medewerking aan het onderzoek. Het zal niet eenvoudig zijn om hen te bewegen tot het plaatsen van zonnepanelen op daken, tenzij zij daartoe door wetgeving worden gedwongen.

Het potentieel voor duurzame elektriciteit neemt toe met zonnepanelen op andere locaties dan bedrijfsdaken, bijvoorbeeld op (nog te realiseren) carports. Er zijn op korte termijn geen realistische mogelijkheden voor windturbines op of nabij Seggelant.

Met duurzame elektriciteit kan de CO₂-uitstoot van het bedrijventerrein uiteindelijk tot nul gereduceerd worden of ontstaat zelfs een negatieve CO₂-uitstoot (compensatie voor of uitwisseling met andere gebieden). Voor de komende 5 jaar is het potentieel gebaseerd op de bedrijven met concrete plannen voor zonnepanelen en op de bedrijven die aangaven zonnepanelen serieus te overwegen. Dit potentieel is ongeveer 1.500 zonnepanelen (485 kWp), waarmee 438.500 kWh per jaar wordt opgewekt. Dit is een CO₂-reductie van 285 ton.

Maatregel	Besparingspotentieel	Mogelijk op korte termijn	Financieel haalbaar	Technologisch haalbaar
7.2.1 Investeren in zonnepanelen op daken	++	++	++	++
7.2.2 Daken verhuren voor zonnepanelen	++	+	+	++
7.2.3 Overige locaties zonnepanelen	++	--	--	+
7.2.4 kleine Windturbines	+/-	+/-	--	+/-
7.2.5 Opslag	Nvt*	--	--	+

++ zeer positief

+ positief

+/- neutraal

- negatief

-- zeer negatief

* Elektriciteit opslaan is gunstig voor duurzame energie opwekking, vanwege verhoogde zelfconsumptie, lagere pieken en daarmee minder netbelasting. Opslaan van elektriciteit bespaart niet direct CO₂.

7.2 MAATREGELEN

7.2.1 Ondernemers investeren in zonnepanelen op daken

Er is relatief veel draagvlak voor zonnepanelen bij de ondernemers. Gedurende het onderzoek ging JVMachines al over tot het plaatsen van zonnepanelen. Ook hebben de volgende ondernemers gedurende het onderzoek een voorbereidende stap gezet door het opvragen van offertes en/of het aanvragen van SDE+ subsidie:

- Autoschade Steenbeek
- Technische Dienst Europort
- Auto Van der Burgh
- Arcus
- Welton North Sea trailers

Daarnaast hebben 5 ondernemers aangegeven serieuze interesse in zonnepanelen te hebben, maar weten nog niet op welke termijn zij dit gaan uitvoeren. Overige ondernemers hebben (vooralsnog) geen interesse in zonnepanelen (deels omdat zij bijvoorbeeld het pand huren of onzekere toekomstplannen hebben).

De meeste ondernemers met interesse in zonnepanelen willen daarin zelf investeren. Wel geven meerdere bedrijven aan dat kennis en tijd ontbreken om offertes te beoordelen en subsidies aan te vragen, dit belemmert hen in het plaatsen van zonnepanelen. Er is geen interesse in collectieve inkoop van zonnepanelen en slechts een enkeling heeft behoefte aan een financieringsconstructie (zoals lease of dakverhuur, zie 7.2.2).

Zonnepanelen zijn inmiddels een rendabele investering, zeker voor bedrijven met een kleinverbruikaansluiting. Dankzij de salderingsregeling, waarbij zij ingekochte elektriciteit en teruggeleverde elektriciteit met elkaar mogen verrekenen, verdienen zij zelfs zonder subsidie de investering in 5 tot 8 jaar terug, op een levensduur van meer dan 25 jaar. Vanaf 2023 wordt salderen langzaam afgebouwd. Op termijn wordt het daarmee financieel interessant om te investeren in eigen opslag van elektriciteit (zie 7.2.5).

Bedrijven met een kleinverbruikaansluiting komen in aanmerking voor extra fiscale aftrek via de EIA-regeling, mits zij minimaal 25 kWp aan zonnepanelen neerleggen. In de praktijk halen veel ondernemers met een kleinverbruikaansluiting de 25 kWp echter niet.

Bedrijven met een grootverbruikaansluiting kunnen niet salderen en betalen vaak relatief weinig voor hun elektriciteit. Daarom liggen de terugverdientijden bij grootverbruikaansluitingen hoger. Tot november 2019 was er de SDE+ subsidieregeling, specifiek voor grootverbruikaansluiting. Hiermee wordt 15 jaar lang een bedrag uitgekeerd per opgewekte kWh. De meeste bedrijven op Seggelant die hiervoor in aanmerking komen, hebben de subsidie al aangevraagd of zelfs al toegekend gekregen. In 2020 komt er een opvolger, de SDE++ regeling. Deze financiert nog steeds zonnepanelen, maar ook diverse andere technieken. De bijdragen per kWh zijn aanzienlijk lager dan bij de SDE+ regeling.

Tijdens het onderzoek is met ondernemers besproken of zij open staan voor een financieringsconstructie, waarbij een derde partij de investering doet en de ondernemer de zonnepanelen terugbetaalt uit de besparingen (leaseconstructie). Slechts 1 ondernemer zou dit overwegen, anderen investeren liever zelf, eventueel via een lening bij de eigen bank.

Businesscase zonnepanelen

Een bedrijf met kleinverbruikaansluiting installeert 100 zonnepanelen (32 kWp) en wekt daarmee het volledige eigen elektriciteitsverbruik op jaarbasis op. De investering bedraagt circa € 32.000 (uitgaand van zonnepanelen van hoge kwaliteit met garanties van circa 25 jaar). De investering komt in aanmerking voor EIA, dit levert een fiscaal voordeel van circa € 3.700 op. De besparing komt uit op 30.000 kWh (€ 4.200) per jaar. Rekening houdend met beperkte onderhoudskosten en vervanging van onderdelen op langere termijn, verdient de investering zich in 7 jaar terug.

In huurpanden is zelf investeren lastig: de huurder kan niet zomaar zonnepanelen plaatsen, terwijl de verhuurder niet profiteert van zonnepanelen. Dit vraagt om aangepaste contracten, waarin huurder en verhuurder goede afspraken maken over zonnepanelen. Zo kan de verhuurder investeren, waarbij de verhuurder een hogere huurprijs rekent voor het pand na plaatsen van zonnepanelen of zelfs de energierekening overneemt in ruil voor hogere huur. Een andere optie is dat de huurder toestemming krijgt voor het plaatsen van zonnepanelen en dat de verhuurder een garantie biedt dat het pand minstens 15 jaar gehuurd kan worden. Indien de huurder geen interesse heeft in zonnepanelen, is dakverhuur een alternatieve mogelijkheid (zie 7.2.2).

7.2.2 Daken verhuren voor zonnepanelen

Verhuren van daken ten behoeve van zonnepanelen is interessant in de volgende situaties:

- Voor ondernemers die willen bijdragen aan de opwekking van duurzame energie, maar dit niet kunnen of willen financieren. De opgewekte elektriciteit gaat in dit geval naar het net. De ondernemer kan de opgewekte elektriciteit dus niet direct gebruiken. Wel heeft de ondernemer opbrengsten voor de verhuur van het dak.
- Voor pandeigenaren, die het pand verhuren. Zij profiteren zelf niet van de opgewekte elektriciteit, aangezien de huurder de energierekening betaalt. Met dakverhuur kunnen pandeigenaren nog wat extra verdienen aan het dak.
- Voor bedrijven met een dak waar meer zonnepanelen passen, dan er nodig zijn om het eigen elektriciteitsverbruik op te wekken. Zij kunnen het resterende dak verhuren, zodat een ander dit dak alsnog kan benutten voor zonnepanelen.

Hiermee wordt het mogelijk om in deze situatie de daken toch maximaal vol te leggen met zonnepanelen, ondanks dat zelf investeren voor de pandeigenaren niet rendabel is. Dakverhuur kan alleen een rendabele businesscase opleveren bij grote aantallen panelen (minimaal 250).

Er zijn twee opties voor dakverhuur:

- Verhuur aan een commerciële partij die het dak huurt voor groene energie-opwekking. In dit geval maakt de huurder aanspraak op subsidies (voorheen SDE+) en verkoopt deze de opgewekte elektriciteit. Uit deze inkomsten wordt een vergoeding van enkele euro's per paneel per jaar uitgekeerd aan de dakeigenaar. Een pandeigenaar kan zo circa € 2.000 per jaar verdienen als er 500 zonnepanelen op zijn dak staan. Aandachtspunt is dat de SDE+ vervangen wordt door SDE++. Aangezien de huurder minder subsidie kan krijgen, zal ook de opbrengst voor verhuurders mogelijk lager worden.
- Verhuur aan een energiecorporatie. De energiecorporatie VPE (Voorne-Putten Energie) werft investeerders uit de omgeving, bijvoorbeeld de binnenstad, waar inwoners zelf geen zonnepanelen kunnen plaatsen. Deze investeerders leggen een bedrag in t.b.v. zonnepanelen op een geselecteerd bedrijfsdak. Zodra de zonnepanelen in gebruik zijn genomen, ontvangen de investeerders een korting op hun eigen energierekening thuis. Deze regeling staat ook wel bekend als de 'Postcoderoosregeling'. De corporatie keert de dakeigenaar jaarlijks een bedrag uit van circa € 1 per paneel, oftewel € 500 per jaar bij 500 zonnepanelen.

Voor dakeigenaren is dakverhuur aan een commerciële partij lucratiever dan aan een corporatie. Door het dak te verhuren aan een corporatie geeft de dakeigenaar wel meer invulling in een maatschappelijk doel: duurzame energie bereikbaar maken voor iedereen. Deelname aan de Postcoderoosregeling zullen pandeigenaren dus voornamelijk doen vanuit een idealistisch standpunt, niet vanwege de opbrengsten.

Op Segellant komen diverse daken in aanmerking voor dakverhuur. De meest interessante is het Praxis pand (huurpand), waar genoeg zonnepanelen passen (660 stuks) om meer dan een kwart van het huidige elektriciteitsverbruik op Segellant op te wekken (circa 200.000 kWh). De twee opties voor dakverhuur zijn tijdens het onderzoek voorgelegd aan de dakeigenaar. Deze heeft nog geen beslissing heeft genomen.

7.2.3 Overige locaties voor zonnepanelen

Er wordt een gewerkt aan een Zonneladder, als afwegingskader voor het plaatsen van zonnepanelen. Hierbij is het uitgangspunt dat de eerste voorkeur uitgaat naar het volleggen van onbenutte daken. Aangezien er op Seggelant genoeg onbenutte daken zijn om het volledige elektriciteitsverbruik op te wekken, lijken alternatieve locaties niet noodzakelijk. Aangezien er nog wel knelpunten zijn bij het benutten van daken (mogelijk ongeschikte dakconstructies aanwezig, eigenaren die geen interesse hebben), kan het toch zinvol zijn om ook alternatieve locaties in te zetten, al dan niet als tijdelijke oplossing.

Er zijn drie opties:

- Vrachtwagenparkeerplaats overkappen en daar zonnepanelen op plaatsen. Deze locatie is van de gemeente, waardoor de gemeente hier zelf directe invloed op heeft. Vanwege de zware en hoge voertuigen en het risico op een botsing tegen de constructie, is een zeer zware en hoge constructie nodig. Hierdoor is het een dure maatregel die nooit rendabel zal worden. Hiermee is dit slechts een back-up optie als het niet lukt andere manieren van duurzame opwekking van elektriciteit te realiseren (op daken en onderstaande opties).
- Carports met zonnepanelen op de parkeerplaats bij Praxis. De parkeerplaats is eigendom van de verhuurder van het Praxis pand. Deze optie kan het beste in samenhang met dakhuur van het Praxispand worden opgepakt. Er zou ruimte zijn voor maximaal 400 zonnepanelen (130 kWp), waarmee circa 120.000 kWh per jaar kan worden opgewekt. Hier is een slimme combinatie mogelijk met energieopslag en oplaadpunten voor elektrische voertuigen.
- De provincie Zuid-Holland heeft in de Zonnewijzer een strook langs Seggelant-Oost/N57 aangewezen als mogelijke locatie voor zonnepanelen langs provinciale wegen. De strook biedt ruimte voor circa 2.100 zonnepanelen, waarmee 635.000 kWh per jaar kan worden opgewekt. Dit is meer dan 80% van het huidige verbruik op Seggelant.

7.2.4 Afgevalen optie: windenergie

Een grote windturbine op Seggelant is uitgesloten, hier zijn diverse ruimtelijke belemmeringen. De locatie is ook niet opgenomen in provinciaal beleid. Nabij Seggelant is wel een zoekgebied voor windturbines aangewezen, bij entree noord langs de N57. Indien deze windturbines er zouden komen, kunnen deze wellicht ook elektriciteit rechtstreeks aan Seggelant leveren.

Ook kleine windturbines vallen (voorlopig) af als optie. Er is ruimte op diverse daken. In de havens van Hellevoetsluis worden enkele pilots met kleine windturbines gedaan. Dit zijn locaties waar relatief veel wind staat, waardoor de opbrengsten hoger zijn dan op een bedrijventerrein. De opbrengsten zijn hooguit gelijk aan die van zonnepanelen. Aangezien kleine windturbines wel veel duurder zijn, is het financieel verstandiger om in te zetten op zonnepanelen op daken.

7.2.5 Energieopslag en netverzwaring

Bij bedrijven leveren zonnepanelen energie op momenten dat er ook vraag is, namelijk overdag. Probleem blijft wel dat in de winter de vraag naar elektriciteit groter is en de energie die opgewekt wordt door middel van zonnepanelen juist minder. Zeker als er overgegaan wordt op elektrisch verwarmen, wordt dit verschil nog groter. Als bedrijven op jaarbasis hun eigen verbruik opwekken, blijven zij dus afhankelijk van het elektriciteitsnet voor teruglevering in de zomer en afname in de winter.

Een oplossing is opslag van elektriciteit in accu's. De huidige accu's zijn geschikt om kleine hoeveelheden op te slaan, bijvoorbeeld het overschot in het weekend dat dan in de daar opvolgende dagen kan worden verbruikt. Opslag voor een compleet seizoen vraagt om enorme accu's en dit is nu nog onbetaalbaar, los van de benodigde ruimte daarvoor. Opslag

zal op de korte termijn daarom vooral interessant zijn voor kortdurende opslag en is daarmee nog niet geschikt om volledig van het elektriciteitsnet af te gaan.

Opslag van elektriciteit is alleen rendabel als aan meerdere van de volgende uitgangspunten wordt voldaan:

- Er is geen mogelijkheid om te salderen. Dat is nu al het geval bij bedrijven met een grootverbruikaansluiting en vanaf 2023 ook bij kleinverbruikaansluitingen.
- Er is geen subsidie voor levering aan het net. Dit is bij veel bedrijven met een grootverbruikaansluiting wel het geval, vanwege de SDE+ subsidie.
- Het gecontracteerd vermogen van de aansluiting kan fors omlaag, omdat er veel lagere pieken in het verbruik ontstaan. Dit speelt alleen bij bedrijven met een grootverbruikaansluiting, kleinverbruikaansluitingen betalen alleen vaste kosten voor de aansluiting en kunnen deze niet verlagen.
- Er is behoefte aan een noodstroomvoorziening (vervanging van een dieselaggregaat).
- Er kan een koppeling worden gelegd met elektrisch rijden (opslag via laadpunten en elektrische voertuigen).
- Er wordt gebruik gemaakt van slimme in- en verkoop van de opgeslagen elektriciteit op de energiemarkt.

In de praktijk betekent dit, dat opslag op dit moment slechts voor enkele bedrijven een rendabele optie is. Vanaf 2023 zal opslag voor meer bedrijven rendabel gaan worden. Tot die tijd kunnen ondernemers bij aanschaf van zonnepanelen zich al voorbereiden op toekomstige opslag, door te kiezen voor omvormers die samen kunnen werken met een accu.

Opslag leent zich voor een collectieve aanpak, via een 'buurtbatterij', waarbij meerdere bedrijven elektriciteit leveren aan en afnemen van de batterij. Dit biedt een schaalvoordeel bij realisatie, vergroot de zelfconsumptie van elektriciteit, maakt het eenvoudiger om de elektriciteit te verhandelen op de energiemarkt en zorgt voor minder druk op het elektriciteitsnet.

Verzwaaring van aansluitingen is wel nodig als er (veel) meer elektriciteit aan het net geleverd gaat worden, dan er momenteel wordt afgenomen. Indien een bedrijf teveel gaat terugleveren, moet de aansluiting van het betreffende bedrijf verzwaard worden en komen de kosten voor aanpassing van de elektriciteitsaansluiting komen rekening van het desbetreffende bedrijf. Mochten er zoveel zonnepanelen geplaatst worden dat er een aanpassing noodzakelijk is van de leiding naar het middenspanningsstation, dan komen deze kosten voor rekening van Stedin. Zolang er op het terrein niet meer elektriciteit wordt opgewekt dan er op jaarbasis nu wordt gebruikt, kunnen de trafostations het opgestelde piekvermogen naar verwachting goed aan. Warmtepompen vormen hierin mogelijk wel een probleem, vanwege de hoge benodigde aansluitwaarden en pieken in de winterperiode. Hierdoor is een grotere aansluiting van het gebied mogelijk wel nodig. Mochten op grote schaal zonnepanelen en/of warmtepompen geplaatst gaan worden, dan is het goed Stedin hierover tijdig te informeren, zodat zij noodzakelijke aanpassingen aan het net kunnen doen. Stedin heeft een indicatie afgegeven van locaties waar knelpunten kunnen ontstaan, als daken maximaal worden volgegelegd. De noodzakelijke aanpassingen kosten tijd, o.a. voor vergunningen, levering materialen e.d. waardoor projecten vertraging oplopen als dit niet tijdig wordt georganiseerd. Zie de kaarten in bijlage 2.

7.3 AANBEVELINGEN

Stimular doet de volgende aanbevelingen:

- Creëer een sneeuwbaaleffect. De eerste ondernemers hebben al zonnepanelen en enkele ondernemers volgen op korte termijn. Gebruik deze goede voorbeelden om de ondernemers die nu nog geen interesse hebben, te overtuigen dat zonnepanelen een goede en rendabele investering zijn. Zet de ondernemers met zonnepanelen regelmatig in het zonnetje, bijvoorbeeld in krantenartikelen, nieuwsbrieven en op bijeenkomsten met ondernemers. Zo wordt het plaatsen van zonnepanelen steeds 'normaler' en volgen anderen het voorbeeld.
- Blijf hulp bieden bij het plaatsen van zonnepanelen. De coach kan voor de bedrijven offertes beoordelen en subsidies aanvragen.
- Stimuleer huurders en verhuurders contracten af te sluiten, waarbij het voor beiden gunstig is om zonnepanelen te installeren.
- Blijf pandeigenaren, die daken zelf niet of niet volledig gebruiken, benaderen met het aanbod om hun daken te huren.
- Ga op het moment dat er grotere aantallen zonnepanelen zijn geplaatst, in gesprek met ondernemers met zonnepanelen over de mogelijkheden om tot een buurtbatterij te komen voor opslag van opgewekte elektriciteit.
- Informeer Stedin over mogelijke grotere belastingen op het elektriciteitsnet door grote aantallen zonnepanelen, elektrisch verwarmen en elektrisch rijden.

De klimaatcoach kan invulling geven aan de bovenstaande aanbevelingen.

8 DUURZAME MOBILITEIT

8.1 SAMENVATTING BESPARINGSPOTENTIEEL

Het besparingspotentieel op de impact van mobiliteit voor de lange termijn (2040) is 100% op fossiele brandstoffen en ook 100% op de CO₂-uitstoot. Indien al het vervoer door menskracht en/of door middel van groene stroom plaats vindt, is de reductie 100%. Voor de korte termijn zijn de besparingen beperkt. Het potentieel voor de komende 5 jaar hangt sterk af van ontwikkelingen en wet- en regelgeving van de landelijke en Europese politiek.

8.2 MAATREGELEN EN AANBEVELINGEN

Stimular signaleert de volgende mogelijkheden voor verduurzamen van mobiliteit.

8.2.1 Oplaadpunten elektrisch vervoer

De meeste bedrijven hebben een klein wagenpark. Het is niet nodig om bij ieder individueel bedrijf een oplaadpunt voor elektrische voertuigen te plaatsen. Er kunnen op centrale punten oplaadpunten worden gerealiseerd, waar bedrijven (tegen betaling) elektrische voertuigen kunnen opladen. Mogelijke locaties zijn hiervoor het tankstation van DCB Tank Seggelant (af te stemmen met DCB), het parkeerterrein bij Praxis (af te stemmen met pandeigenaar) en het vrachtwagenparkeerterrein (gemeentelijk eigendom). Hoewel de laatste locatie bestemd is voor vrachtwagens, is het wel mogelijk om in een hoek een aantal oplaadpunten voor elektrische voertuigen te realiseren. Parkeerplekken met oplaadpunten kunnen deels worden overkapt met een carport met zonnepanelen, zodat de laadpalen 100% groene stroom leveren. Diverse leveranciers van laadpalen, kunnen deze zelf exploiteren. De gemeente of ondernemer hoeft dus niet te investeren, degene die een auto laadt betaalt aan de leverancier.

Aanbeveling: Maak afspraken met locatie-eigenaren en een exploitant over het plaatsen van oplaadpunten voor elektrisch vervoer. Zorg na realisatie voor voldoende communicatie over de oplaadpunten richting ondernemers en hun medewerkers.

8.2.2 Elektrische deelauto's

Aanvullend bij optie 1, kunnen op de locaties met laadpunten ook 1 of meer elektrische deelauto's worden aangeboden. Ondernemers en hun medewerkers kunnen daar een auto huren, waardoor zij met een schoon vervoersmiddel rijden en mogelijk zelf minder eigen voertuigen nodig hebben. Dit is ook een oplossing voor medewerkers die met de fiets of openbaar vervoer komen, maar voor het werk soms wel een auto nodig hebben. Overigens gaven veel ondernemers aan vooralsnog geen weinig interesse te hebben in een deelauto, zij willen liever voertuigen in eigen bezit.

Aanbeveling: Maak afspraken met locatie-eigenaren en een aanbieder van (elektrische) deelauto's over het aanbieden van deelauto's. Bij voorkeur samen met de Ondernemersvereniging Seggelant. Ook hier is communicatie essentieel om het gebruik van de deelauto's te stimuleren. Start met een klein aantal, zodat ondernemers en hun medewerkers de voordelen kunnen ervaren.

8.2.3 Waterstof tankpunt

Busjes en auto's kunnen inmiddels prima rijden op elektriciteit. Op Seggelant zitten meerdere bedrijven die voor hun logistiek zwaarder vervoer inzetten en hiermee soms lange afstanden afleggen. Voor deze voertuigen is elektrisch rijden voorlopig nog geen haalbare oplossing. Hier biedt waterstof mogelijk een oplossing. Een groot knelpunt is dat waterstof momenteel nog vrijwel nergens getankt kan worden. Ook kost de productie van waterstof veel energie, waardoor dit nog geen positief effect op CO₂-uitstoot zal hebben, zolang

productie niet met duurzame energie plaats vindt. DCB Tank experimenteert op andere locaties al met waterstof en heeft aangegeven wellicht in de toekomst dit ook op Seggelant aan te kunnen bieden.

Aanbeveling: Blijf in contact met DCB Tank over de mogelijkheden om waterstof aan te bieden op locatie Seggelant.

8.2.4 Training Het Nieuwe Rijden

Met zuinig rijgedrag kan 5 tot 10% worden bespaard op het brandstofverbruik. In een training Het Nieuwe Rijden krijgen ondernemers en hun medewerkers tips over zuinig rijgedrag en oefenen ze daarmee in de praktijk. Bedrijven kunnen individueel deze training volgen, het is ook mogelijk om een gezamenlijke training op Seggelant te organiseren. Dit bespaart individuele ondernemers tijd voor het organiseren en een gezamenlijke training is mogelijk ook goedkoper. Tot slot werkt de training ook als een soort teambuilding waarbij ondernemers op het terrein elkaar beter leren kennen.

Aanbeveling: Organiseer, bij voorkeur samen met de Ondernemersvereniging Seggelant, een gezamenlijke training het Nieuwe Rijden. Zorg daarbij voor voldoende communicatie, om zoveel mogelijk ondernemers en medewerkers naar de training te krijgen.

8.2.5 Controle op bandenspanning

Ruim de helft van alle auto's rijdt met banden met onderspanning. Rijden met de juiste bandenspanning is veiliger en bespaart 2 tot 5% op het brandstofverbruik. Bij DCB Tank Seggelant kunnen de banden kosteloos op de juiste spanning worden gebracht.

Aanbeveling: Verspreid informatie over het belang van de juiste bandenspanning en de mogelijkheid om de bandenspanning op orde te brengen bij DCB tank. Dit kan via folders, nieuwsbrieven en vermelding op bijeenkomsten van de Ondernemersvereniging.

8.2.6 Afval collectief inzamelen

Ondernemers sluiten zelf een contract af met een afvalinzamelaar. De bezochte bedrijven hadden samen in totaal al 5 verschillende afvalinzamelaars, mogelijk zijn er nog meer inzamelaars actief op het terrein bij niet-bezochte bedrijven. Ongeveer de helft van de bedrijven zit bij Klein Recycling, die op het terrein gevestigd is. Indien alle ondernemers overstappen op Klein Recycling, worden veel voertuigkilometers (en daarmee CO₂) vermeden.

Aanbeveling: Stimuleer ondernemers om zoveel mogelijk gebruik te maken van dezelfde afvalinzamelaar, bij voorkeur de inzamelaar die zelf op Seggelant gevestigd is.

8.2.7 Promotie (elektrische) fiets

Veel medewerkers wonen in de omgeving, maar komen met de auto naar het werk. Fietsen is gezond, duurzaam en soms zelfs sneller. Dit laatste geldt zeker als de elektrische fiets wordt gebruikt. Vanaf 2020 is het mogelijk om via de werkgever een (elektrische) fiets te leasen.

Aanbeveling: Op Industrierrein 't Woud zit een fietsenhandel (Profile Van Oudenaarden). Organiseer samen met deze fietsenhandel een actie om de (elektrische) fiets onder de aandacht te brengen bij werknemers op Seggelant. Dit kan d.m.v. een kortingsactie, door het organiseren van een testdag en door het uitlenen van een fiets voor proefritten voor de woon-werkreis.

8.2.8 Voet- en fietspad van bedrijventerrein naar bushalte

Er stopt een bus vlakbij Seggelant. Medewerkers die met de bus komen, moeten echter langs de weg lopen, wat, zeker bij donker weer, een gevaarlijke situatie is. Vanwege deze situatie kiezen sommige medewerkers voor de auto, terwijl zij wel met de bus zouden willen komen. Daarnaast rijden er veel fietsers, voornamelijk scholieren, langs deze route en over Seggelant. Zij kunnen alleen op de rijbaan voor auto's en vrachtwagens terecht, wat ook voor gevaarlijke situaties zorgt.

Aanbeveling: Creëer een fiets- en voetpad/strook van de bushalte naar Seggelant en zorg voor fietspaden/stroken langs de rijbanen op Seggelant.

8.2.9 Verbeter verkeerssituaties

Op sommige kruispunten (met name bij Seggeweg- Seggelant Noord) ontstaan opstoppingen en gevaarlijke situaties door laden en lossen aan de openbare weg. De overlast neemt naar verwachting nog verder toe vanwege de nieuwbouw bij Seggelant 2.

Aanbeveling: Ga in overleg met de ondernemers rondom de betreffende kruispunten en maak afspraken over hoe de verkeerssituatie te verbeteren.

9 KLIMAATADAPTATIE EN BIODIVERSITEIT

Een klimaatneutraal terrein is ook aangepast aan een veranderend klimaat. Uit een grove analyse blijkt dat er op Seggelant nog veel mogelijkheden zijn om het terrein klimaatbestendiger te maken. Er zijn diverse sloten, waardoor water op diverse plekken wel snel wordt afgevoerd en ook via grasvelden wordt waterafvoer geregeld. Op de kavels van de ondernemers is echter vooral verharding aanwezig. Dit zorgt ervoor dat er bij (extreme) regen wateroverlast kan ontstaan en dat op warme dagen hittestress optreedt op het terrein. Hittestress maakt het onprettig om in het gebied te verblijven, iets dat deels wordt opgelost met airco's wat weer voor meer energieverbruik zorgt.

Het terrein kan klimaatbestendiger worden gemaakt door met name de private kavels te 'vergroenen': stenen vervangen door beplanting, gevels en daken voorzien van beplanting, gebruik van grasbetontegels e.d. Hiermee wordt het terrein niet alleen klimaatbestendiger, maar ontstaan ook kansen voor verbetering van biodiversiteit. Tot slot helpt vergroenen ook om het terrein aantrekkelijker te maken, voor medewerkers, klanten en passanten.

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) loopt vlak langs Seggelant (tussen Seggelant 2 en Natuurwinkel Klok door). Door Seggelant biodiverser in te richten, wordt het leefgebied voor planten en dieren vergroot en wordt actief bijgedragen aan het behoud van soorten. De ondernemers kunnen op private kavels een kleine bijdrage leveren, door de eigen terrein te vergroenen (inheemse beplanting, groene gevels en daken) en faciliteiten te plaatsen (bijvoorbeeld insectenhôtels). De gemeente kan in de openbare ruimte de biodiversiteit vergroten. Zo kunnen de grasvelden (deels) worden ingezaaid, om te komen tot een bloemrijk terrein. Het talud achter Seggelant is een interessante locatie waar de biodiversiteit mogelijk ook verder kan worden versterkt: in een talud bevinden zich vier biotopen (zonzijde, schaduwzijde, topzijde en binnenzijde), waardoor er ruimte is voor verschillende soorten flora en fauna.

10 AANBEVELINGEN ALGEMEEN

Stimular doet de volgende algemene aanbevelingen, ter ondersteuning en ter aanvulling op de voorgaande aanbevelingen.

1. **Klimaatcoach**

De klimaatcoach ondersteunt al enige tijd bedrijven in Brielle bij verduurzamen. Het onderzoek op Seggelant laat zien dat er behoefte is aan hulp bij het uitvoeren van maatregelen. Ook diverse collectieve maatregelen kunnen worden opgepakt door de klimaatcoach. Het advies is om de klimaatcoach komende jaren in stand te houden.

2. **BIZ (Bedrijfs Investerings Zone)**

Ondernemersvereniging Seggelant onderzoekt de mogelijkheden om te komen tot een BIZ. Diverse collectieve maatregelen (zoals buurtbatterij, duurzame warmte, elektrische oplaadpunten, deelauto, afvalinzameling, trainingen) maken meer kans van slagen als deze onder de vlag van de ondernemersvereniging/ BIZ worden uitgevoerd. De klimaatcoach kan dergelijke activiteiten helpen opzetten, waarna de ondernemersvereniging/ BIZ de activiteiten kan overnemen en beheren. Hiermee wordt de continuïteit het beste gegarandeerd.

3. **Regionaal duurzame energiebedrijf**

Er leven gedachten om op Voorne-Putten tot een regionaal energiebedrijf te komen. Dit energiebedrijf wil zich richten op het opwekken van duurzame energie. Hierbij worden opwekkers van energie (bijvoorbeeld bedrijven met grote bedrijfsdaken met zonnepanelen) gekoppeld aan kopers van duurzame energie in de directe omgeving. Met een dergelijk energiebedrijf wordt de duurzaam opgewekte energie gebruikt in de omgeving waar het is opgewekt en wordt het eenvoudiger om sluitende businesscases te maken met o.a. grote bedrijfsdaken en huurpanden. Er is nog onderzoek nodig naar de haalbaarheid en het initiatief hiervoor ligt bij marktpartijen. De gemeente en ondernemersvereniging kunnen wel een rol spelen rondom de organisatie, introductie en opschaling van het initiatief. Stimular adviseert hiervoor de mogelijkheden te verkennen, zodra er meer bekend wordt over het initiatief.

4. **Onderzoek**

Enkele maatregelen, met name t.a.v. de warmtevoorziening, konden niet volledig worden uitgewerkt binnen dit onderzoek. Hier is aanvullend onderzoek voor nodig. Stimular adviseert deze onderzoeken in te plannen en deze te koppelen aan onderzoek t.b.v. de regionale warmtevisie.

5. **Communicatie**

Seggelant is een zichtlocatie, waardoor het inwoners en ondernemers uit Brielle kan inspireren om ook te verduurzamen. Om daadwerkelijk te inspireren is het belangrijk om de duurzaamheid op Seggelant zichtbaar te maken. Dit kan door zichtbare maatregelen (zonnepanelen op daken, elektrische oplaadpunten, een groener terrein) maar ook door middel van communicatie. Zo zouden er bij de entree en langs de randen van het terrein borden geplaatst kunnen worden waarop de duurzaamheid op Seggelant zichtbaar wordt gemaakt. Bijvoorbeeld de hoeveelheid besparing die gerealiseerd is, voorbeelden van maatregelen in de panden etc.

BIJLAGE 1: BEDRIJVEN SEGSELANT

Bedrijf	Adres	Deelname onderzoek
Formido Brielle	Seggelant-Noord 1	Ja, via hoofdkantoor en verhuurder Van Adrighem
Vitreq	Seggelant-Noord 2	Geen interesse
SurgiCube International BV	Seggelant-Noord 4	Niet kunnen bereiken
Heijndijk Elektro B.V.	Seggelant-Noord 5	Ja
Bronswerk Service & Maintenance	Seggelant-Noord 5	Ja
Schoonmaakbedrijf Meeuwenplaat	Seggelant-Noord 5	Nee, heeft zelf al veel gedaan
Overige bedrijven op dit adres	Seggelant-Noord 5	Nooit aanwezig
B.I.B Briele	Seggelant-Noord 6	Ja
Car Renovation	Seggelant-Noord 7b	Nee, huurt pand
Hoi4u Rental International B.V.	Seggelant-Noord 8	Nee, geen reactie
Welton North Sea Trailers	Seggelant-Noord 9	Ja
Overige bedrijven op dit adres	Seggelant-Noord 9	Nee
MOH Services B.V.	Seggelant-Noord 11	Ja
Firma Van Rietschoten	Seggelant-Noord 13	Nee
Trading Company P. van Adrighem B.V.	Seggelant-Oost 1	Ja
H. Van Ommeren B.V.	Seggelant-Oost 2	Nee, huren en verhuurder geen interesse
Kalfsbeek BMW	Seggelant-Oost 4	Nee, geen toestemming van hoofdkantoor
Ford Autobedrijf Van der Burgh	Seggelant-Oost 8	Ja
Breeland BV	Seggelant-Oost 9	Nee, geen reactie
Technische Dienst Europoort	Seggelant-West 5	Ja
Onderhoudsbedrijf J. Weenink	Seggelant-West 7A	Nooit aanwezig
Ewell Energy & Wellness	Seggelant-West 7b	Ja
JB mobiele airco service BV	Seggelant-West 9B	Nee, huurt pand
Robo Educational Toys	Seggelant-West 9G	Ja
Jan de Ruyter bakkerijmachines	Seggelant-West 10	Nee, huren en verhuurder geen interesse
D.C.B. Seggelant B.V.	Seggelant-Zuid 1	Nee, geen reactie
Gebr. Steenbeek B.V.	Seggelant-Zuid 5	Ja
Mister Fish	Seggelant-Zuid 6a	Nee, geen reactie
Interfilter BV	Seggelant-Zuid 6c - 6d	Nee, gaan binnenkort verhuizen
Autobedrijf J. Van Dijk Brielle B.V.	Seggelant-Zuid 8	Ja
Mechanisatie & Constructiebedrijf P.N. van der Kooij	Seggelant-Zuid 9a	Nee, geen reactie
PontMeyer	Seggelant-Zuid 9	Nee, alles loopt via hoofdkantoor en die reageert niet
L&M standbouw	Seggelant-Zuid 9	Nee
Troxycat B.V.	Seggelant-Zuid 12 h tm j	Ja
Van Ginkel Concerns B.V.	Seggelant-Zuid 12A	Nee, geen interesse
De Knecht Infra Water/Gas	Seggelant-Zuid 12D	Nee, huren pand en zijn er bijna nooit

Klein Recycling B.V.	Seggeweg 1	Nee, geen interesse
Enigma Nederland B.V	Seggeweg 13	Nee, heeft al energieneutraal pand
Thermo Doors & Products B.V.	Seggeweg 50	Ja
JVMachines	Seggeweg 61	Ja
Arcus Industrial Supplies B.V.	Seggeweg 74	Nee, is zelf bezig met verduurzamen
Vloersch B.V.	Seggeweg 80	Nee, geen interesse
Trading Company P. van Adrighem B.V.	Groene Kruisweg 2	Ja (al genoemd bij andere locatie)

BIJLAGE 2: NET-IMPACT ZONNEPANELEN

Bron: Stedin

[Urenregistratie](#) | [Rapportages](#) | [Rapportages vervolg](#) | [Validatie](#) | [Beheer](#) | [Beheer extra](#) | [Standaardproject](#) | [Instellingen](#) | [Vervallen](#) | [Help](#)

Uren

u bevindt zich hier: [Urenregistratie](#) > [Rapportages](#) > [Projecten \(gegroepeerd per onderdeel\)](#) > [Project uren](#)

Klant
 project: 751_Seggeleint_klimaatneutraal
 jaar: 2020 kwartaal: 2020

van
 tot: maand 2020

rapport tonen
 als

projectfilter
 in voorbereiding lopend gesloten
 alleen projecten met uren tonen

platte exports

Klant	project	projectonderdeel	medewerker	uren begroot	uren gemaakt	uren verschil
Divers	751_Seggeleint_klimaatneutraal	751_bezoeken_bedrijven	SR	art.5.1-1c		
		751_informeren_bedrijven	SR			
		751_uitwerken_plannen_en_eindrapportage	SR			
		751_verzamelen_informatie	SR			

1 van 1

4-6-2020 9:59

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- Zonder hulp bij het uitvoeren van maatregelen lukt het ons niet om grote stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e
Naam: [redacted]

Bedrijf: *Revin Brielle*

Adres: *'t Woud 16*

Handtekening

art.5.1-2e
REVI [redacted] B.V.
32
Te
email: f [redacted] com

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- Zonder hulp bij het uitvoeren van maatregelen lukt het ons niet om grote stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

Bedrijf:

Adres:

't Woud 18 Brielle
0181 - 417775
www.josenthoven.nl

Handtekening

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- Zonder hulp bij het uitvoeren van maatregelen lukt het ons niet om grote stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

art.5.1-2e

Bedrijf:

Hoegenboom Brielle bv

Adres:

't Woud 26

Handtekening

art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- Zonder hulp bij het uitvoeren van maatregelen lukt het ons niet om grote stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.

Met vriendelijke groeten,

art.5.1-2e

Naam

Bedrijf:

Fietspias van Oudenaarden

Adres:

't Woud 4 Brielle

Handtekening

art.5.1-2e

Aan: Provincie Zuid-Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 4 oktober 2018

Betreft: Ondersteuning subsidie aanvraag door gemeente Brielle voor het project: "Klimaatcoach Industrierrein 't Woud".

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Wij hebben kennis genomen van de subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties, die de gemeente Brielle bij u wil indienen. Het betreft de subsidieaanvraag voor het project: "Klimaatcoach Industrierrein 't Woud".

Wij delen u hiermee mee dat wij deze aanvraag ondersteunen. Wij hebben daarvoor o.a. de volgende redenen:

- Wij willen graag klimaatneutraal ondernemen, maar hebben zelf onvoldoende tijd en kennis in huis om dit te kunnen realiseren.
- Zonder hulp bij het uitvoeren van maatregelen lukt het ons niet om grote stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.

Met vriendelijke groeten,

Naam:

Automobiel- en garagebedrijf

BOEKESTIJN

Bedrijf:

't Woud 3 3232 LN Brielle
Tel. 0181-414002
CB 17.83.47802.B.01 K.v.K. 24246843

Adres:

art.5.1-2e

Handtekening

*De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen*

Rapportage Industrieterrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal

Rotterdam, september 2018
Projectnummer Stimular: 733

Opdrachtgever:
Gemeente Brielle

art 5 1-2e

Postbus 101
3230 AC BRIELLE

t art 5 1-2e

e art 5 1-2e bri_elle.nl

Uitvoering:
Stichting Stimular

art 5 1-2e

Botersloot 177
3011 HE Rotterdam

Looptijd project:
Mei – oktober 2018

Dit project is mede mogelijk gemaakt door:

provincie HOLLAND
ZUID

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor MKB-bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
	1.1 Locatiebeschrijving	2
	1.2 Doel	2
	1.3 onderzoeksvragen	2
	1.4 Uitgevoerde activiteiten	3
2	RESULTATEN	4
	2.1 Bezochte bedrijven	4
	2.2 Reeds uitgevoerde maatregelen	4
	2.3 Conclusies uit bezoeken	4
3	HUIDIGE ENERGIEVERBRUIK	6
4	BESPARING OP ELEKTRICITEIT	7
	4.1 Mogelijke maatregelen	7
	4.2 Besparingspotentieel	7
	4.3 Businesscase: Vervangen verlichting	7
5	VERMINDEREN VAN WARMTEVRAAG	8
	5.1 Mogelijke maatregelen	8
	5.2 Besparingspotentieel	8
	5.3 Businesscase: Isoleren panden	8
6	DUURZAME WARMTE	10
	6.1 Mogelijke maatregelen	10
	6.2 Besparingspotentieel	13
	6.3 Businesscase: biovergister	13
	6.4 Businesscase: WKO en verwarmen met ijs	14
	6.5 Businesscase: Lucht-warmtepompen	14
	6.6 Businesscase: Infrarood verwarmen	15
7	DUURZAME ELEKTRICITEIT	16
	7.1 Mogelijke maatregelen	16
	7.2 Besparingspotentieel	18
	7.3 Businesscase: Zonnepanelen (zelf investeren)	18
	7.4 Businesscase: Zonnepanelen (postcoderoos)	19
	7.5 Businesscase: Zonnepanelen (lease)	19
	7.6 Businesscase: Zonnepanelen openbare ruimte	20
	7.7 Businesscase: Opslag zonne-energie	20
8	DUURZAME MOBILITEIT	21
	8.1 Mogelijke maatregelen	21
9	AANBEVELINGEN ALGEMEEN	22
	BIJLAGE 1: BEDRIJVEN 'T WOULD	23

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeente op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren. Deze rapportage beschrijft het potentieel voor verduurzaming op Industrierrein 't Woud en individuele en collectieve businesscases waarmee de gemeente en bedrijven aan de slag kunnen op weg naar een klimaatneutraal terrein.

1.1 LOCATIEBESCHRIJVING

Industrierrein 't Woud is een kleinschalig industrierrein van 6,3 hectare aan de rand van het vestingstadje Brielle. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd. Samen bieden zij ongeveer 300 arbeidsplaatsen. Bedrijven zijn voornamelijk dienstverlenende bedrijven (installateurs, metaalbewerking, autobedrijven, catering e.d). Veel panden zijn eigendom van de ondernemers zelf, enkele panden zijn in bezit van verhuurders die veelal niet op het terrein zijn gevestigd. Ook staan er panden te koop.

1.2 DOEL

Doel van het project was om de collectieve kansen voor energiebesparing en duurzame opwekking op Industrierrein 't Woud in kaart te brengen. Aan de hand van een aantal concrete businesscases worden bedrijven geholpen om snel een slag te maken op weg naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering, zodat meedoen laagdrempelig wordt gemaakt.

1.3 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Hoe ziet de basissituatie eruit bij de deelnemende bedrijven?
 - Wat is het huidige verbruik?
 - Wat gebeurt er al aan energiebesparing en opwekking van duurzame energie?
 - Waar liggen de mogelijkheden op Industrierrein 't Woud qua energiebesparing en opwekking duurzame energie?
 - Wat is het potentieel voor energiebesparing en opwekking duurzame energie?

2. Waar hebben de bedrijven behoefte aan?
 - Willen bedrijven collectief aan de slag of hebben zij hulp op maat nodig?
 - Willen bedrijven zelf investeren of is er behoefte aan complete ontzorging, inclusief financiering van maatregelen?
3. Hoe ziet de businesscase van de meest kansrijke maatregelen er uit?
 - Welke maatregelen zijn het interessantst?
 - Wat zijn de kosten?
 - Wat zijn de baten?
 - Welke subsidies zijn mogelijk?
 - Welke financieringsconstructies zijn mogelijk?

1.4 UITGEVOERDE ACTIVITEITEN

Tijdens het project zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Deskstudie, waarbij relevante informatie over het terrein is verzameld.
- Brief verstuurd aan alle bedrijven op het terrein met een aankondiging van het onderzoek.
- Bezoek aan alle bedrijven op het terrein. Tijdens het bezoek is een interview afgenomen, waarbij Stimular de route naar klimaatneutrale bedrijfsvoering heeft besproken met de ondernemer. Er is per bedrijf in kaart gebracht welke maatregelen gezet moeten worden richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering en welke wensen het bedrijf heeft t.a.v. (al dan niet collectieve) ondersteuning op deze route.
- Contact met lokale en regionale aanbieders gezocht die een rol kunnen spelen bij het uitvoeren van de belangrijkste maatregelen.
- Businesscases uitgewerkt, zowel voor individuele bedrijven als collectief.
- Rapportage opgesteld.

2 RESULTATEN

2.1 BEZOCHTE BEDRIJVEN

Stimular heeft alle bedrijven op het terrein bezocht (op twee na, waar nooit iemand aanwezig was). Vrijwel alle bedrijven stonden open voor een gesprek.

Bij 10 panden is geen interview afgenomen, om uiteenlopende redenen:

- Pand wordt gehuurd * (6 maal)
- Hoofdkantoor is eigenaar pand en wil niet meewerken (1 maal)
- Bedrijf stopt binnen enkele jaren, wil nergens meer in investeren (1 maal)
- Geen interesse (2 maal).

* Het betreft in al deze gevallen bedrijfsverzamelgebouwen met meerdere bedrijven die slechts een kleine ruimte huren. De verhuurders van deze panden zijn niet gevestigd op het terrein. Ondanks herhaalde verzoeken reageren zij geen van allen op het verzoek tot medewerking aan het onderzoek.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de bezochte bedrijven.

2.2 REEDS UITGEVOERDE MAATREGELEN

Tijdens de bezoeken bleek dat al veel energiebesparende maatregelen zijn genomen:

- Vooral op het gebied van verlichting is veel gebeurd, meer dan de helft heeft inmiddels hoogfrequentie TL-verlichting of led en er zijn al veel bewegingsmelders aanwezig.
- Er is ruime aandacht voor energiezuinig gedrag, bijvoorbeeld niet onnodig aan laten staan van machines. Dit wordt mede verklaard doordat het relatief kleine bedrijven zijn, met een ondernemer die goed op zijn bedrijf let.
- De panden zijn enigszins geïsoleerd, maar er zijn kansen voor verdere verbetering. Verbetering is uiteindelijk ook nodig om de warmtevraag te verminderen en om alternatieven voor aardgas toe te kunnen passen.
- Er wordt beperkt duurzame energie opgewekt. De volgende bedrijven wekken (een deel van) de elektriciteit op via zonnepanelen:
 - Noordzij Brielle
 - Automobielbedrijf Jos Enthoven
 - Wolff and Company
 - Stadswerf Brielle
- Twee bedrijven verwarmen (vrijwel) volledig via warmtepompen (Wolf and Company en MBL). Enkele bedrijven verwarmen gedeeltelijk via warmtepompen (omgekeerde airco), maar hebben daarnaast nog aardgasgestookte verwarming. Er worden geen andere vormen van duurzame warmte toegepast.

2.3 CONCLUSIES UIT BEZOEKEN

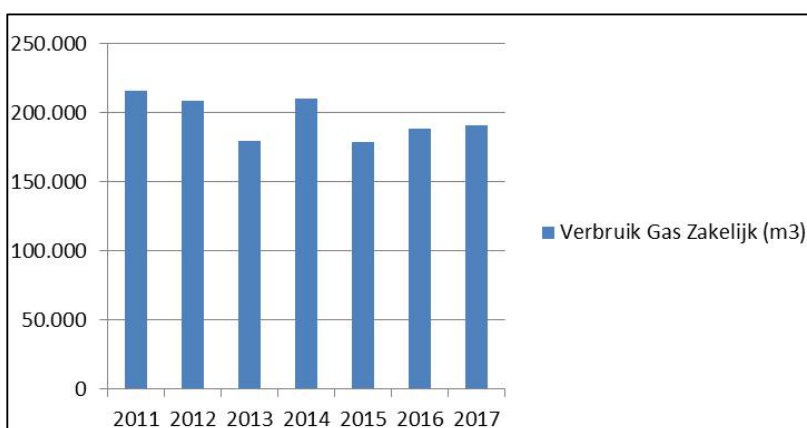
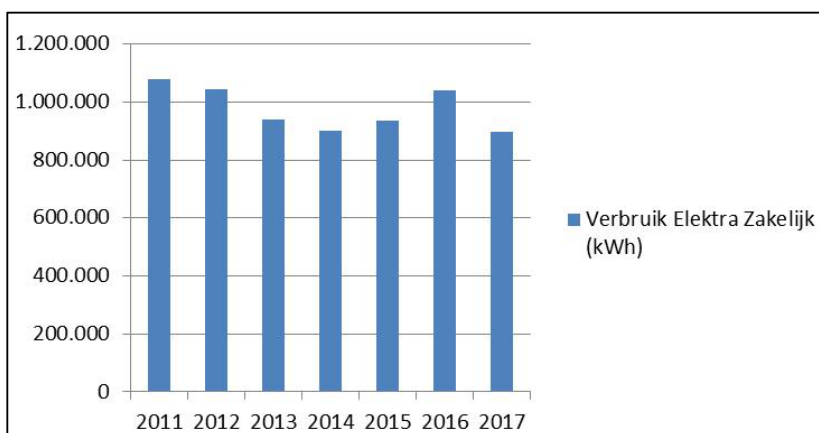
- Bij alle bezochte bedrijven waren nog minimaal 2 grotere maatregelen mogelijk om het pand klimaatneutraal te maken. Met stip op 1 staat de wens om zonnepanelen te plaatsen. De meest besproken en geadviseerde maatregelen worden in de volgende hoofdstukken beschreven.
- Bedrijven zijn zich nauwelijks bewust van de noodzaak om uiteindelijk van het aardgas af te gaan. Zij denken niet na over de gevolgen en dat keuzes die zij nu maken al invloed hebben op mogelijkheden in de toekomst. De ondernemers weten onvoldoende welke alternatieven er voor aardgas beschikbaar zijn.
- Ook kennis over subsidies was zeer beperkt aanwezig. Meerdere bedrijven hebben afgelopen jaren energiebesparende maatregelen uitgevoerd, waarvoor subsidie beschikbaar is, maar die zij niet hebben aangevraagd. Ook worden maatregelen niet genomen vanwege hoge kosten, omdat men niet op de hoogte blijkt van subsidiemogelijkheden.

- Bedrijven op 't Woud zijn redelijk op zichzelf, hebben beperkt contact met andere bedrijven op het terrein. De behoefte aan samenwerking is beperkt, ook ten aanzien van verduurzaming. Bedrijven verschillen in type pand en type werkzaamheden, waardoor veel maatregelen uiteindelijk toch op maatwerk uitkomen. Waar er mogelijkheden zijn staan de meeste bedrijven niet negatief tegenover een gezamenlijke aanpak.
- Ondernemers gaven aan het gesprek op prijs te stellen en zij zijn zich beter bewust geworden van de uitdagingen, maar vooral ook van de mogelijkheden op weg naar klimaatneutraliteit. Deelnemers benadrukten dat ze het een "leuk en nuttig gesprek vonden" en "dat het goed is dat de gemeente dit heeft georganiseerd".
- Bedrijven willen graag verduurzamen, maar geven aan onvoldoende tijd en kennis in huis te hebben om maatregelen ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren. Dit geldt vooral voor complexere maatregelen, zoals opwekken van duurzame energie en aardgasloos worden.

3 HUIDIGE ENERGIEVERBRUIK

Het totale energieverbruik op 't Woud is gebaseerd op Energie in Beeld, een website van de netbeheerders waarop het energieverbruik per postcodegebied is weergegeven. Voor 't Woud (postcode 3232 LN) is het volgende verbruik bekend.

Jaar	Verbruik Elektra (kWh)	Verbruik Gas (m3)
2011	1.080.522	216.196
2012	1.044.786	208.743
2013	939.780	179.615
2014	901.952	210.469
2015	934.376	179.000
2016	1.041.932	188.334
2017	897.958	191.274

Tijdens de bezoeken is tevens het energieverbruik per bedrijf geïnventariseerd. Omdat niet alle bedrijven hebben meegewerkt aan het onderzoek en enkelen geen recente cijfers konden achterhalen, is het totaal in kaart gebrachte verbruik lager dan het werkelijk verbruik, zoals hiervoor aangegeven.

4 B E S P A R I N G O P E L E K T R I C I T E I T

4.1 M O G E L I J K E M A A T R E G E L E N

De bedrijven op 't Woud gaan bewust om met apparatuur en verspillen daarom weinig elektriciteit. Dit betekent dat nog beperkte besparingen mogelijk zijn op het elektriciteitsverbruik. De belangrijkste kansen zijn:

- Vervangen van verlichting door led. Meer dan de helft van de bedrijven heeft dit al gedaan. Het is een relatief eenvoudige maatregel die ook door de overige bedrijven genomen kan worden. Diverse bedrijven gaven aan deze maatregel binnen enkele jaren zeker uit te voeren (uiterlijk op het eerstvolgende vervangingsmoment). Het is een maatregel die zich altijd (ruim) binnen 5 jaar terugverdient en is daarmee ook een wettelijk verplichte maatregel (in ieder geval voor een natuurlijk moment).
- Plaatsen van bewegingsmelders. In enkele bedrijven is een ruimte aanwezig waar regelmatig het licht blijft branden (bijvoorbeeld toilet, magazijn). Met een bewegingsmelder kan dit licht een groot deel van de dag uitblijven.
- Vervangen van machines. Nieuwe machines worden steeds efficiënter en verbruiken minder energie. Dit betekent dat vervanging van machines vaak voor energiebesparing zorgt, mits de ondernemer hier aandacht voor heeft bij aanschaf van apparatuur. Dit is een proces dat op natuurlijk vervangingsmomenten plaats vindt en zal door bedrijven individueel opgepakt moeten worden.

4.2 B E S P A R I N G S P O T E N T I E E L

Het besparingspotentieel voor elektriciteit voor de komende 5 jaar wordt op 10% geschat, voornamelijk te bereiken door vervanging van verlichting en van apparatuur. Dit komt neer op een besparing van ongeveer 90.000 kWh per jaar, een CO₂-reductie van 47 ton per jaar.

4.3 B U S I N E S S C A S E : V E R V A N G E N V E R L I C H T I N G

Het vervangen van TL-verlichting door led levert een goede businesscase. Stimular heeft de maatregel doorgerekend voor bedrijven waar de maatregel nog niet was uitgevoerd. Vervangen door led levert een besparing van 30 tot 50% op het elektriciteitsverbruik voor verlichting. De maatregel verdient zich in de meeste gevallen binnen 3 jaar terug.

De maatregel leent zich op 't Woud niet voor collectieve uitvoering. De meeste bedrijven willen de maatregel op een natuurlijk moment uitvoeren, waarbij het natuurlijke moment in de meeste gevallen al snel nadert (maximaal 3 jaar). Daarnaast is de uitvoering niet overal gelijk: soms hoeven alleen buizen vervangen, soms complete armaturen. Bij het ene bedrijf gaat het om 58 Watt buizen, bij andere bedrijven om 18 Watt of 36 Watt buizen. Tot slot zijn er bedrijven die de buizen zelf willen bestellen op internet en daarna zelf vervangen, terwijl anderen alles willen uitbesteden aan een installateur, zij werken veelal samen met Hoogenboom Elektra, die op het terrein is gevestigd. Gezien de geringe aantallen (bij diverse bedrijven gaat het om niet meer dan 20 buizen) en de verschillende wensen, zal collectief inkopen geen voordelen bieden.

De uitvoering kan worden versneld en verbeterd door de bedrijven wel hulp aan te bieden bij het beoordelen van offertes en bij het aanvragen van subsidie. Twee bedrijven zijn gedurende het onderzoek al direct met hulp van Stimular aan de slag gegaan met vervanging van verlichting.

5 VERMINDEREN VAN WARMTEVRAAG

5.1 MOGELIJKE MAATREGELEN

De route naar een aardgasloos industrieterrein, start met een verlaging van de warmtevraag. Voor de meeste alternatieven voor aardgas is het essentieel dat de warmtevraag eerst wordt verminderd. Dit wordt bereikt door vergaande isolatie en maximale warmteterugwinning. Hier ligt een grote uitdaging voor het hele terrein.

5.1.1 Isoleren

De panden zijn enigszins geïsoleerd, maar er zijn kansen voor verdere verbetering. Het grootste knelpunt zijn de roldeuren die bij sommige bedrijven de hele dag open en dicht gaan, waarbij warmte naar buiten verloren gaat. Fysieke maatregelen zijn onwenselijk (flappen voor de roldeuren, worden kapot gereden) of onmogelijk (realiseren van een tochtsluis, hiervoor is geen ruimte in of voor de bedrijven). Dit probleem kan enkel worden beheerst, door de roldeuren zo min mogelijk te openen, ze niet volledig te openen en door ze zo snel mogelijk weer te sluiten (gedragsmaatregel).

Spouwmuren zijn geïsoleerd (direct bij de bouw), de meeste kansen liggen dan ook bij dakisolatie, vervanging van beglazing (in veel gevallen inclusief kozijn) en kierdichting. Kierdichting is een eenvoudige en goedkope maatregel die ieder bedrijf zelfstandig kan doen. Dakisolatie en vervangen van beglazing zijn dure maatregelen, terwijl de besparing op gas maar klein zal zijn (gezien het huidige lage verbruik bij de meeste bedrijven). Hierdoor is de isoleren pas rendabel op een natuurlijk moment (renovatie gebouw). Dit natuurlijke moment ligt voor veel bedrijven nog in de verre toekomst. Hiermee is het een knelpunt, aangezien de vervanging van de ketel meestal eerder aan de orde is. Isoleren is echter noodzakelijk voor diverse alternatieven voor verwarmen zonder aardgas.

5.1.2 Warmteterugwinning

Bij de meeste bedrijven is sprake van natuurlijke ventilatie (ramen, deuren en kieren), meestal in combinatie met beperkte afzuiging. Slechts enkele bedrijven hebben een uitgebreider systeem voor lucht aan- en afvoer (klimaatbeheersing). Om warmteterugwinning mogelijk te maken, zijn grote ingrepen nodig in de klimaatbehandeling. Er valt relatief weinig warmte terug te winnen, omdat ook maar weinig warmte wordt afgevoerd. Hierdoor is warmteterugwinning voor de meeste bedrijven niet rendabel, tenzij dit op een natuurlijk moment (renovatie) kan worden aangebracht.

5.2 BESPARINGSPOTENTIEEL

Er wordt bij de meeste bedrijven maar weinig aardgas verbruikt. Door isoleren en warmte terugwinnen kan nog wel wat worden bespaard, maar er zal altijd behoefte aan warmte blijven. Het verwachte besparingspotentieel voor de komende 5 jaar is ongeveer 5% op de warmtevraag, grotendeels te bereiken met isolerende maatregelen. Dit komt neer op een besparing van ongeveer 10.000 m³ gas per jaar, een CO₂-reductie van 19 ton per jaar.

5.3 BUSINESSCASE: ISOLEREN PANDEN

Isoleren van bedrijfspanden is van groot belang om te komen tot aardgasvrije en klimaatneutrale gebouwen. Een collectief aanbod gericht op isoleren is niet zinvol omdat de bedrijfspanden te verschillend zijn, waardoor altijd maatwerk nodig is. Daar komt bij dat isoleren alleen rendabel is uit te voeren op natuurlijke momenten, die nauwelijks in de planning staan. Op een natuurlijk moment verdient isoleren zich binnen 5 jaar terug.

Om te borgen dat de bedrijven op 't Woud de natuurlijke momenten ook daadwerkelijk gaan benutten voor isoleren, zijn de volgende activiteiten nodig:

- Regelmatige herhaling van boodschap dat isoleren belangrijk is
- Contact houden met bedrijven, zodat de verbouwingmomenten tijdig worden gesignaleerd, zodat een aanbod voor isoleren kan worden gedaan.
- Ontwikkelen van een gecombineerd aanbod met andere duurzame maatregelen voor verbouwingen: bij vervanging dak ook direct isoleren en zonnepanelen plaatsen en moment van vervangen ketel benutten om beglazing te vervangen en lage temperatuur verwarming mogelijk te maken.

6 DUURZAME WARMTE

6.1 MOGELIJKE MAATREGELEN

Het doel is om 't Woud op termijn volledig aardgasvrij te maken. Aardgas wordt op 't Woud voornamelijk gebruikt voor het verwarmen van bedrijfspanden en soms voor het verwarmen van water t.b.v. handen wassen. Slechts 2 bedrijven gebruiken aardgas voor andere doeleinden. Dit betreft cateraars, die momenteel nog op gas koken.

6.1.1 Koken zonder aardgas

De cateraars koken op aardgas. De cateraars zullen uiteindelijk een alternatief voor koken op gas moeten inzetten. De keukens zijn binnen enkele jaren aan een verbouwing toe, dat is een ideaal moment om de transitie naar aardgasloos voedsel bereiden te maken.

Optie 1: biogas

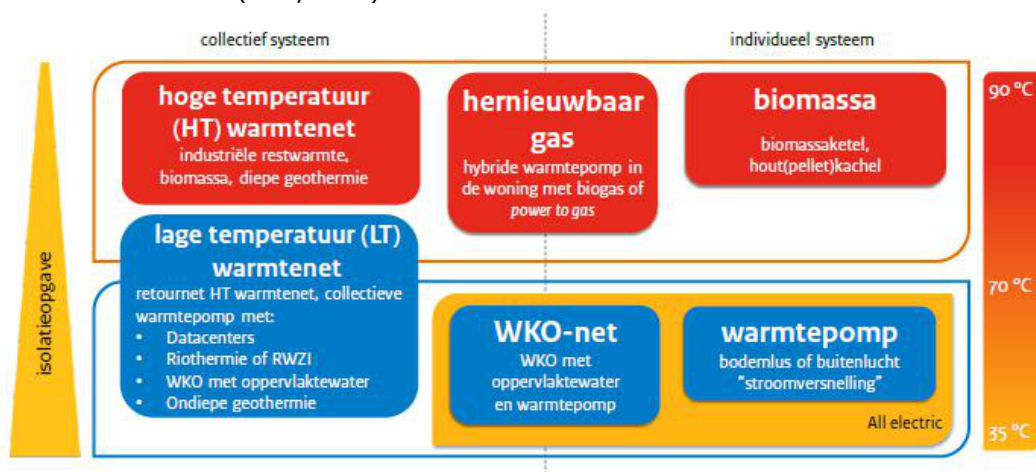
De eerste onderzochte optie is werken met biogas. Een voordeel is dat voor koken op biogas geen grootschalige aanpassingen in de keuken nodig zijn, apparatuur kan in gebruik blijven. biogas is echter moeilijk te verkrijgen en voorlopig duur. Het kan ook zelf worden gemaakt met een biovergister op basis van eigen gft/ swill. Deze businesscase wordt bij 6.2 nader uitgewerkt.

Optie 2: elektrisch koken

Indien biogas niet haalbaar blijkt, blijft er 1 andere optie open: elektrisch koken en dan bij voorkeur inductie. Dit benadert koken op gas het beste en is energiezuinig. Er is EIA-subsidie beschikbaar voor investeringen in inductie kookplaten (2018). Belangrijk aandachtspunt: koken op inductie is een andere manier van koken en dus een reële kans op misproductie, oftewel voedselverspilling. Een goede training van het personeel is daarom essentieel. Een tweede aandachtspunt is dat deze optie een flinke verzwaring van de elektriciteitsaansluiting vereist. Dit kan worden beperkt door gebruik te maken van zonnepanelen en een deel van de opgewekte elektriciteit op te slaan in een accu voor piekmomenten.

6.1.2 Duurzaam verwarmen van panden

Er zijn verschillende duurzame alternatieven om te verwarmen. Deze kunnen worden ingedeeld naar collectieve en individuele systemen en naar de bijbehorende isolatieopgave. Aardgas levert hoge temperatuur warmte, diverse alternatieven leveren lage temperatuur warmte. Deze vragen om betere isolatie en een ander afgiftesysteem voor warmte. Zie onderstaand schema (RVO, 2017).

De verschillende opties zijn onderzocht, inclusief enkele opties die niet in bovenstaand schema voorkomen. Hierbij is gebruik gemaakt van de Nationale Energie Atlas en informatie uit de bezoeken aan het terrein.

Afgevallen opties

De volgende opties zijn afgevallen:

1. Inzet van restwarmte: er is (vrijwel) geen restwarmte beschikbaar op het terrein, die ingezet kan worden voor verwarmen van eigen of andere bedrijfspanden. Ook in de omgeving zijn geen grote bronnen van restwarmte aanwezig. Mogelijk kan in de verdere toekomst worden aangehaakt op een restwarmtenet vanuit de havens, indien deze wordt doorgetrokken richting Brielle. Dit is alleen mogelijk in samenhang met de woongebieden van Brielle en niet rendabel indien dit enkel op 't Woud wordt toegepast.
2. Diepe geothermie: Geen potentieel op het terrein en oplossing zou ook te duur zijn t.o.v. het relatief beperkte gasverbruik dat hiermee wordt voorkomen.
3. Pelletkachels: Deze optie is niet volledig CO₂-neutraal (o.a. vanwege productie en transport van de pellets) en er komen luchtverontreinigende stoffen (NO_x, fijnstof) vrij. Aanvoer van pellets zorgt voor extra vervoersstromen op 't Woud, inclusief overlast voor de omgeving. Een praktisch nadeel is dat een pelletkachel veel ruimte inneemt, voor opslag van pellets en buffervaten. De meeste bedrijven hebben deze ruimte niet tot hun beschikking.
4. Warmte van de zon: Warmte van de zon biedt een beperkt potentieel. De warmtevraag is beperkt en voornamelijk in de wintermaanden aanwezig. Juist in de wintermaanden leveren zonnecollectoren en PVT-collectoren weinig warmte. Dit betekent dat in de zomermaanden grote hoeveelheden warmte opgeslagen moeten worden in buffervaten, om de bedrijfspanden in de winter van warmte te voorzien. De benodigde ruimte daarvoor is bij de meeste bedrijven niet beschikbaar. Door te kiezen voor buffervaten met PCM (Phase Changing Materials) kunnen grotere hoeveelheden warmte worden opgeslagen in een vat. Dit is echter vooral interessant bij een grote warm-water vraag en deze is bij geen van de bedrijven aanwezig.

Collectieve opties

Bij collectieve warmteopties zal in 1 keer een groep bedrijven worden aangesloten op een nieuwe warmtebron. Een knelpunt hierbij is dat de ketels bij de bedrijven verschillende bouwjaren hebben, waardoor het lastig is om aan te sluiten op een natuurlijk moment. Enkele bedrijven zullen op korte termijn de ketel al moeten vervangen, terwijl anderen recent nog de ketel hebben vervangen. De eerste categorie zal eerder interesse hebben in een collectieve optie, dan de tweede categorie. De eerste categorie zal echter ook niet te lang kunnen wachten tot een collectieve optie gereed is. Zij kunnen eventueel voor een tijdelijke oplossing kiezen voor verwarming. Enkele opties vragen ook om aanpassingen in het pand; een collectieve warmtebron vraagt in dit geval dus ook direct om een grootschaligere renovatie.

Optie 1: biogas

Biogas is ook geschikt voor het verwarmen van panden. Het voordeel van deze optie is dat beperkte aanpassingen in het pand nodig zijn. Zie de businesscase in paragraaf 6.2.

Optie 2: warmte-koude opslag (WKO)

Warmte-koude opslag (WKO) is een methode om energie in de vorm van warmte of koude op te slaan in de bodem. Deze methode is een interessante optie, als er naast een warmtevraag ook een koudevraag is. Dit helpt om de bronnen in balans te houden en levert naast een besparing op aardgas, ook een besparing op elektriciteit voor koelen. Voor toepassing van een WKO is een vergunning nodig.

De benodigde koudevraag is beperkt aanwezig op het terrein: alleen de cateraars (Jim Exclusive Catering en Club Sandwich) hebben het jaar rond een koudevraag voor hun productkoeling. Daarnaast zijn er enkele bedrijven met meerdere kantoorruimtes, die in de zomer gebruik maken van een airco voor gebouwkoeling (Ravebo, de Bruin Piping (kantoorgebouw), Revin Brielle, Reigtenbagh & Van Leth en Rotary Equipment Service/ Rotary Trading Company). Tot slot zijn er diverse bedrijven met slechts enkele airco's die alleen op zeer warme dagen worden gebruikt: in die situatie is WKO geen geschikte oplossing. Een WKO is een geschikte optie voor de grootste bedrijven (Ravebo en Rotary)

individueel, eventueel in combinatie met buurbedrijven. Daarnaast is een WKO mogelijk voor het blok met de cateraars, Reijtenbagh en enkele omliggende bedrijven.

WKO vereist goede isolatie en een systeem voor lage temperatuur verwarming (bijvoorbeeld vloerverwarming). De isolatie is bij diverse bedrijven nog onvoldoende en lage temperatuur verwarming is slechts bij enkele bedrijven aanwezig (kantoorgebouw De Bruin Piping, Noordzij Brielle). WKO stelt tevens eisen aan de locatie, o.a. vanwege bodemgeschiktheid. Op 't Woud zijn geen belemmeringen voor WKO aanwezig.

Optie 3: verwarmen en koelen met ijs

Een alternatief voor WKO is verwarmen en koelen met ijs. Hier is geen bron nodig in de bodem, maar een gesloten buffervat met ijs in de grond. Hiervoor is geen vergunning nodig, waardoor de installatie sneller te realiseren is. Regenereren van warmte gebeurt meestal via zonnecollectoren.

Voor deze methodiek gelden dezelfde randvoorwaarden voor het bedrijfspand als bij WKO, namelijk goede isolatie en een systeem voor lage temperatuur verwarming. Ook hier is een businesscase op korte termijn niet zinvol, tot bij de kansrijke bedrijven de ketel het einde van de levensduur nadert.

Individuele opties

Individuele opties kunnen bedrijven direct en zelfstandig uitvoeren. Hierdoor zijn bedrijven niet afhankelijk van elkaar en kunnen eigen natuurlijke momenten worden benut. Een nadeel is dat kosten voor individuele oplossingen mogelijk hoger zijn en dat ondernemers zelf meer moeten organiseren.

Optie 4: lucht-warmtepompen

Lucht-warmtepompen halen warmte uit de buitenlucht en verwarmen water (radiatoren) of lucht (luchtverwarming). De warmtepomp bestaat uit een buiten-unit (op dak of langs gevel) en een binnen-unit (op de plek van de huidige ketel).

Warmtepompen vereisen goede isolatie en een systeem voor lage temperatuur verwarming (bijvoorbeeld vloerverwarming). De isolatie is bij diverse bedrijven nog onvoldoende en lage temperatuur verwarming is slechts bij enkele bedrijven aanwezig (kantoorgebouw De Bruin Piping, Noordzij Brielle). Indien nog niet aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, op het moment dat vervanging van de ketel aan de orde is, kan worden gekozen voor een hybride constructie. Er wordt dan een warmtepomp geplaatst, die het merendeel van het jaar voor de warmte zorgt plus een HR-ketel die bijspringt op de koudste dagen van het jaar.

De hybride constructie is ook mogelijk bij bedrijven met een HR-ketel die voorlopig nog niet is afgeschreven. Er kan dan een warmtepomp worden bijgeplaatst, die een groot deel van het jaar de warmtevraag overneemt. Hiermee wordt direct al fors bespaard op gasverbruik en de levensduur van de ketel wordt hiermee verlengd. Hiermee wordt de (uiteindelijk wel noodzakelijke) aanpassing van het pand uitgesteld.

Optie 5: infrarood verwarmen

Infraroodverwarming warmt niet de lucht op, maar voorwerpen en personen.

Infraroodstraling verhoogt de thermische behaaglijkheid, zodat met een lagere luchttemperatuur in de omgeving kan worden volstaan. Dit effect geldt alleen als je in de buurt van de infraroodpanelen aanwezig bent (direct boven een bureau, een vaste werkplek bij een machine op de werkplaats etc) en de ruimte verder niet verwarmd hoeft te worden. De optie is minder geschikt als er geen vaste werkplekken zijn.

Infrarood is ook geschikt als een medewerker slechts korte tijd op een plek hoeft te werken en daarbij wel behoefte heeft aan warmte: de infraroodverwarming geeft direct warmte af en hoeft dus niet al langere tijd voor te verwarmen.

Infrarood is daarmee vooral geschikt in specifieke omstandigheden en kent daarom beperkte toepassingsmogelijkheden. Een geschikte toepassing is een bedrijf met een werkplaats en

klein kantoor, waarbij het kantoor maar beperkt wordt gebruikt (paar uur administratie per week). Het kantoor kan dan worden verwarmd met infraroodverwarming.

6.2 BESPARIINGSPOTENTIEEL

Het besparingspotentieel voor de lange termijn (2035) is 100%. Tegen die tijd zal er op het terrein waarschijnlijk geen aardgas meer worden gebruikt. Het potentieel voor de komende 5 jaar hangt af van te maken keuzes: indien een biovergister wordt gerealiseerd wordt het huidige gasverbruik ongeveer gehalveerd. Biogas is niet 100% CO₂-neutraal, maar vermindert de CO₂-uitstoot wel met circa 75% t.o.v. aardgas.

Indien voor individuele opties (warmtepompen) wordt gekozen, is het besparingspotentieel voor de komende 5 jaar ongeveer 35.000 m³ aardgas. Hier komt ongeveer 80.000 kWh aan elektriciteitsverbruik voor terug (uitgaand van lucht-water warmtepomp met COP van 3,5). Indien deze toename van elektriciteitsverbruik volledig groen wordt opgewekt (zonnepanelen op daken) wordt hiermee 66 ton CO₂ per jaar gereduceerd. Indien hiervoor grijze stroom wordt gebruikt, is de CO₂-reductie 24 ton CO₂ per jaar.

Aandachtspunt voor de lange termijn: indien het aardgasverbruik volledig wordt vervangen door warmteopwekking via warmtepompen, zorgt dit voor een extra elektriciteitsverbruik van 450.000 kWh per jaar. Dit kan in theorie nog net zelf worden opgewekt als elke beschikbare m² dakoppervlak op 't Woud volledig wordt volgelegd met zonnepanelen.

6.3 BUSINESSCASE: BIOVERGISTER

Met een biovergister wordt biogas gemaakt uit gft/swill afval. Dit biogas is een directe vervanger voor aardgas, waardoor dit ook gebruikt kan worden om te koken. Daarnaast wordt biogas gebruikt voor het verwarmen van bedrijfspanden. Hierbij zijn geen grootschalige aanpassingen in het pand nodig, zoals bij warmtepompen bijvoorbeeld wel het geval is.

Op het terrein zelf wordt wekelijks een 1.600 liter container restafval geproduceerd (door de cateraars samen), waarvan circa de helft gft/ swill is (rest is verpakkingen e.d.). Dit komt neer op 16.000 kg per jaar. Een kleine biovergister verwerkt 300 kg per dag: hier komen de bedrijven samen nooit aan. Daarbij is de aanvoer van de cateraars niet constant, maar afhankelijk van aanvragen van klanten van de cateraars. Er moet dan ook afval van derden ingezameld moeten worden. Hier ligt een kans om gebruik te maken van het gft afval dat op de Stadswerf wordt verzameld, die op 't Woud is gevestigd. De gemeente heeft nog lopende contracten voor de verwerking van afval met een minimale leveringsvoorwaarde. Er moet worden onderzocht of een deel van het gft kan worden geleverd aan de biovergister, zonder dat de hoeveelheid gft te laag wordt voor levering aan de huidige afnemer. Indien dit niet mogelijk is, zal gewacht moeten worden op het einde van de contractperiode.

Een tweede knelpunt is de ruimte die een biovergister inneemt: grofweg 10 * 10 meter. Dit is onhaalbaar op eigen grond van een bedrijf, zoals de cateraars. De Stadswerf zou een voor de hand liggende locatie zijn, omdat daar ook het gft wordt verzameld. Fysiek is er ruimte beschikbaar. Een tweede mogelijke locatie is bij het parkeerterrein langs de G.J. van den Boogerdweg. Een knelpunt voor beide locaties is echter de hoogspanningsmast die beperkingen oplegt aan vergunningen voor installaties op de betreffende terreinen (150 kV AC-net luchtlijnen). Voor het parkeerterrein geldt tevens dat dit ten koste gaat van parkeerplaatsen.

Vanwege de diverse knelpunten kan binnen het tijdsbestek van dit onderzoek geen besluit worden genomen over de haalbaarheid van de biovergister. Stimular adviseert deze optie echter wel nader te onderzoeken om tot een volledige businesscase te komen.

Een kleine biovergister levert circa 300 m³ biogas per dag, wat neerkomt op een besparing van meer dan 100.000 m³ aardgas per jaar (uitgaand van gelijke calorische waardes). De

vergister levert aan het aardgasnet. Dit betekent dat de helft van het huidige aardgasverbruik van 't Woud kan worden vermeden met een kleine biovergister. Een grove indicatie voor de investering in de biovergister is € 400.000 tot € 500.000. De bedrijven betalen momenteel in totaal ongeveer € 100.000 voor inkoop van aardgas, deze prijs zal door stijgende energiebelasting nog toenemen. Dit betekent dat de investering zich in 5 jaar ongeveer terugverdient.

Er wordt een energieleverancier betrokken in het project, die het biogas gaat verkopen. Dit betekent dat bedrijven niet perse zelf hoeven mee te investeren, zij kunnen het biogas afnemen van de leverancier, waarmee de investering wordt terugverdiend door de bouwer. Hierbij kan worden uitgegaan van het 'Niet meer dan anders"- principe: afnemers betalen voor biogas, wat zij anders voor hun aardgas zouden betalen. Deze businesscase wordt versterkt door de stijgende energiebelasting op aardgas.

6.4 BUSINESSCASE: WKO EN VERWARMEN MET IJS

De huidige terugverdientijd voor gesloten WKO-systemen ligt tussen de 7 en 11 jaar op een natuurlijk moment (als huidige ketel en koelingen toch al aan vervanging toe zijn). Aangezien de ketels bij de bedrijven die het meest kansrijk zijn nog vrij nieuw zijn, is een WKO-systeem op die plekken niet op korte termijn haalbaar. Om de haalbaarheid van een WKO te bepalen, is een uitgebreid haalbaarheidsonderzoek noodzakelijk. Gezien de langere termijn waarop dit speelt, is het uitvoeren van een uitgebreid onderzoek nog niet zinvol. Kosten en rendement zullen komende jaren nog veranderen. Indien voor biogas wordt gekozen, valt bij veel bedrijven de optie voor een WKO af en is een haalbaarheidsonderzoek ook niet zinvol meer.

Voor verwarmen (en koelen) met ijs gelden vergelijkbare investeringen en terugverdientijden als bij WKO.

6.5 BUSINESSCASE: LUCHT-WARMTEPOMPEN

Voor enkele bedrijven is een indicatieve businesscase gemaakt voor het plaatsen van warmtepompen. Met 2 bedrijven is een traject gestart om offertes op te vragen voor warmtepompen. Afhankelijk van uitkomsten, maken zij een keuze of zij willen overstappen op warmtepompen.

Met een warmtepomp kan het aardgasverbruik volledig naar nul teruggebracht worden, daar komt echter wel elektriciteitsverbruik voor terug. De kosten voor het elektriciteitsverbruik zijn lager dan voor het aardgasverbruik, zeker nu de energiebelasting op aardgas komende jaren blijft stijgen. Een warmtepomp kost ongeveer € 750 per kW. De indicatieve businesscases wijzen uit dat de investering in de warmtepomp zich zonder subsidie in ongeveer 7 jaar terug verdient (rekening houdend met volledig afsluiten gas en dus besparing op vaste kosten). Met gebruik van ISDE-subsidie loopt de terugverdientijd terug naar ongeveer 5 jaar.

Bovenstaande terugverdientijden gelden op een natuurlijk moment, als de ketel aan vervanging toe is, er wordt dan enkel uitgegaan van meerkosten van een warmtepomp t.o.v. een ketel. Daarnaast zijn eventuele aanpassingen aan het pand, zoals beter isoleren en lage temperatuurverwarming (LTV), niet meegenomen in de berekening. Aanbrengen van LTV kost circa € 30 per m² vloeroppervlak. De aanpassingen zijn in bijna alle bedrijven nodig, maar deze zijn pas rendabel op een natuurlijk moment van verbouwing. Als dit natuurlijke moment niet komt voor de vervanging van de ketel is feitelijk alleen een hybride constructie mogelijk.

Een terugvaloptie is een hybride constructie, waarbij een warmtepomp wordt geplaatst bij een gasgestookte HR-ketel. De ketel springt dan alleen bij op koude dagen. Een hybride constructie is goedkoper in aanschaf, omdat met een warmtepomp met een lager vermogen

kan worden volstaan en er zijn geen verbouwingen nodig. Het nadeel is dat een aardgasaansluiting nodig blijft. Per saldo verdient de hybride constructie zich ook in 5 tot 7 jaar terug, bij gebruik van ISDE-subsidie.

De hybride constructie kan ook worden gecreëerd als een ketel voorlopig nog niet aan vervanging toe is. Er wordt dan een warmtepomp bijgeplaatst, die een groot deel van het jaar het pand verwarmt. De ketel spring bij op koude dagen. Hiermee wordt direct fors op aardgas bespaard (circa 70%). Ook wordt de levensduur van de ketel verlengd, zodat er langer tijd is om het pand aan te passen aan volledig gasloos verwarmen (isoleren en lage temperatuur verwarming aanbrengen).

6.6 BUSINESSCASE: INFRAROOD VERWARMEN

Infraroodpanelen zijn geschikt voor niet al te hoge ruimtes, die niet continu verwarmd hoeven te worden. Een voorbeeld bij meerdere bedrijven op 't Woud is het kantoor naast de werkplaats. Bij deze bedrijven staat de eigenaar vaak zelf op de werkplaats, maar is hij ook soms op kantoor voor administratie e.d.

Het huidige gasverbruik op een dergelijk kantoor is ongeveer 750 m³ aardgas (€ 415) per jaar. Met 1 infraroodpaneel kan de ruimte voldoende worden verwarmd. Een infraroodpaneel (1000 Watt) kost ongeveer € 500. Het infraroodpaneel hoeft alleen aan te staan als er iemand aanwezig is in die ruimte, gemiddeld 15 uur per week. Een uur verwarmen kost maximaal 1 kWh (maar vaak kan na de opstart worden gedimd en dan is het verbruik lager). Verwarming staat maximaal 6 maanden per jaar aan, 15 uur per week. Dit komt neer op maximaal 360 uur per jaar. Het elektriciteitsverbruik is 360 kWh (€ 55) per jaar. De besparing is daarmee € 360 per jaar, waarmee de investering zich binnen 2 jaar terugverdient.

7 DUURZAME ELEKTRICITEIT

7.1 MOGELIJKE MAATREGELEN

Er kan nog beperkt elektriciteit worden bespaard. Daar staat tegenover dat het verbruik toeneemt als er voor elektrische alternatieven voor aardgas wordt gekozen en als er meer elektrisch wordt gereden. Om het terrein klimaatneutraal te maken, zal deze elektriciteit duurzaam moeten worden opgewekt. Grote windturbines zijn op het terrein niet mogelijk, kleine gebouwgebonden windturbines zijn duur en leveren maar weinig elektriciteit op. Dit betekent dat duurzame elektriciteit vooral opgewekt kan worden met zonnepanelen (PV). Zonnepanelen kunnen worden geplaatst op bedrijfsdaken en op overige plaatsen in de openbare ruimte.

7.1.1 Zonnepanelen op daken

Vrijwel alle daken op 't Woud zijn geschikt voor zonnepanelen. Er is veel draagvlak voor zonnepanelen bij de ondernemers. Slechts enkele daken zijn ongeschikt en zullen eerst vervangen moeten worden. Slechts een enkeling gaf aan geen zonnepanelen te willen. Enkele grote verhuurders werkten niet mee aan het onderzoek, de kans dat zij zonnepanelen gaan plaatsen is daarmee vrij klein.

Er zijn meerdere manieren om zonnepanelen te financieren.

Optie 1: zelf investeren

De meeste ondernemers willen zelf te investeren in zonnepanelen. Zij geven vrijwel allemaal aan geen interesse te hebben in een collectieve inkoop. Zij willen de eigen planning bepalen en vrije keuze voor een leverancier hebben. Hierbij hebben zij wel hulp nodig, zij geven aan dat kennis en tijd ontbreken om dit helemaal zelfstandig te organiseren. Een klimaatcoach kan deze bedrijven helpen bij het opvragen en beoordelen van offertes en bij het aanvragen van subsidies.

Optie 2: dak verhuren

Ondernemers kunnen het bedrijfsdak verhuren aan partijen die daar zonnepanelen op willen plaatsen. Zo hoeft de ondernemer zelf niet te investeren, maar wordt het dak wel benut voor duurzame energie-opwekking. De opgewekte elektriciteit gaat in dit geval naar het net, de ondernemer kan de opgewekte elektriciteit dus niet direct gebruiken. Wel heeft hij opbrengsten voor de verhuur van het dak. Als een ondernemer zijn dak verhuurt, kan hij daarna circa 15 jaar lang zelf geen zonnepanelen plaatsen voor eigen verbruik.

Een bijzondere vorm van dak verhuren is gebruik van de postcoderoosregeling. Hierbij investeren omwonenden (eventueel ook omliggende bedrijven) in zonnepanelen op een bedrijfsdak. De postcoderoosregeling is ook geschikt voor bedrijven die veel meer dakruimte hebben dan zij nodig hebben voor het eigen elektriciteitsverbruik.

Het is wenselijk om bij die bedrijven wel het hele dak vol te leggen, maar als zij de elektriciteit zelf niet kunnen gebruiken wordt dit normaal tegen een kleine vergoeding aan het net geleverd.

De investeerders krijgen in ruil daarvoor een korting op hun eigen energierekening, doordat de energiebelasting vervalt. Deze constructie is interessant voor bedrijven die zelf niet kunnen of willen investeren in zonnepanelen.

Dit is financieel niet interessant voor de dakeigenaar. Via de postcoderoosregeling kan een groot deel van het dak alsnog worden gebruikt voor opwekking van elektriciteit. De dakeigenaar ontvangt hier een vergoeding voor.

gemiddeld ongeveer een euro per paneel voor. Deze aanpak is interessant voor o.a. Moerman Meubel, Fietsplus van Oudenaarden en Rotary Equipment Service/ Rotary Trading Company. De energiecorporatie Voorne-Putten Energie kan de begeleiding van een postcoderoosregeling organiseren.

De optie van dak verhuren kan ook een kans bieden om verhuurders over de streep te trekken. Gezien de weigering tot deelname aan het onderzoek, zal het aanbod eenvoudig en financieel interessant moeten zijn. Dit betekent dat de verhuurder er zo min mogelijk voor hoeft te doen en dat deze hier nog een vergoeding voor dakhuur aan overhoudt.

Optie 3: zonnepanelen huren of leasen

Als zelf investeren niet mogelijk is, maar een ondernemer wel het eigen verbruik duurzaam wil opwekken, dan is huren of leasen van zonnepanelen een optie. De huur- of leaseprijs is meestal net iets lager dan de besparing op de energiekosten, zodat de ondernemer direct een (klein) voordeel heeft. Na circa 15 jaar worden de zonnepanelen meestal kosteloos overgedragen aan de ondernemer, zodat deze de resterende levensduur volledig profiteert van de opgewekte elektriciteit.

7.1.2 Zonnepanelen in openbare ruimte

Hoewel er voldoende ruimte op daken is om 't Woud volledig te voorzien in de elektriciteitsbehoefte, zal deze ruimte voorlopig nog niet volledig benut worden. Ook is nog onzeker of alle daken ook daadwerkelijk benut gaan worden in de praktijk. Om een snelle stap richting klimaatneutraal te maken, kunnen ook zonnepanelen binnen de openbare ruimte worden gerealiseerd. Aan het einde van de levensduur van die panelen komt de ruimte weer beschikbaar, als dan alle daken inmiddels vol liggen.

Optie 1: zonnepark

Direct naast 't Woud liggen akkers. Er is een idee voor een zonnepark van 7 MW op deze akkers. De grondeigenaar heeft interesse om de grond hiervoor te verhuren. De opgewekte elektriciteit wordt in principe aan het net geleverd, maar er zijn mogelijkheden om de ondernemers op 't Woud hierin te betrekken, zodat zij een deel van de elektriciteit kunnen afnemen. De komst van het zonnepark hangt o.a. af van vergunningverlening en de SDE+ subsidieregeling. Realisatie zal op zijn vroegst eind 2020 zijn.

Optie 2: carport met zonnepanelen

Op het parkeerterrein langs de G.J. van den Boogerdweg kan een carport gerealiseerd worden met zonnepanelen erop. Bij de carport kunnen ook enkele oplaadpunten voor elektrisch vervoer worden gerealiseerd, die met 100% groene stroom worden gevoed.

Optie 3: mobiele zonnepanelen installatie

Er bestaan mobiele zonnepanelen installaties, waarbij zonnepanelen op een 'wagen' zijn bevestigd. Het voordeel is dat de installatie zo nodig snel verplaatst kan worden, bijvoorbeeld vanwege werkzaamheden, behoefte van zonnepanelen op een andere locatie of als inmiddels alle daken zijn gevuld. Dit maakt toepassing ook mogelijk op 'lastige locaties' zoals onder hoogspanningsmasten. Andere mogelijke locaties zijn de randen van het bedrijventerrein of langs de G.J. Van den Boogerdweg nabij de begraafplaats.

7.1.3 Netbelasting

Zolang elektriciteit van zonnepanelen direct wordt verbruikt, heeft dit geen consequenties voor het elektriciteitsnet. Ook als er niet meer wordt teruggeleverd aan het net, dan er momenteel wordt afgenomen van het net zijn geen problemen met het net te verwachten. Verzwaring van aansluitingen is wel nodig als er op daken (veel) meer elektriciteit aan het net geleverd gaat worden, dan er momenteel wordt afgenomen. Zolang er op het terrein niet meer elektriciteit wordt opgewekt dan er op jaarbasis nu wordt gebruikt, kunnen de trafostations dit goed aan. Warmtepompen vormen hierin mogelijk wel een probleem, vanwege de hoge benodigde aansluitwaarden en pieken in de winterperiode. Hiervoor wordt

een nieuw trafostation mogelijk wel nodig. Vanwege dit nadeel zijn investeringen in niet-elektrische alternatieven voor aardgas (bijvoorbeeld biovergister) aan te bevelen.

Zolang er nog niet grootschalig wordt overgeschakeld op warmtepompen en er eerst vooral wordt opgewekt voor eigen verbruik, kan het net dit voorlopig nog goed aan. Dit neemt niet weg dat het belangrijk is om nu al naar oplossingen te zoeken om problemen in de toekomst te voorkomen. Er kunnen dan nu al voorbereidingen worden getroffen om in de toekomst elektriciteit op te slaan via batterijen. Hiermee kunnen direct al pieken uit het verbruik worden gehaald. Met een opslagsysteem zijn bedrijven met zonnepanelen ook goed voorbereid op de afschaffing van het salderen (waarschijnlijk in 2021): overproductie kan worden opgeslagen en wordt gebruikt op momenten dat er onvoldoende elektriciteit wordt opgewekt. Elektriciteit die niet op korte termijn kan worden gebruikt, kan ook worden verhandeld. Door dit op een slimme manier te doen, levert dit meer geld op dan reguliere teruglevering aan het net via de eigen energieleverancier.

7.2 BESPARINGSPOTENTIEEL

Als alle daken worden volgelegd, is er ruimte voor circa 5.850 zonnepanelen die samen ongeveer 1,5 miljoen kWh per jaar kunnen opwekken. Dit is meer dan het huidige elektriciteitsverbruik op 't Woud (circa 900.000 kWh). Rekening houdend met toekomstige besparingen (o.a. vervangen verlichting) en toenemend verbruik (door elektrisch verwarmen en rijden), zal uiteindelijk ongeveer 100.000 kWh per jaar duurzaam opgewekt moeten worden. Dit is haalbaar als een groot deel van de daken wordt volgelegd met zonnepanelen.

Uitgaand van alle ondernemers die op korte of langere termijn zonnepanelen zouden willen plaatsen, is er een potentieel van ongeveer 3.575 zonnepanelen, waarmee 965.000 kWh kan worden opgewekt. Hiermee kan in het huidige volledige verbruik op het terrein worden voorzien, maar nog niet het volledige toekomstige verbruik. Mogelijk vallen geïnteresseerden alsnog af, bijvoorbeeld als financiering niet rond komt, het bedrijf failliet gaat of verhuist etc.

Uitgaand van alle ondernemers die op korte termijn zonnepanelen zouden willen plaatsen, is er voor de komende 5 jaar een potentieel van ongeveer 1.700 zonnepanelen, waarmee 460.000 kWh kan worden opgewekt. Hiermee wordt in de helft van het huidige verbruik op het terrein voorzien en een uitstoot van 242 ton CO₂ per jaar voorkomen.

7.3 BUSINESSCASE: ZONNEPANELEN (ZELF INVESTEREN)

Stimular heeft voor 10 bedrijven die overwegen in de komende jaren te investeren in zonnepanelen een businesscase doorgerekend die inzicht geeft in kosten, opbrengsten, terugverdientijd en rendement. Deze businesscases kunnen later worden aangescherpt o.b.v. ontvangen offertes. Er is uitgegaan van de maximale prijzen, uitgaand van hoge kwaliteit panelen. In de praktijk zullen de businesscases waarschijnlijk gunstiger worden als scherp wordt ingekocht, aangezien prijzen ook blijven dalen.

Er is 1 bedrijf met een grootverbruikaansluiting (De Bruin Piping), deze kan gebruik maken van de SDE+subsidiereregeling. De terugverdientijd bedraagt maximaal 9 jaar.

Alle andere bedrijven hebben een kleinverbruik-aansluiting. Deze bedrijven kunnen gebruik maken van Energie Investerings Aftrek (EIA) als zij minimaal 25 kWp aan zonnepanelen plaatsen. Dit zijn meer dan 80 zonnepanelen, iets dat lang niet op alle daken mogelijk is. Dat betekent dat kleinverbruikers in veel gevallen geen gebruik kunnen maken van EIA. Afhankelijk aan de prijs die per kWh wordt betaald en de mogelijkheid tot gebruik van EIA, liggen de maximale terugverdientijden tussen de 6 en 10 jaar.

Hoewel veel ondernemers zonnepanelen willen plaatsen, geeft het merendeel aan dit niet op korte termijn te realiseren. Dit heeft meestal financiële overwegingen: er is net een grote

investering geweest of deze staat nog op de planning of ze vinden zonnepanelen nu nog te duur of de terugverdientijd te lang. Deze groep staat echter niet open voor financiële constructies zoals lease of dakverhuur. Deze ondernemers kunnen geholpen met subsidies en financieringsconstructies, waarbij ondernemers wel eigenaar worden van de zonnepanelen. Hierbij kan worden gedacht aan een groene lening met lage rente. De klimaatcoach kan ondernemers helpen bij de realisatie van de zonnepanelen.

7.4 BUSINESSCASE: ZONNEPANELEN (POSTCODEROOS)

Enkele bedrijven hebben een dak dat veel meer ruimte aan zonnepanelen biedt dan er nodig is voor het opwekken van het eigen elektriciteitsverbruik. Dit is o.a. het geval bij Moerman Meubel, Fietsplus van Oudenaarden en Rotary Equipment Service/ Rotary Trading Company. Meer zonnepanelen plaatsen dan nodig voor eigen verbruik is financieel niet interessant, dit levert slechts een kleine terugleververgoeding op. Voor deze daken is de Postcoderoosregeling een geschikte methode om te zorgen dat het dakoppervlak toch maximaal wordt benut voor het plaatsen van zonnepanelen. Energiecorporatie Voorne-Putten Energie (VPE) kan ondersteuning bieden.

Bij de Postcoderoosregeling investeren omwonenden (eventueel ook omliggende bedrijven) via een energiecorporatie in zonnepanelen op een bedrijfsdak. Zij kopen 'zonnepaneeldelen' van circa € 300 per stuk.

De opgewekte elektriciteit wordt aan het net geleverd, daar ontvangt de corporatie de terugleververgoeding voor. Daarnaast krijgen de investeerders een korting op hun energierekening, doordat de energiebelasting op elektriciteit komt te vervallen (korting hangt af van aantal panelen waarin is geïnvesteerd en kan oplopen tot 100%). De investeerders verdienen de investering binnen 10 jaar terug. De looptijd is 15 jaar, waardoor de investeerder dus een rendement behaalt op de investering. Daarna vervalt de korting op de energiebelasting.

De dakeigenaar ontvangt een kleine vergoeding voor de verhuur van het dak. De bijdrage is gemiddeld € 1 tot € 5 per paneel per jaar. Bij een hoge bijdrage per paneel per jaar blijven de zonnepanelen na 15 jaar van de corporatie, bij een lage vergoeding per paneel worden de panelen na 15 jaar vaak (kosteloos) overgedragen aan de dakeigenaar, zodat deze daarna nog een kleine opbrengst heeft uit de levering aan het net. Welke vorm wordt gekozen, hangt af van de wensen van de ondernemer.

De postcoderoosregeling kan ook een kans bieden om verhuurders over de streep te trekken. Gezien de weigering tot deelname aan het onderzoek, zal het aanbod eenvoudig en financieel interessant moeten zijn. Dit betekent dat de verhuurder er zo min mogelijk voor hoeft te doen en dat deze hier nog een vergoeding voor dakhuur aan overhoudt.

7.5 BUSINESSCASE: ZONNEPANELEN (LEASE)

Leaseconstructies worden voornamelijk aangeboden aan woningeigenaren en aan bedrijven met een grootverbruikaansluiting (gebruik van SDE+). Weinig aanbieders hebben een aanbod gericht op de kleinzakelijke gebruiker, terwijl juist daar behoefte ligt aan een huur- of leaseconstructie. Uiteindelijk is een bedrijf gevonden die wel een constructie hiervoor aanbiedt. Deze werkt de constructie momenteel uit voor 2 bedrijven op 't Woud. Daarna kan deze worden doorvertaald voor overige geïnteresseerden.

7.6 BUSINESSCASE: ZONNEPANELEN OPENBARE RUIMTE

Er zijn 3 opties voor zonnepanelen in openbare ruimte. Voor het zonnepark wordt een separate businesscase gemaakt door de potentiële ontwikkelaar. De andere 2 opties zijn onderstaand uitgewerkt.

Carport met zonnepanelen

Een carport met circa 400 zonnepanelen kost grofweg € 200.000. Daar komt nog circa € 2.500 per laadpunt voor elektrische voertuigen bovenop. Een carport levert meer dan 100.000 kWh per jaar op, zodat ongeveer een tiende van het totale verbruik op 't Woud wordt opgewekt. Aangezien de elektriciteit vooralsnog grotendeels aan het net zal worden geleverd tegen lage tarieven, is een optie waarbij een ondernemer of gemeente zelf investeert niet rendabel. De financiering kan daarom het beste worden georganiseerd via de postcoderegeling, waarbij omwonenden en bedrijven op het terrein mee kunnen investeren en korting krijgen op de eigen energiebelasting. In Nissewaard wordt op deze wijze een carport met zonnepanelen opgezet. De ontwikkeling in Nissewaard wordt gevolgd en zo mogelijk daarna vertaald naar de mogelijkheden op 't Woud.

Mobiele zonnepanelen installatie

Een installatie bestaat uit 40 zonnepanelen, die samen meer dan 10.000 kWh per jaar opleveren. De installatie kost € 15.000 tot € 20.000. De installatie kan worden gefinancierd door een ondernemers met onvoldoende ruimte op het eigen dak, of ingevuld via de postcoderegeling.

7.7 BUSINESSCASE: OPSLAG ZONNE-ENERGIE

Een batterij met een capaciteit van 250 kW is een container van circa 3 meter lang. De kosten bedragen circa € 150.000. Voor grotere systemen (1 MW) lopen kosten op tot € 600.000. Deze investering is op korte termijn niet realistisch, maar wordt interessant op het moment dat steeds meer bedrijven de dak volledig vol leggen en daarmee meer produceren dan direct kan worden gebruikt.

8 DUURZAME MOBILITEIT

8.1 MOGELIJKE MAATREGELEN

De focus van het onderzoek lag op energiebesparing en opwekking van duurzame energie. Mobiliteit is meegenomen in de gesprekken bij bedrijven, omdat een klimaatneutraal terrein alleen kan worden bereikt als ook het vervoer verduurzaamd wordt. Er zijn geen gegevens verzameld over het huidige brandstofverbruik door de bedrijven, er is alleen gesproken over oplossingen. Er zijn meerdere soorten vervoer:

1. Zakelijk verkeer. Met name de dienstverlenende bedrijven hebben veel zakelijk verkeer. Zij kunnen zelf stappen zetten door te kiezen voor schone en zuinige voertuigen, meerdere bedrijven zien kansen om op termijn elektrisch te rijden. De meeste bedrijven werken vooral in de regio, waardoor elektrisch rijden goed mogelijk is. Door te laden op groene stroom (bij voorkeur eigen zonnepanelen) wordt dan klimaatneutraal gereden.
2. Woon-werkverkeer. Medewerkers wonen vaak in de omgeving. Het merendeel komt wel met de auto naar het werk. De meeste ondernemers zien weinig kansen om medewerkers te motiveren anders naar het werk te komen.
3. Bezoekersverkeer en leveranciers. Een groot deel van de vervoersstromen op het terrein is afkomstig van bezoekers (bijvoorbeeld mensen die meubelen ophalen bij Moerman en mensen die langs de garage gaan met hun auto) en van toeleveranciers (vrachtwagens). De bedrijven op het terrein hebben weinig mogelijkheden om dit vervoer te beïnvloeden.

Stimular signaleert de volgende kansen om collectief te werken aan duurzame mobiliteit.

Optie 1: oplaadpunten elektrisch vervoer

De meeste bedrijven hebben een klein wagenpark. Het is niet nodig om bij ieder individueel bedrijf een oplaadpunt voor elektrische voertuigen te plaatsen. Er kunnen op enkele centrale punten oplaadpunten worden gerealiseerd, waar bedrijven (tegen betaling) elektrische voertuigen kunnen opladen. Onder andere het huidige parkeerterrein zou hiervoor in aanmerking komen. Deze kan deels worden overkapt met een carport met zonnepanelen, zodat de laadpalen 100% groene stroom leveren.

Optie 2: gezamenlijke training Het Nieuwe Rijden

Met zuinig rijgedrag kan 5 tot 10% worden bespaard op het brandstofverbruik. Er kan een gezamenlijke training Het Nieuwe Rijden worden georganiseerd. Een instructeur vertelt over de belangrijkste tips om zuiniger te rijden en gaat dan met de deelnemers op pad zodat zij kunnen oefenen. Bedrijven en hun medewerkers worden via een folder uitgenodigd om zich aan te melden voor de training.

Optie 3: controle op bandenspanning

Ruim de helft van alle auto's rijdt met banden met onderspanning. Rijden met de juiste bandenspanning is veiliger en bespaart 2 tot 5% op het brandstofverbruik. Er zijn meerdere garages op het terrein aanwezig, die allemaal kunnen helpen bij het op spanning houden van de banden. Er wordt een folder verspreid over het belang van de juiste bandenspanning en een aanbod om regulier de bandenspanning op orde te brengen bij de deelnemende garages. De folder kan gecombineerd worden met de folder over het Nieuwe Rijden.

Optie 4: promotie (elektrische) fiets voor woon-werkverkeer

Veel medewerkers wonen in de omgeving, maar komen met de auto naar het werk. Fietsen is gezond, duurzaam en soms zelfs sneller. Dit laatste geldt zeker als de elektrische fiets worden gebruikt. Op 't Woud zit een fietsenhandel (Fietsplus Van Oudenaarden). Een optie is om samen met deze fietsenhandel een actie op te zetten om de (elektrische) fiets onder de aandacht te brengen bij werknemers op 't Woud. Dit kan d.m.v. een kortingsactie, door het organiseren van een testdag en door het uitlenen van een fiets voor proefritten voor de woon-werkreis.

Voor de mobiliteitsopties zijn geen besparingspotentieel en businesscases uitgewerkt.

9 AANBEVELINGEN ALGEMEEN

Stimular doet de volgende aanbevelingen, ter ondersteuning en ter aanvulling op de maatregelen uit de voorgaande maatregelen.

1. De mogelijke maatregelen zijn in beeld. Doel is om deze vervolgens ook uitgevoerd te krijgen. Veel ondernemers gaven aan hier weinig tijd voor te hebben en ook te beperkte kennis om goede keuzes te kunnen maken. Het risico is dat er, ondanks het enthousiasme, na het uitgevoerde onderzoek, uiteindelijk toch weinig maatregelen worden uitgevoerd. Stimular adviseert daarom een klimaatcoach aan te stellen, die bedrijven helpt om maatregelen gerealiseerd te krijgen. Deze hulp kan bestaan uit sparren over de uitvoering, offertes opvragen en beoordelen, subsidies aanvragen, collectieven opzetten e.d. De klimaatcoach jaagt bedrijven aan om de businesscases uit te voeren en daadwerkelijk stappen richting klimaatneutraal ondernemen te zetten.
2. Hoewel ondernemers op 't Woud weinig behoefte hebben aan samenwerking, kan een vorm van parkmanagement of BIZ toch wenselijk zijn. De meeste bedrijven op 't Woud zijn klein en kunnen geen tijd vrijmaken voor andere dingen dan de eigen bedrijfsvoering. Deze blijkt op het eigen bedrijf kan op termijn ten koste gaan van de kwaliteit van het terrein. De inzet van een klimaatcoach is een eerste stap op weg naar samenwerking op het terrein, mogelijk opent dit de deuren voor een bredere vorm van samenwerking via een BIZ. Een tweede aanleiding voor samenwerking kan glasvezel zijn: diverse ondernemers investeren hier nu zelf in, anderen geven aan behoefte te hebben aan glasvezel, maar dit zelf niet te kunnen oppakken.
3. Enkele potentiële maatregelen konden niet volledig worden uitgewerkt binnen dit onderzoek. Hier is aanvullend onderzoek voor nodig. Stimular adviseert deze onderzoeken op korte termijn uit te voeren, om de voortgang erin te houden.
4. Een knelpunt in het onderzoek waren de huurpanden. De gebruikers kunnen zelf het pand nauwelijks verduurzamen, de verhuurders zitten veelal elders en waren niet bereid om aan het onderzoek mee te werken. Stimular adviseert een aanpak te ontwikkelen waarbij de panden van verhuurders alsnog verduurzaamd kunnen worden. Hiervoor zal een concreet aanbod aan deze verhuurders nodig zijn. Mogelijk zijn zij dan wel beried om daar over in gesprek te gaan.
5. Dit onderzoek richtte zich op het tegen gaan van klimaatverandering. Klimaatverandering is niet volledig tegen te gaan en het is dan ook van belang om het terrein klimaatbestendig te maken, waarbij ook direct de biodiversiteit verbeterd kan worden. Het huidige terrein heeft weinig groen en weinig mogelijkheden voor waterberging. Stimular adviseert om na te gaan hoe het terrein klimaatbestendig en biodivers gemaakt kan worden.

BIJLAGE 1: BEDRIJVEN 'T WOULD

Bedrijf	Adres	Medewerking onderzoek
De Bruin Piping Construction B.V.	'T Woud 1	Ja
Diverse bedrijven	T Woud 1A tm 1E	Ja, via verhuurder De Bruin
Ravebo B.V.	'T Woud 2	Ja
Automobiel- en Garagebedrijf Boekestijn	'T Woud 3	Ja
MBL-Holland B.V.	T Woud 3A + 5	Ja
Van Oudenaarden (FietsPlus)	T Woud 4	Ja
Autotheatro (Bas van Rij beheer bv)	'T Woud 6	Nee, bedrijf stopt binnen enkele jaren
Automobielbedrijf Gebr. Groenberg	'T Woud 8	Nee, geen interesse
Portas Innovatie Service	'T Woud 9	Ja
Aannemingsbedrijf Ro-Ad	'T Woud 11	nooit te bereiken
Rotary Equipment Service B.V.	'T Woud 12	Ja
Diverse bedrijven	T Woud 13	Nee, verhuurder wil niet meewerken
Garage Vink	'T Woud 14	Ja
Recent verkocht, woning met werkplaats	'T Woud 15	Nee, nooit te bereiken
Revin Bv	'T Woud 16	Ja
Maxum Megastore	T Woud 17	Nee, geen interesse
Alphatrans B.V.	'T Woud 17A	Nee, hoofdkantoor wil niet meewerken
Autobedrijf Jos Enthoven	'T Woud 18	Ja
Reijtenbagh & Van Leth	'T Woud 19	Ja
Diverse bedrijven	T Woud 21-31	Nee, verhuurder wil niet meewerken
Zehua Towers	T Woud 22	Nee, verhuurder wil niet meewerken
B.O.K.S	'T Woud 24A	Ja
RVE Verspreidingen V.O.F.	'T Woud 24B	Ja
Installatiebedrijf Hoogenboom	'T Woud 26	Ja
Rotary Trading Company	'T Woud 28	Ja
JIM Exclusieve Catering	'T Woud 35	Ja
Diverse bedrijven	'T Woud 35B	Nee, verhuurder wil niet meewerken
Industrial Maintenance Solutions	T Woud 37	Nee, verhuurder wil niet meewerken
Noordzij Brielle B.V.	'T Woud 45	Ja
Mo-Events	'T Woud 45b	Ja
Te koop	T Woud 49	Ja
Wolff and Company B.V.	'T Woud 49D	Ja
Moerman Meubel	'T Woud 51	Ja
Stadsverf Brielle	'T Woud 53	Ja
Autobedrijf Van Eendenburg	'T Woud 55	Ja
Te koop	'T Woud 57	Ja
ST-Cleaning B.V.	'T Woud 59	Nee, verhuurder wil niet meewerken

Subsidie Aanvraag

Postadres
 Provincie Zuid-Holland
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag
 T 070 - 441 6611
subsidies@pzh.nl

Datum
 vrijdag 19 oktober 2018

Bijlagen (incl. deze samenvatting)
 8

Hieronder vindt u de samenvatting van het door u ingevulde formulier.

Subsidie Aanvraag

Vraagt u deze subsidie aan als particulier of namens een organisatie?

Organisatie

Subsidieregeling:

Planvorming Bedrijventerreinen

Is de begunstigde in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?

Ja

Gemachtigde

Doet u de aanvraag namens een particulier of namens een (de eigen) organisatie?

Organisatie

Gegevens gemachtigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Vestigingsnummer:
 Achternaam :
 Voorletters :
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

**Stichting Stimular
 stichting
 41133987**

**Engelen
 A.E
 Directeur
 0102382828
 a.vanengelen@stimular.nl**

Correspondentieadres

Postcode:
 Huisnummer:
 Straatnaam:
 Plaats:
 Bent u ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

**3011HE
 177
 Botersloot
 Rotterdam
 Nee**

Gegevens begunstigde

Naam organisatie:
 Rechtsvorm:
 Inschrijvingsnummer KvK:
 Achternaam van contactpersoon:
 Voorletters van contactpersoon:
 Functie contactpersoon:
 Telefoonnummer:
 Emailadres:

**Gemeente Brielle
 gemeente
 51392380**

art 5 1-2e
 art 5 1-2e **smedewerker**
 art 5 1-2e **brielle.nl**

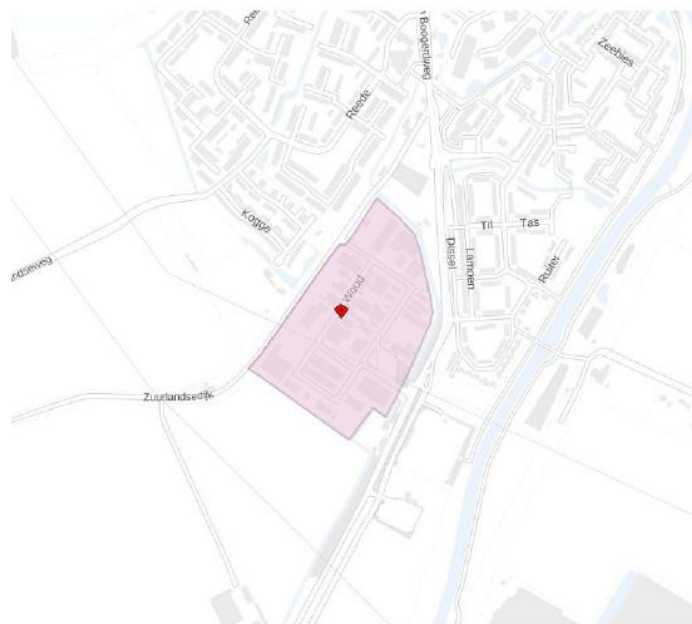
Correspondentieadres

Postcode: **3231AP**

Huisnummer:	101
Straatnaam:	Postbus
Plaats:	Brielle
Is dit tevens het bezoekadres?	Nee
Postcode:	3231AP
Huisnummer:	36
Straatnaam:	Slagveld
Plaats:	Brielle
IBAN nummer:	NL71BNGH0285001469
Tenaamstelling rekening:	Het college van B&W van de gemeente Brielle
Algemene projectgegevens	
Betreft uw aanvraag een project of boekjaarsubsidie?	Project
Naam project:	Klimaatcoach Industrierrein 't Woud
Startdatum:	3-12-2018
Einddatum:	31-12-2019
Subsidiebedrag (€):	€ 10.000,00
Bijlagen	
Toegevoegde bijlage(n)	Aanvraagformulier Projectsubsidie Planvorming Bedrijventerreinen versie okt 2018.pdf, ondertekend aanvraagform en machtiging Woud.pdf, Concept rapportage Industrierrein t Woud op weg naar klimaatneutraal.pdf, Projectplan Klimaatcoach Industrierrein 't Woud.docx, Offerte Klimaatcoach Industrierrein 't Woud.pdf, committmentbrieven t Woud.pdf, t Woud op de kaart.docx
Ik geef toestemming dat mijn e-mailadres gebruikt wordt voor correspondentie over deze aanvraag.	Ja
Alle gegevens zijn correct en volledig ingevuld.	Akkoord
Heeft u nog vragen? U vindt een toelichting op onze website: www.zuid-holland.nl .	

Stimular →*De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen*

Offerte Klimaatcoach

Rotterdam, september 2018

Oprichtgever

Gemeente Brielle

art 5 1-2e

Postbus 101

3230 AC BRIELLE

t art 5 1-2e

e art 5 1-2e [bri_elle.nl](http://brielle.nl)

Uw adviseur

Stichting Stimular

art 5 1-2e

Botersloot 177

3011 HE Rotterdam

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor MKB-bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

I N H O U D S O P G A V E

1	INLEIDING	5
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
3	DOEL	5
4	ONDERZOEKSVRAGEN	5
5	BEOOGDE RESULTATEN	6
6	WERKWIJZE	6
7	PLANNING.....	7
8	BEGROTING.....	7

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren. In 2018 zijn businesscases opgesteld om Industrierrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal te brengen. Een belangrijke conclusie was dat ondernemers open staan om klimaatneutraal te werken, maar dat zij mede door 'de waan van de dag' niet snel tot uitvoering overgaan. Het onderwerp moet blijvend geagendeerd worden bij de ondernemers en dat zij hebben hulp nodig om de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd te krijgen. De gemeente Brielle heeft Stimular gevraagd offerte uit te brengen om de rol van klimaatcoach te vervullen, die de bedrijven aan blijft jagen om aan de slag te gaan en hen helpt bij de uitvoering van maatregelen.

2 LOCATIEBESCHRIJVING

Industrierrein 't Woud is een kleinschalig industrierrein van 6,3 hectare aan de rand van het vestingstadje Brielle. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd. Samen bieden zij ongeveer 300 arbeidsplaatsen. Bedrijven zijn voornamelijk dienstverlenende bedrijven (installateurs, metaalbewerking, autobedrijven, catering e.d). Veel panden zijn eigendom van de ondernemers zelf, enkele panden zijn in bezit van verhuurders die veelal niet op het terrein zijn gevestigd. Ook staan er panden te koop.

3 DOEL

Doel van het project is om een klimaatcoach aan te stellen die bedrijven op 't Woud aan gaat jagen, zodat zij de opgestelde businesscases ook daadwerkelijk gaan uitvoeren. Ondernemers krijgen daarbij praktische hulp aangeboden, die drempels wegneemt. Een tweede doel is om op het terrein met een aantal bedrijven een grote stap richting klimaatneutraal te zetten, om zichtbaar te maken dat dit mogelijk is. Hiermee worden zij een goed voorbeeld en ambassadeur richting de overige bedrijven op het terrein.

4 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Welke belemmeringen hebben bedrijven nog om over te gaan tot uitvoeren van maatregelen?
2. Hoe kunnen ondernemers maximaal worden ontzorgd zodat zij maatregelen daadwerkelijk uit gaan voeren?
3. Enkele panden stonden te koop ten tijde van het eerdere onderzoek. Zijn de panden inmiddels verkocht en willen de nieuwe eigenaren ook aan de slag met klimaatneutrale bedrijfsvoering?
4. Hoe kunnen we verhuurders, zonder enige binding met het terrein, toch meekrijgen in de verduurzamingsslag van het terrein?
5. Wat zijn de ervaringen van ondernemers op 't Woud die stappen zetten richting klimaatneutraal, wat kan daarvan worden geleerd en hoe kan dit verder worden uitgerold over het terrein?

5 B E O O G D E R E S U L T A T E N

Het project levert de volgende resultaten:

1. Bedrijven die concrete stappen zetten met energiebesparing en opwekking van duurzame energie
2. Uitgewerkte casussen van ondernemers die (vrijwel) klimaatneutraal zijn geworden
3. Eindrapport met overzicht uitgevoerde werkzaamheden door de klimaatcoach, behaalde resultaten, casussen en adviezen voor gemeenten en ondernemersverenigingen die ook een klimaatcoach willen inzetten (succes- en faalfactoren).

6 W E R K W I J Z E

De werkzaamheden worden uitgevoerd door Stichting Stimular.

De activiteiten bestaan uit:

1. Nabellen van alle eerder bezochte bedrijven. Het volgende wordt besproken:
 - Zijn sinds het laatste bezoek maatregelen uitgevoerd, zo ja welke?
 - Welke maatregelen wil de ondernemer komend jaar uitvoeren en is daar hulp bij nodig?
 - Zij er maatregelen die de ondernemer voorlopig niet oppakt en waarom niet? Kan de klimaatcoach hier hulp bieden zodat de maatregelen alsnog tot uitvoering kunnen komen?
 - Wil de ondernemer aansluiten bij 1 van de collectieve maatregelen?
 - Heeft de ondernemer nog vragen n.a.v. de businesscases of andere vragen t.a.v. klimaatneutraal / duurzaam ondernemen?
 - Zal de klimaatcoach namens het bedrijf offertes opvragen, zo ja, voor welke maatregelen?
 - Is er behoefte aan een bezoek van de klimaatcoach om knelpunten of dilemma's te bespreken of om samen de te volgen stappen verder door te spreken?
2. Bezoeken van bedrijven:
 - Eerste bezoek om vervolgstappen te bespreken
 - Volgend bezoek: bespreken ontvangen offertes (indien gewenst)
 - Volgend bezoek: bespreken van weer een volgende stap nadat eerdere maatregelen in gang zijn gezet
 - Bezoeken van bedrijven die eerder niet deelnamen (nieuwe eigenaren panden, bedrijven die nu toch interesse hebben om te verduurzamen).
3. Hulp bieden bij voorbereiden uitvoering maatregelen. Dit kan van alles zijn, maar in ieder geval:
 - Offertes opvragen en/of beoordelen
 - Contracten bespreken
 - Subsidies aanvragen
 - Overleg met meerdere partijen t.b.v. uitvoeren van collectieve maatregelen
 - Organiseren van bijeenkomsten voor ondernemers over collectieve maatregelen.
4. Aanvullend onderzoek naar collectieve maatregelen rondom duurzame warmte:
 - Verdere doorrekening van opties zoals biovergister, WKO e.d
 - Offertes opvragen, plan verder uitwerken.
5. Opstellen eindrapport:
 - Overzicht uitgevoerde werkzaamheden door de klimaatcoach
 - Behaalde resultaten (aantal bedrijven dat grote stappen heeft gezet, aantal geplaatste zonnepanelen, aantal vervangen lampen, aantal warmtepompen etc)
 - Uitgewerkte casussen
 - Adviezen voor gemeenten en ondernemersverenigingen die ook een klimaatcoach willen inzetten (succes- en faalfactoren).

7 PLANNING

Het onderzoek start binnen 4 weken na toekenning van subsidie door de provincie Zuid-Holland. De verwachting is dat dit eind 2018 zal zijn. Er wordt dan gestart met stap 1. De bedrijven worden in het eerste kwartaal van 2019 een eerste keer bezocht. De verdere stappen zijn doorlopend verspreid in de tijd, we sluiten daarbij aan bij wensen van de ondernemer (op een rustiger moment, op een natuurlijk moment etc). Om aan te kunnen sluiten op geschikte momenten voor ondernemers en daarmee zoveel mogelijk concrete resultaten te behalen, zal de Klimaatcoach tot eind 2019 beschikbaar zijn. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2020 wordt het definitieve eindrapport opgeleverd.

8 BEGROTING

De tijdsbesteding en kosten van Stimular zijn weergegeven in de volgende begroting.

	Activiteit	Uren	Uurtarief (€)	Kosten (€)
1	Nabellen bedrijven	art 5 1-1c	art 5 1-1c	art 5 1-1c
2	Bezoeken bedrijven			
3	Hulp bij uitvoeren maatregelen			
4	Aanvullend onderzoek collectief			
5	Opstellen eindrapport			
	TOTAAL			15.000

Opgenomen kosten zijn exclusief btw. Stimular brengt btw wel in rekening bij de gemeente. De gemeente kan btw verrekenen.

Aanvraagformulier Projectsubsidie Planvorming Bedrijventerreinen

Let op: na opslaan van het document zijn de in te vullen velden niet meer te bewerken.

A Algemeen

Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	51392380
Naam organisatie	:	Gemeente Brielle
Rechtsvorm	:	overheid
Naam en voorletters contactpersoon	:	art.5.1-2e
Functie	:	milieubeleidsmedewerker
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e
Mobiel nummer	:	
E-mailadres	:	art.5.1-2e @brielle.nl
Bezoekadres	:	Slagveld 36, 3231 AP Brielle
Correspondentieadres	:	Postbus 101
Postcode en plaats	:	3230 AC Brielle
Rekeningnummer IBAN	:	NL71 BNGH 02850.01.469 BICcode : BNGHNL2G
Tenaamstelling rekening	:	Het college van B&W van de gemeente Brielle
Wordt de aanvrager in het kader van deze aanvraag vertegenwoordigd door een gemachtigde?	:	☒ Ja / ☐ Nee
Naam project	:	Klimaatcoach Industrierrein 't Woud
Tijdvak activiteiten	:	03-12-2018 tot 31-12-2019
Gevraagd subsidiebedrag	:	10.000,00

Een subsidieaanvraag van minder dan € 1.000,- wordt geweigerd.

Het ingevulde aanvraagformulier met bijlagen kunt u toesturen naar:
 Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
 t.a.v. Bureau Subsidies
 Postbus 90602
 2509 LP Den Haag

B Projectgegevens

B.1 Gegevens bedrijventerrein

Naam bedrijventerrein : Industrierrein 't Woud

Gemeente waarin dit bedrijventerrein ligt : Brielle

Ligt het bedrijventerrein waarop de activiteit betrekking heeft in provincie Zuid-Holland? Ja / Nee

Actueel bestemmingsplan (naam) : Bestemmingsplan 't Woud

Status bestemmingsplan : Vastgesteld op 11 juni 2013

Grootte bedrijventerrein in ha (netto) : 6,3 ha

Is er op het bedrijventerrein een ondernemersvereniging dan wel een stichting als bedoeld in artikel 7 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones actief? Ja / Nee

Naam en adres/webgegevens van de ondernemersvereniging of stichting :

Is er een (vorm van) parkmanagement aanwezig? Ja / Nee

Licht toe :

Is ten behoeve van het bedrijventerrein waarop de aanvraag betrekking heeft, reeds een subsidie op grond van een in dezelfde aanvraagperiode ingediende aanvraag op grond van deze regeling verleend? Ja / Nee

Licht toe :

Is ten behoeve van het betreffende bedrijventerrein voor een soortgelijke activiteit in de afgelopen 3 jaren voorafgaand aan de aanvraag reeds subsidie op grond van deze regeling dan wel op grond van paragraaf 2 van de Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen en greenportlocaties Zuid-Holland verleend? Ja / Nee

Licht toe : Er is wel een eerdere aanvraag gedaan en toegekend.

Project is (vrijwel) afgerond. Deze aanvraag betreft een vervolg op het eerdere project.

De activiteit is van een andere aard dan het voorgaande project.

B.2. Gegevens Project

Het project heeft betrekking op (aankruisen wat van toepassing is):

- A. Het opstellen van een meerjarenprogramma voor het opstarten en verder ontwikkelen van een ondernemersvereniging.
- B. Het uitvoeren van een oriënterend vooronderzoek, gericht op het doen van een in voldoende mate ondersteund verzoek aan een gemeente tot het vaststellen van een verordening als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones.
- C. het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek of het maken van een businesscase voor:
- 1° energiebesparing bij bedrijven op het bedrijventerrein;
 - 2° het opwekken van duurzame energie op het bedrijventerrein;
 - 3° de aanleg van een collectief glasvezelnet op het bedrijventerrein;
 - 4° collectieve camerabeveiliging op het bedrijventerrein;
 - 5° het verbeteren van de verkeersveiligheid en/of de parkeermogelijkheden op het bedrijventerrein;
 - 6° collectief woon- werkverkeer voor op het bedrijventerrein werkzame werknemers;
- Nummer: 2 (invullen keuze uit 1 tot en met 6)
- D. het door een gebiedsmanager laten maken van een analyse van kansen en verbeterpunten voor het bedrijventerrein op het gebied van kwaliteit en verduurzaming

Beoogd resultaat van het project : 1. Bedrijven die concrete stappen zetten met energiebesparing en opwekking van duurzame energie

2. Uitgewerkte casussen van ondernemers die (vrijwel) klimaatneutraal zijn geworden

3. Eindrapport met overzicht uitgevoerde werkzaamheden door de klimaatcoach, behaalde resultaten, casussen en adviezen voor gemeenten en ondernemersverenigingen die ook een klimaatcoach willen inzetten (succes- en faalfactoren).

Welke andere partijen, behalve de aanvrager, ondersteunen het project?

Bedrijven zijn niet verenigd. Wel hebben 6 bedrijven via een commitmentbrief aangegeven de aanvraag te ondersteunen. Het betreft: Vakgarage Jos Enthoven, Revin Brielle, Hoogenboom Brielle, Fietsplus van Oudenaarden, Automobiel- en garagebedrijf Boekestijn

C Financiën

Kunt u de BTW op dit project verrekenen of de BTW compenseren? Ja Nee Gedeeltelijk

Indien nee of gedeeltelijk, toelichting:

Begrote totale projectkosten incl. BTW : excl. BTW : 15.000,00

Indien u de BTW voor dit project wel kunt compenseren of verrekenen, is de BTW niet-subsidiabel. U vraagt de subsidie dan exclusief BTW aan. Kunt u de BTW voor dit project niet compenseren of verrekenen, dan is de BTW wel subsidiabel. U vraagt de subsidie dan inclusief BTW aan.

D Verplichte bijlagen

NB: zorg ervoor dat uw aanvraag volledig is! Subsidie wordt verdeeld op volgorde van datum van binnenkomst van de subsidieaanvragen, waarbij de datum waarop de subsidieaanvraag volledig is, geldt als datum van binnenkomst!

1. Projectplan. Het activiteitenplan omvat een overzicht van de uit te voeren activiteiten en de te beantwoorden onderzoeksvragen waarvoor subsidie wordt gevraagd en de daarmee nagestreefde doelstellingen

Geef in het projectplan aan wat de verschillende uit te voeren activiteiten zijn en de te beantwoorden onderzoeksvragen zijn van de door u uit te voeren activiteit als aangekruist bij vraag B2. Laat deze onderzoeksvragen aansluiten bij de in de begroting genoemde kosten.

U vindt een format projectplan op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

2. Sluitende begroting met onderbouwing. Bij de aanvraag wordt een sluitende projectbegroting ingediend op basis waarvan de subsidiehoogte kan worden bepaald. Met 'sluitend' wordt bedoeld dat de begroting wordt voorzien van een financieringsplan waaruit kan worden opgemaakt op welke wijze en door wie de kosten van het project worden gedekt. Hierbij dient de eigen bijdrage van de aanvrager te worden vermeld alsmede het totaal gevraagde subsidiebedrag, zodat het financieringsplan uitkomt op 100% dekking van de totale projectkosten. Zorg ervoor dat de in deze begroting genoemde kosten aansluiten bij de in het projectplan genoemde activiteiten en te beantwoorden onderzoeksvragen. De begroting dient te worden onderbouwd. Als er voor de onderbouwing offertes, bestekken of prijsopgaven beschikbaar zijn, dienen deze te worden meegestuurd. U vindt een format van een begroting op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen.

Let op: Voor subsidie komen uitsluitend de kosten voor de inhuur van derden voor het verrichten de bij vraag B2 genoemde activiteiten voor subsidie in aanmerking, zulks voor zover deze noodzakelijk en adequaat zijn in relatie tot het doel van deze activiteiten. Investeringskosten en kosten van uitvoering van maatregelen voor het in stand houden en verhogen van de kwaliteit en duurzaamheid van een bedrijventerrein komen niet voor subsidie op grond van deze regeling in aanmerking.

De hoogte van de subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 35.000,-.

Als de subsidiabele kosten maximaal € 10.000,- bedragen, bedraagt de hoogte van de subsidie 90% van de subsidiabele kosten.

3. Een kaartje van het bedrijventerrein in zijn omgeving, waaruit duidelijk blijkt waar het bedrijventerrein ligt en hoe groot het is. U kunt hiervoor gebruik maken van bijvoorbeeld www.ruimtelijkeplannen.nl of <http://pzh.eyelocus.com>
4. Een schriftelijke verklaring van elke partij die het project ondersteunt, minimaal bestaande uit:
 - A. als de subsidie wordt aangevraagd door een ondernemersvereniging of een stichting: een commitmentbrief van de gemeente waarin het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, ligt en vijf commitmentbrieven van op dat bedrijventerrein gevestigde ondernemers die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen; of
 - B. als de subsidie aangevraagd wordt door de gemeente waarin het bedrijventerrein ligt: een commitmentbrief van de ondernemersvereniging en stichting en vijf commitmentbrieven van ondernemers die op het bedrijventerrein, ten behoeve waarvan de subsidie wordt aangevraagd, zijn gevestigd en die niet in het bestuur van voornoemde vereniging of stichting zetelen.

U vindt een voorbeeldcommitmentbrief op www.zuid-holland.nl/subsidies onder Planvorming Bedrijventerreinen. Indien ondernemers met meerdere ondernemingen op een bedrijventerrein zijn gevestigd of tussen meerdere op een bedrijventerrein gevestigde ondernemingen van verschillende ondernemers een economische dan wel organisatorische samenhang bestaat, telt maximaal één al dan niet gezamenlijke commitmentbrief van deze ondernemers mee.
5. De meest recente versie van een afschrift van de statuten of oprichtingsakte van de ondernemersvereniging of stichting.
Deze dient u bij te voegen, tenzij deze al in bezit is van de provincie of de aanvrager van de subsidie een gemeente is.
6. Laatste opgemaakte jaarrekening/ financieel verslag en verklaring accountant.
Deze dient u bij te voegen indien u, voorafgaande aan het subsidiejaar, geen subsidie hebt aangevraagd bij de provincie. Niet van toepassing voor gemeenten.
7. Uittreksel van het KvK, maximaal 2 jaar oud.
Niet van toepassing voor gemeenten.
8. Machtiging (indien van toepassing, zie onderdeel M)

E Ondertekening

Ondergetekende verklaart:

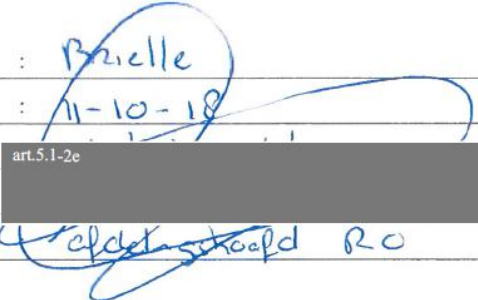
- Alle gegevens in het aanvraagformulier en de bijlagen naar waarheid en beste weten te hebben verstrekt;
- Niet in surseance van betaling of in staat van faillissement te zijn;
- Dat niet de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen op hem/haar van toepassing is verklaard of dat daartoe een verzoek bij de rechtbank is ingediend;
- Zich bereid alle gewenste informatie te verschaffen aan de functionarissen die door de subsidieverstrekker daartoe aangewezen zijn en mee te zullen werken aan controles;
- De Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 en de subsidieregeling Planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017 te hebben gelezen
- Bevoegd te zijn tot het indienen van de subsidieaanvraag;
- Ermee akkoord te gaan dat persoonsgegevens kunnen worden geregistreerd ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies.*

* De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geeft u bij registratie van uw gegevens het recht op inzage. Dit houdt in dat u kunt opvragen welke gegevens er van u zijn geregistreerd en voor welke doeleinden die gegevens worden gebruikt. Algemene informatie over de Wbp en het aanvragen van de brochure Handleiding Wet bescherming persoonsgegevens kunt u vinden op de algemene website van de Rijksoverheid of krijgen via de infolijn van de Rijksoverheid, telefoonnummer 1400 (lokaal tarief).

Plaats : Briele

Datum : 11-10-18

Naam : art.5.1-2e

Handtekening :

Functie : ~~Welderschap~~ RO

Optioneel ondergetekende 2 :

Plaats : _____

Datum : _____

Naam : _____

Handtekening : _____

Functie : _____

Optioneel ondergetekende 3 :

Plaats : _____

Datum : _____

Naam : _____

Handtekening : _____

Functie : _____

M Machtiging

Indien u een andere organisatie of persoon wilt machtigen, dient u onderstaande machtiging in te vullen. Deze dient door beide partijen te worden ondertekend.

Rechtsvorm	:	Stichting
Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	:	41133987
Burgerservicenummer (indien de gemachtigde een particulier is)	:	
Naam organisatie	:	Stichting Stimular
Naam en voorletters contactpersoon gemachtigde	:	art.5.1-2e [redacted] en A.B van Engelen
Telefoonnummer	:	art.5.1-2e [redacted]
E-mailadres	:	art.5.1-2e [redacted]@stimular.nl
Correspondentieadres	:	Botersloot 177
Postcode en woonplaats	:	3011 HE Rotterdam

Is de gemachtigde ook gemachtigd de financiële afhandeling via eigen rekening af te handelen?

Ja Nee

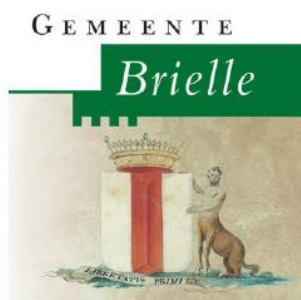
Rekeningnummer IBAN-nummer	:		BICcode :
Tenaamstelling bank	:		

Ondertekening volmachtgever

Naam	:	W. Iakoweld
Plaats	:	Buella
Handtekening	:	art.5.1-2e [redacted]

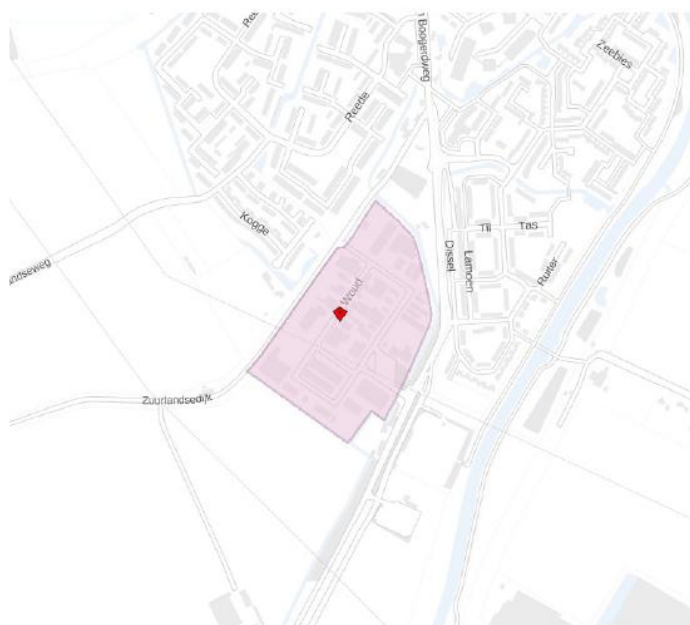
Ondertekening gemachtigde

Naam	:	
Plaats	:	
Handtekening	:	

Stimular →
De werkplaats voor
Duurzaam Ondernemen

Projectplan Klimaatcoach Industrieterrein 't Woud

Brielle, september 2018

Aanvrager
Gemeente Brielle

art 5 1-2e

3230 AC BRIELLE

art 5 1-2e

e art 5 1-2e [@brielle.nl](mailto:info@brielle.nl)

Uitvoering

art 5 1-2e

Botersloot 177
3011 HE Rotterdam

COLOFON

Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen. Wij vertalen de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor MKB-bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Tips en praktijkervaringen delen we via DuurzaamMKB.nl en DuurzameBedrijfsvoeringOverheden.nl. Ons doel is dat ondernemers en managers in alle beslissingen duurzaamheid meenemen. Kenmerken van onze werkwijze zijn maatwerk, heldere communicatie en inspirerende contacten met ondernemers.

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen blijft het gedachtegoed in dit document eigendom van Stimular en mag het door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt voor eigen gebruik. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen zijn op al onze diensten onze algemene voorwaarden van toepassing.

I N H O U D S O P G A V E

1	INLEIDING.....	5
2	LOCATIEBESCHRIJVING.....	5
3	DOEL.....	5
4	ONDERZOEKSVRAGEN.....	5
5	BEOOGDE RESULTATEN.....	6
6	WERKWIJZE.....	6
7	PLANNING.....	7
8	BEGROTING.....	7

1 INLEIDING

Duurzaamheid staat prominent in het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een duurzaam Brielle". Uitgangspunt is de ambitie die samen met de andere gemeenten op Voorne-Putten is afgesproken, namelijk energieneutraal in 2040. Dit betekent dat in 2040 alle gebruikte energie duurzaam moet worden opgewekt. In het coalitieakkoord is voor de komende 4 jaar onder andere als speerpunt opgenomen om de bedrijventerreinen te verduurzamen en om zonnepanelen op (bedrijfs)daken te realiseren. In 2018 zijn businesscases opgesteld om Industrierrein 't Woud op weg naar klimaatneutraal te brengen. Een belangrijke conclusie was dat ondernemers open staan om klimaatneutraal te werken, maar dat zij mede door 'de waan van de dag' niet snel tot uitvoering overgaan. Het onderwerp moet blijvend geagendeerd worden bij de ondernemers en dat zij hebben hulp nodig om de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd te krijgen. Dit projectplan omvat de aanstelling van een klimaatcoach, die de bedrijven aan blijft jagen om aan de slag te gaan en hen helpt bij de uitvoering van maatregelen.

2 LOCATIEBESCHRIJVING

Industrierrein 't Woud is een kleinschalig industrierrein van 6,3 hectare aan de rand van het vestingstadje Brielle. Er zijn ongeveer 40 bedrijven in uiteenlopende branches gevestigd. Samen bieden zij ongeveer 300 arbeidsplaatsen. Bedrijven zijn voornamelijk dienstverlenende bedrijven (installateurs, metaalbewerking, autobedrijven, catering e.d). Veel panden zijn eigendom van de ondernemers zelf, enkele panden zijn in bezit van verhuurders die veelal niet op het terrein zijn gevestigd. Ook staan er panden te koop.

3 DOEL

Doel van het project is om een klimaatcoach aan te stellen die bedrijven op 't Woud aan gaat jagen, zodat zij de opgestelde businesscases ook daadwerkelijk gaan uitvoeren. Ondernemers krijgen daarbij praktische hulp aangeboden, die drempels wegneemt. Een tweede doel is om op het terrein met een aantal bedrijven een grote stap richting klimaatneutraal te zetten, om zichtbaar te maken dat dit mogelijk is. Hiermee worden zij een goed voorbeeld en ambassadeur richting de overige bedrijven op het terrein.

4 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Welke belemmeringen hebben bedrijven nog om over te gaan tot uitvoeren van maatregelen?
2. Hoe kunnen ondernemers maximaal worden ontzorgd zodat zij maatregelen daadwerkelijk uit gaan voeren?
3. Enkele panden stonden te koop ten tijde van het eerdere onderzoek. Zijn de panden inmiddels verkocht en willen de nieuwe eigenaren ook aan de slag met klimaatneutrale bedrijfsvoering?
4. Hoe kunnen we verhuurders, zonder enige binding met het terrein, toch meekrijgen in de verduurzamingsslag van het terrein?
5. Wat zijn de ervaringen van ondernemers op 't Woud die stappen zetten richting klimaatneutraal, wat kan daarvan worden geleerd en hoe kan dit verder worden uitgerold over het terrein?

5 B E O O G D E R E S U L T A T E N

Het project levert de volgende resultaten:

1. Bedrijven die concrete stappen zetten met energiebesparing en opwekking van duurzame energie
2. Uitgewerkte casussen van ondernemers die (vrijwel) klimaatneutraal zijn geworden
3. Eindrapport met overzicht uitgevoerde werkzaamheden door de klimaatcoach, behaalde resultaten, casussen en adviezen voor gemeenten en ondernemersverenigingen die ook een klimaatcoach willen inzetten (succes- en faalfactoren).

6 W E R K W I J Z E

De gemeente Brielle is opdrachtgever. De werkzaamheden worden grotendeels uitgevoerd door Stichting Stimular.

De activiteiten bestaan uit:

1. Nabellen van alle eerder bezochte bedrijven. Het volgende wordt besproken:
 - Zijn sinds het laatste bezoek maatregelen uitgevoerd, zo ja welke?
 - Welke maatregelen wil de ondernemer komend jaar uitvoeren en is daar hulp bij nodig?
 - Zijn er maatregelen die de ondernemer voorlopig niet oppakt en waarom niet? Kan de klimaatcoach hier hulp bieden zodat de maatregelen alsnog tot uitvoering kunnen komen?
 - Wil de ondernemer aansluiten bij 1 van de collectieve maatregelen?
 - Heeft de ondernemer nog vragen n.a.v. de businesscases of andere vragen t.a.v. klimaatneutraal / duurzaam ondernemen?
 - Zal de klimaatcoach namens het bedrijf offertes opvragen, zo ja, voor welke maatregelen?
 - Is er behoefte aan een bezoek van de klimaatcoach om knelpunten of dilemma's te bespreken of om samen de te volgen stappen verder door te spreken?
2. Bezoeken van bedrijven:
 - Eerste bezoek om vervolgstappen te bespreken
 - Volgend bezoek: bespreken ontvangen offertes (indien gewenst)
 - Volgend bezoek: bespreken van weer een volgende stap nadat eerdere maatregelen in gang zijn gezet
 - Bezoeken van bedrijven die eerder niet deelnamen (nieuwe eigenaren panden, bedrijven die nu toch interesse hebben om te verduurzamen).
3. Hulp bieden bij voorbereiden uitvoering maatregelen. Dit kan van alles zijn, maar in ieder geval:
 - Offertes opvragen en/of beoordelen
 - Contracten bespreken
 - Subsidies aanvragen
 - Overleg met meerdere partijen t.b.v. uitvoeren van collectieve maatregelen
 - Organiseren van bijeenkomsten voor ondernemers over collectieve maatregelen.
4. Aanvullend onderzoek naar collectieve maatregelen rondom duurzame warmte:
 - Verdere doorrekening van opties zoals biovergister, WKO e.d
 - Offertes opvragen, plan verder uitwerken.
5. Opstellen eindrapport:
 - Overzicht uitgevoerde werkzaamheden door de klimaatcoach
 - Behaalde resultaten (aantal bedrijven dat grote stappen heeft gezet, aantal geplaatste zonnepanelen, aantal vervangen lampen, aantal warmtepompen etc)
 - Uitgewerkte casussen
 - Adviezen voor gemeenten en ondernemersverenigingen die ook een klimaatcoach willen inzetten (succes- en faalfactoren).

7 PLANNING

Het onderzoek start binnen 4 weken na toekenning van subsidie door de provincie Zuid-Holland. De verwachting is dat dit eind 2018 zal zijn. Er wordt dan gestart met stap 1. De bedrijven worden in het eerste kwartaal van 2019 een eerste keer bezocht. De verdere stappen zijn doorlopend verspreid in de tijd, we sluiten daarbij aan bij wensen van de ondernemer (op een rustiger moment, op een natuurlijk moment etc). Om aan te kunnen sluiten op geschikte momenten voor ondernemers en daarmee zoveel mogelijk concrete resultaten te behalen, zal de Klimaatcoach tot eind 2019 beschikbaar zijn. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2020 wordt het definitieve eindrapport opgeleverd.

8 BEGROTING

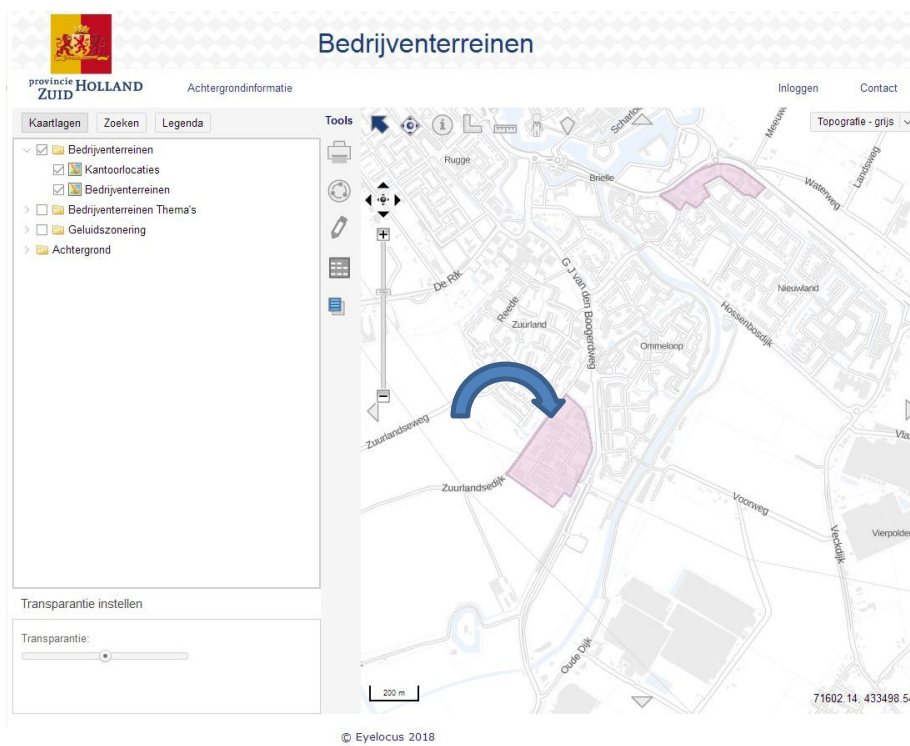
De gemeente Brielle huurt Stichting Stimular in voor uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden. De tijdsbesteding en kosten van Stimular zijn weergegeven in de volgende begroting.

	Activiteit	Uren	Uurtarief (€)	Kosten (€)
1	Nabellen bedrijven	art 5 1-1c	art 5 1-1c	art 5 1-1c
2	Bezoeken bedrijven			
3	Hulp bij uitvoeren maatregelen			
4	Aanvullend onderzoek collectief			
5	Opstellen eindrapport			
	TOTAAL			15.000

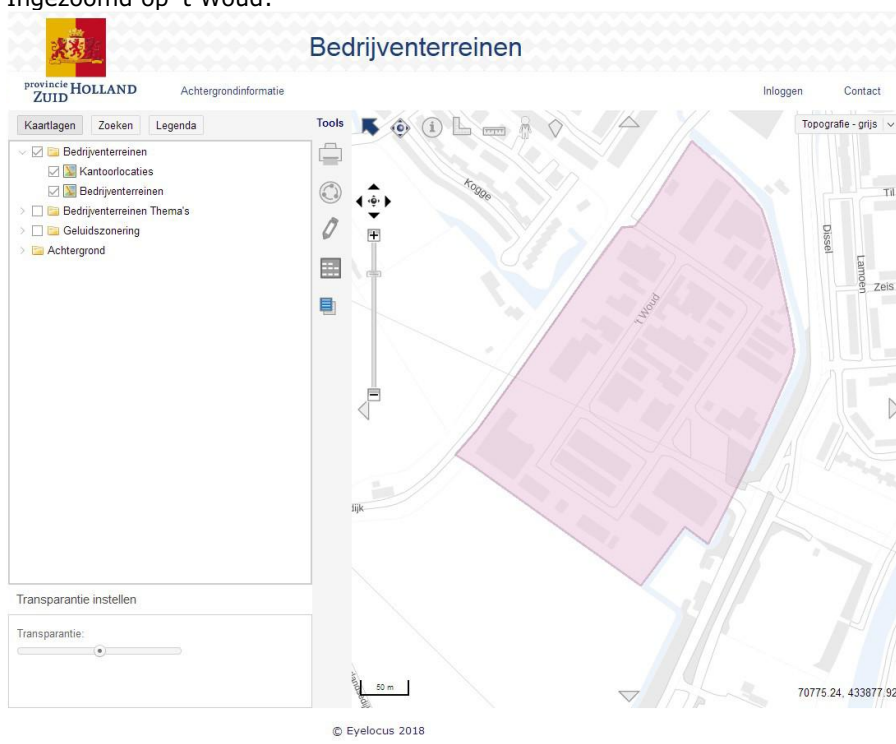
Opgenomen kosten zijn exclusief btw. Stimular moet btw wel in rekening brengen bij de gemeente. De gemeente kan btw verrekenen.

De gemeente vraagt € 10.000 subsidie aan bij de provincie en neemt de overige € 5.000 voor eigen rekening.

Industrieterrein 't Woud in zijn omgeving

Ingezoomd op 't Woud:

GEMEENTE **Brielle**

Provincie Zuid - Holland

18 NOV. 2019

Datum Ontvangst

Provincie Zuid Holland
t.a.v. Bureau Subsidies
postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

behandeld door: art 5 1-2e
t: art 5 1-2e
e art 5 1-2e @brielle.nl
bijlage(n): 1

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	Brielle, 13 november 2019
		GG/GRO	verzonden

onderwerp:

Geachte ,

Het bijgaande wordt u zonder begeleidend schrijven toegezonden:

- Bijgevoegd een meldingsformulier voor de vertraging van de subsidiebeschikking
DOS-2018-0007608

Gemeente Brielle,

art 5 1-2e

GEMEENTE Brielle

2509LP90000
B K25 R.26 Z8 INTRA

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Port betaald

Port Payé
Pays-Bas

24.

Ontvangst Scanstraat

18 NOV. 2019

Provincie Zuid - Holland

18 NOV. 2019

Datum Ontvangst

Meldingsformulier

Zoals u in de beschikking heeft gelezen, geldt voor elke subsidieontvanger de meldingsplicht. Wanneer er na verlening van de subsidie iets verandert in het project moet u dit aan ons melden. U kunt hiervoor gebruik maken van dit formulier. Meld wijzigingen zo vroeg mogelijk. De provincie beoordeelt dan of de wijziging aanleiding geeft om de beschikking aan te passen. U ontvangt dan een gewijzigde beschikking.

Algemene gegevens

Subsidieaanvrager : Gemeente Brielle

Wat is het dossiernummer van de beschikking tot subsidieverlening? : DOS-2018-0007608

Adres subsidieontvanger : Postbus 101, 3231 AP Brielle

Telefoonnummer contactpersoon : art.5.1-2e

E-mailadres contactpersoon : art.5.1-2e @brielle.nl

Wijzigingen *Kruis aan welke melding(en) u wilt doen.*

- wijziging van de prestaties (of onderliggende activiteiten)
- vertraging in de uitvoering
- wijzigingen in de subsidiabele kosten
- wijzigingen in de begroting
- stopzetting van het project of de activiteiten
- ontbinding van de rechtspersoon
- wijziging in de financiële en organisatorische verhoudingen met derden
- wijziging van de statuten
- anders, namelijk :

Toelichting

(Licht hier de wijziging toe. Indien er sprake is van vertraging in de uitvoering, geef dan aan wat de nieuwe verwachte einddatum is. Voeg evt. toelichtende stukken bij, bijvoorbeeld een gewijzigde begroting/planning/ projectplan.)

Veel bedrijven op 't Woud hadden dit jaar andere prioriteiten maar geven aan nog steeds behoefte te hebben aan hulp.

Meerdere bedrijven gaven aan die hulp in 2020 nodig te hebben. Daarom willen wij graag de einddatum van het project verplaatsen van 31-12-2019 naar 01-12-2020.

Naam : art.5.1-2e

Functie : milieubeleids medewerker

Datum : 13-11-2019

Handtekening (van een daartoe bevoegd persoon):

art.5.1-2e

art.5.1-2e

NB:

Dit meldingsformulier moet u per post indienen en niet per e-mail.

Stuurt u dit naar: Provincie Zuid-Holland, t.a.v. Bureau Subsidies, Postbus 90602, 2509 LP DEN HAAG.